

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

De Theologicis Disciplinis Liber Decimus Tertius, In quo Originalis peccati
ex primo Homine in posteros demonstratur transfusio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS LIBER DECIMUS TERTIUS,

In quo Originalis peccati ex primo Homine in posteros demonstratur transfusio.

ADAMI culpa, de qua postremo libro disserui, non solum imitatione ac exemplo, verum etiam propagatione peccati universum genus humanum infecit; nam præter paterni scelesti documentum, cui tanta vis inest, ut ad illud soleant prognati vitam, moresque componere, ob perturbatum dominium rationis, atque infeminatam labem concupiscentiæ, ipsa filiorum generatio originali sorde polluitur. Imo, quum gignendis liberis operam non dederint Protoparentes ante lapsum, nec fuerint aliqui homines eorum inobedientiæ spectatores, imago autem, & recordatio antiquæ felicitatis, quam in tot, ac tantas calamitates commutavit Adæ transgressio, in nobis tristitiam potius, & ægritudinem pariat, quam peccandi libidinem; non esset veteris delicti ad

mentem revocatio tam deploranda, nisi ad nos nequitia turpitudinem, ac meritum poenæ vitiata origo transmitteret. Quoniam itaque in iniquitate concepti sumus, atque in nobis etiam per lavacrum regenerationis expiatis remanet ad agonem languor animi, & laetosa cupiditas; opus est, ut de Originalis peccati transfusione, & qualitate instituamus Theologicam concertationem. Consueverunt quidem Scholastici hoc facere, ubi de peccatis, & de virtutibus disputatur: sed nos huic disceptationi initia tertiæ Voluminis deputamus, propterea quod pertractaturi sumus in quarto de iis virtutum, aut vitiis officiis, quæ usu tantum libertatis propriæ exercentur; ac præterea præsens de Transfusione peccati disceptatio magnam habet cum præcedenti connexionem, necnon ad intelligentiam eorum, quæ posthac dicturi sumus de Gratia, & de libero arbitrio, apprime est necessaria.

CAPUT I.

Peccatum Originale ab Adam in posteros ejus transfundi,
ex sacris literis demonstratur.

SUMMARIUM.

1. Errores Hæreticorum enumerantur.
2. Transfusio peccati originalis probatur ex veteri testamento, imo.
3. Refertur responsio prima Adversariorum.
4. Refutatur prima responsio Adversariorum.
5. Responsio 2da. Adversariorum declaratur & solvitur.
6. Obsectio 3tia. Adversariorum & responsio ad illam.
7. Probatio 2da. Conclusionis ex veteri testamento.
8. Probatio 3tia. ex eodem.
9. Affertur argumentum Pelagianorum.
10. Responsio prima ad illud.
11. Responsio 2da. ad illud.
12. Probatur conclusio ex novo testamento imo.
13. Opinio contraria Pheraponi Hæretici.
14. Refutatur.
15. Ac stabilitur Conclusio.
16. Probatur conclusio ex Novo Testamento 2do.
17. Probatur 3tio ex eodem.
18. Refutatur opinio Pelagianorum.
19. 20. & 21. Adducuntur, & solvuntur objectiones Adversariorum.

1.
Errores Hæreticorum enumerantur.

NEMINEM ob prævaricationem Adæ nasci infectum peccato, & damnationi obnoxium primum commentum sunt gregales Carpocratæ secundo Ecclesiæ saculo ineunte, ut scribit in III. Strom. Clem. Alexandrinus. Deinde in eundem errorem, in libris saltem Periarchon, lapsus est Origenes Adamantius, qui Pelagianismi ova fovit; quamquam is gratiam baptismatis fatetur ad abluenda peccata in superiori vita, priusquam anima dilaberetur in carnis ergastulum, perpetrata. Idem opinatus est Pelagius asserens, Adamum posteris obfuisse non transfusione, sed exemplo delicti, adeo versipellis ut lufuratus sit in Synodo Diospolitana à quatuordecim Episcopis absolutionem. Legendus S. Pater de Peccato Origin. cap. 13. & 15. & lib. 1. contra Julianum cap. 5. Manifestius hanc evomuerunt blasphemiam Coelestius, & Julianus; qui quinam fuerint, & quantum pro hæresi Pelagiana pertinacissimi operis contulerint videbimus libro proximo. Patrocinator est iis Theodorus Mopsuestenus, ut referunt Marius Mercator in Commonitorio, & Norisius de Hæresi Pelagiana lib. 1. cap. ix. Armenii, Albenfes, Beguini in eodem luto pedibus constiterunt. Erasmus quoque male apud plurimos audit, quod Catholicis studuerit eripere apertissimum Pauli testimonium in Epist. ad Rom. cap. v. 12. Ipse tamen post interpretationem suam, de qua infra, Ego, inquit, demonstrans hunc locum ad revincendos Pelagianos non esse satis efficacem relego disputantem ad alia loca hoc certiora. Hoc non est eripere telum Ecclesiæ, sed indicare tela certiora pro parum certo: nec est aperire ruinam hostibus, sed admonere, ne hic urgeamus hostem ubi possit elabi. Bel-

le quidem, & præclare nimium: ast certiora illa tela non profert. Attamen hominem cæteris vehementer suspectum neque absolvo, neque condemno. Falsam Erasmi expositionem secutus est Joannes Clericus Animadv. ad Epist. Augustini 157. olim 89. Mitto Socinianos, qui ad aliorum hæresum colluvionem etiam Pelagianam asciscunt.

PROPOSITIO 1. Transfusio Originalis peccati ex veteri Testamento primum evincitur.

Eligam ex multis, quæ produci possent, tria loca duntaxat. Sit primus ex cap. xvii. Genes. v. 14. *Masculus cujus præputi caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illius de populo suo: quia pactum meum irritum fecit.* Ubi non sola mors temporalis præscribitur, sed æterna potissimum; quoniam sicut ea verba Gen. xxv. 17. *Et appositus est ad populum suum,* & 1. Machabæorum cap. 2. 69. *Appositus est ad patres suos,* vitam significant sempiternam; ita hæc, *Delebitur anima illius de populo suo,* demonstrant maxime mortem animæ, & damnationem. Atque alia, *Quia pactum meum irritum fecit,* non solum pactum & foedus cum Abrahamo initum designant, cujus violatio non est tenello puero imputanda, sed illud de ligni prohibitionem, quando per unum hominem peccatum introivit in mundum. Quapropter Augustinus de Peccato Originali cap. xxx. num. 35. *Quid enim mali, queso (inquit) parvulus propria voluntate commisit, ut alio negligente, & eum non circumcidente ipse damnetur damnatione tam severa, ut pereat anima illa de populo suo? Neque enim temporalis mortis terror incussus est, cum de justis quando moriebantur, tunc potius diceretur, Et appositus est* ad

2.
Transfusio peccati originalis probatur ex veteri testamento imo.

ad populum suum, vel, Appositus est ad Patres suos, quoniam deinceps homini nulla tentatio formidatur, quæ illam separaret à populo suo, si populus ejus ipse est populus Dei, &c. Et in 111. contra Julianum cap. XVIII. num. 34. Isaac (inquit) quantum ad propria peccata quid meruerat, etiamsi ex adulteris nasceretur, innocens natus, quid meruerat ut anima ejus de populo suo periret, nisi circumcisio subveniret? Noli evagari per multa obscura, perplexa, superflua; ad hoc unum apertum, simplex, necessariumque responde. Legatur & de Peccatorum meritis libro 2. cap. XI. num. 24. necnon XVI. de Civit. Dei cap. 27. Ex quibus ita argumentamur: Puer, qui nondum instituto baptismo non circumcidebatur, erat exclusus à cœtu Sanctorum, atque à sempiterna beatitudine, propterea quod divinum mandatum irritum fecerat. At puer ille octo dierum non dissipavit testamentum Domini de imperata circumcissione, neque capax erat actualis peccati. Ergo irritum fecerat mandatum de ligni prohibitione, & originalis peccati reus erat.

3. Quoniam multi hoc argumentum aut nullum, aut infirmissimum putant, in eo aliquantisper commorabor. Sunt qui dicunt verba Genesis XVI. non pertinere ad pueros, sed ad solos adultos, qui circumcisionem negligerent; & male additum *die octava*, quomodo citat persæpe Augustinus. Ita Grotius. Gerardus Vossius lib. 11. Hist. Pelag. p. 1. thesi 2. observat in Hebræo esse זכר זאכר, quod *virum* notat; quare locus accipiendus est de adultis, non de infantibus. Adde τὸ *die octava* tam in Hebræo, quam in Vulgatæ textu desiderari. Male ergo, inquit, hæc verba detorquentur ad pueros.

4. Hæc facili negotio eliduntur. Nam verba illa *die octava*, inveniuntur in textu græco, in quo legitur τῇ ὀγδόῃ; eademque cum Augustino lectionem sequuntur. Ambrosius Epist. 77. Origenes lib. 2. in Epist. ad Romanos circa finem cap. 3. alique veteres. Nec refert quod in Hebræo, & Vulgatæ nostræ textu minime reperiantur; cum subintelligi constet ex versu 12. præcedenti, Infans octo dierum circumcidetur in vobis, omne masculinum in generationibus vestris: tam vernaculus, quam emptitius circumcidetur, & quicumque non fuerit de stirpe vestra. Itaque proximo cap. 14. etiam non habeantur ea verba *octava die*, illic subintelliguntur, ma-

xime quod legimus indefinite, *Masculinus*, &c. Quare Græca lectio falsa non est, sed addit commodam verborum interpretationem. Observatum à me in Polyglottis Anglis tom. 1. p. 65. in vetustissimo textu Samaritano haberi: *Præputium autem masculini, cujus non circumcisa fuerit caro præputii sui in die octavo, istius exterminabitur anima de populis suis: fœdus meum fregit.* Hujus etiam lectionis adminiculo verus sensus eruitur, refutatur Grotius, & argumento Augustini novum robur accedit. Falsissimum quoque est זכר זאכר significare tantummodo marem grandævum; invenimus quippe ipsum vocabulum in Codice Hebræo Exodi XI. 1. 12. Levit. 12. 2. Esaia LXVI. 7. & Jerem. XX. 15. de puero nuperrime nato: qui cum ad Patris memoriam servandam nascatur, non minus, ac adultus, appellatur זכר. Textum Genesios de puero infante etiam Hebræi interpretantur, præsertim Aben-Esa apud Cartwrightum.

Respondent alii, inter quos etiam L'Herminier Tom. 6. p. 29. ea verba *pañum meum irritum fecit*, non ad legem Adamo datam esse referenda, sed ad pactum circumcissionis, ob cujus neglectum signaculum Angelus in diversorio voluit occidere Moysen Exodi IV. 24. unde Sephora illico filii præputium circumcidit.

Verum hoc etiam admissio Augustiniana argumentatio in suo robore perseverat. Vidit enim subterfugium istud perspicax S. Patris ingenium: atque ita ex adverso ratiocinium instituit lib. 16. de Civ. Dei cap. 27. Si enim dixisset quia hoc testamentum meum dissipavit, non nisi de ista circumcissione intelligi cogeret. Nunc vero quoniam non expressit cujusmodi testamentum parvulus dissipaverit, liberum est intelligere de illo testamento dictum, cujus dissipatio pertinere possit ad parvulum. Si autem quisquam hoc non nisi de ista circumcissione dictum esse contendit, quod in ea testamentum Dei qui non est circumcissus dissipaverit parvulus, quærat locutionis aliquem modum, quo non absurde possit intelligi, ideo dissipasse testamentum, quia licet non ab illo, tamen in illo est dissipatum. Verum sic quoque animadvertendum est nulla in se negligentia sua jussu interire incircumcisi animam parvuli, nisi originalis obligatione peccati.

Tertio inquit illa verba, *Delebitur anima illius de populo suo*, vel corporalem mortem designare, vel temporalem hereditatem, vel sortem filiorum Israël.

& Responsio
ad illam.

Israel. Sed neque hæc vim Augustinianæ argumentationis eludunt. Primo quoniam *apponi ad populum suum* hebraica phrasi demonstrat hæreditatem Sanctorum. Igitur hac antithesi *delevi de populo suo* significatur hujus hæreditatis privatio. Deinde quia in Hebraico, Chaldaeo, & Samaritano textu habetur plurali numero *de populis suis*; quibus verbis haud obscure ostenditur, ut animadvertit etiam Drusus, puerum incircumcisum à cœtu Sanctorum esse excludendum. Insuper sive de temporali, sive de aeterna morte, aut alia pœna, quæcunque ea demum sit, verba illa sumantur; urget semper Augustinianum argumentum, *Quid meruerat, ut anima ejus de populo suo periret, nisi circumcisio subveniret?* Postremo S. P. lib. 11. contra Julianum cap. 6. n. 18. etiam auctoritate Joannis Chrysostomi, & Beatissimi Martyris Cypriani demonstrat circumcisionem in signum præceptam esse baptismatis, & in remedium Originalis peccati. Quod & affirmat S. Basilius Orat. xlii. quæ est hortatio ad Baptismum, & Ambrosius lib. 2. de Abraham cap. xi. Innoc. etiam III. in cap. *Majores*. Quamobrem ut non baptizati nunc delentur de libro viventium, ita olim non circumcisi. At de Institutione Circumcisionis alibi. Sufficiat modo demonstrasse argumentum Augustini non adversari universæ Patrum traditioni in eo, quod ad Circumcisionis mandatum attinet, ut scribit Nicolaus L'Hermier.

7.
Probatio secunda
conclusionis ex
veteri testa-
mento.

Alter textus, est Jobi xvi. 4. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu, qui solus es?* Hæc verba explicat Olympiodorus pag. 274. Catenæ Græcorum Patrum: *Quorsum plura de homine dicenda sunt, quandoquidem ipsa hominis generatio sine illuvie, & peccato non existit? Unde fit ut infantes ad eluendam sordem, quam ex Adami transgressione contraxerunt, baptizentur.* Notanda est etiam Versio lxx. quæ habet: *τίς γάρ νάδαρος ἐστὶν αὐτοῦ σπέρμα; ἀλλ' ἐδείξ, ἐάν τίς γινῆται ὡς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς*: videlicet, *Quis enim mundus erit à sorde? Nec unus, si & una dies vita ejus in terra.* Hanc sequitur Augustinus lib. xx. de C. D. cap. 26. Omnes ergo de immundo semine concipiuntur, nec est homo immunis à sorde, etiamsi nunc vivere inceperit. Futilis est interpretatio Fratrum Polonorum, qui Jobi textum accipiunt de sordibus & immunditiis pannorum: has enim in thermis eluunt mulierculæ cinere, aut sinegmate, neque sordes

istæ contrahuntur immundo semine dum proles concipitur. Loquitur autem Job, ut liquet, de sorde, quam omnes contrahunt, & quæ à nemine, nisi à Deo, potest abluī.

Tertius locus erit Psalm. l. v. 7. ubi Regius vates inquit: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Quæ verba intelligi nequeunt de illi cito parentum Davidis complexu; siquidem ut Augustinus scribit in hunc Psalmum 10. *Nunquid David de adulterio natus erat de Jesse viro justo, & conjugē ipsius? Quid est quod se dicit in iniquitate conceptum, nisi quia trahitur iniquitas ex Adam?* Multo minus cum Socinianis id acceperis de peccatis à Davide propria voluntate, postquam regnum obtinuit, patris: nam Uriæ interfectio, & alieni tori violatio nullam habent connexionem cum Davidis conceptione, nisi quatenus materno ex utero traxit fomitem peccati; quod pariter est viciatæ originis argumentum. Respondēbant Pelagiani plurali illo numero *in iniquitatibus*, & *in peccatis*, aperte actualia peccata monstrari, cum Originale unicum afferatur. Ast Augustinus cap. 46. Enchirid. num. 13, ita cavillationem istam exussat: *Neque hic dixit in iniquitate vel peccato, cum & hoc recte dici possit: sed iniquitates & peccata dicere maluit; quia & in illo uno, quod & in omnes homines pertransit, atque tam magnum est, ut eo mutaretur & converteretur in necessitatem mortis humana natura, reperitur, sicut supra disserui, plura peccata.* Hæc plura peccata sunt ab Augustino explicata præcedenti cap. 45. sunt autem superbia, sacrilegium, homicidium, fornicatio, furtum, & avaritia. Vide lib. præcedentis cap. xli. prop. 1. Ad refellendam novorum Pelagianorum audaciam addo in Hebraico textu legi: **וְכָל־חַטֹּאתַי הֵמָּנִי אֲמִי**

הֵנָּה בָּעוֹן חוֹלְלִיתִי Ecce in iniquitate formatus sum, & in peccato calefecit me mater mea. Ubi iniquitas & peccatum singulari numero effertur, quemadmodum in Versione Chaldaica, Syriaca, & Arabica.

OBJECTIO REFELLITUR.

Unum est, quod ex veteri testamento Pelagianorum defensor Julianus opposuit. Ezechielis xviii. v. 20. habetur: *Anima, quæ peccaverit ipsa morietur: filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem*

8.
Probatio ter-
tia ex eodem.

9.
Afferunt Ar-
gumentum
Pelagianorum.

tem filii: *justitia iusti super eum erit, & impietas impii erit super eum.* At si esset peccatum aliquod originale, filius portaret iniquitatem patris, & impietas impii esset etiam super posteros. Nullum est ergo peccatum istud originale.

Resp. I. Nego minorem: Propheta enim promittit gratiam novi testamenti, in quo regnerati majorum suorum poenis non afficiuntur, ut olim in lege veteri, quando Deus visitabat iniquitatem patrum in filios usque in tertiam, & quartam generationem, sicut legitur Exodi xx. 5. & Jerem. xxxi. 18. unde in Israel invaluit proverbium illud: *Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obtupefcent*, eodem cap. Ezech. v. 2. Deus itaque promittit hanc parabolam ulterius non futuram in proverbium in Israel, quoniam regenerati debita parentibus poena minime confinguntur, sed personalium malefactorum supplicio mulctantur. *Hæc per Ezechielem Prophetam promissio est novi testamenti, quam non intelligis, ubi Deus regneratos à generatis, si jam in majoribus ætatibus sunt, secundum propria facta discernit:* ait S. Pater lib. I. I. Operis Imperf. contra Jul. cap. 38. Et proverbium illud nulla ratione de Originali peccato, sed de solis actualibus apud Israelitas vigeat, cum hi tamen Originale peccatum concordissime agnoscerent, & illud appellarent, auctore Aben-Esra, *Figmentum malum, cordisque præputium.* Primo enim Adæ peccatum non solum visitat vindex Dei justitia usque in quartum generationem, sed in generationes mille; nec solius Sethi vel Enos, sed nostrum quoque dentes obtupuerunt ob protoparentis comestionem. Deinde liquet ex præcedenti versu 18. loqui Ezechielem de parentum peccatis personalibus, quæ ad quædam genera simul cum virtutibus oppositis reducit in suis Commentariis Hieronymus; ut sunt idololatria, hæresis, adulterium, aliaque à Propheta ibidem enumerata.

Secundo responderetur dist. eandem minorem: Filius portaret iniquitatem Patris, nisi ei fuisset remissum originale peccatum, aut actualia patraret, concedo: Si peccatum illi remissum foret, & justitiam operaretur, & custodiret omnia præcepta Domini, nego. Versu proximo 59. declarat Propheta, quod Filius non portabit iniquitatem Patris, si legem impleverit, aut si impius est, egerit poenitentiam; & loquitur de Israelitis, quibus per circumcisionem pec-

catum originale deletum erat. Quo ergo jure hoc testimonio abuti possumus adversus originalis peccati transfusionem, dum sermo instituitur de actuali, & ad filios Israel à priori illo peccato solutos?

PROPOSITIO II. Eadem Catholica veritas confirmatur novi Testamenti locupletissima auctoritate.

Tria pariter ex novo Testamento producam præ cæteris argumenta. Quorum esto primum. Apostolus ad Rom. v. 12. scribit: *Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* Et in I. ad Corinth. cap. xv. 21. *Per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.* Vindicavi à falsis hæreticorum interpretamentis utrumque locum præcedenti libro cap. I. & cap. XIII. Addam modo, perperam à Pelagianis ita explicari, quasi omnes moriantur animâ, propterea quod imitentur prævaricatorem Adamum. Primo quoniam ostendi agi utrobique de morte corporis, cum Apostolus peccatum à morte distinguat, & priori loco v. 14. affirmet ob Adæ delictum mortem regnasse etiam in parvulos, qui Adam imitari non possunt; in altero autem de resurrectione corporum verba faciat. Deinde non per hominem, sed per Angelum primo, posthac per Evam peccatum pervasit; si de imitatione tantummodo disceptetur. Præterea instituit Apostolus comparisonem inter Adam, & Christum: & illum peccati auctorem declarat, istum gratiæ; illum mortis, istum resurrectionis. At Christus gratiæ & resurrectionis causa est non per imitationem duntaxat: sed per veram propriamque participationem virtutis suæ in his qui justificantur, & in omnibus qui resurrecturi sunt. Adam ergo erit vere propriæque causæ mortis & peccati in singulis qui moriuntur. Legendus omnino Augustinus Ep. 157. olim 89. lib. I. de Peccat. meritis cap. 10. II. de Nuptiis cap. 27. lib. II. Operis Imperf. contra Julianum n. 16. &c.

Joannes Phereponus Animadv. ad Epist. Augustinianam 157. §. I. & ad Epist. 176. §. 2. ausus est scribere Augustinum locum Pauli ad Rom. v. confidentius explicavisse, & sese demonstrasse Apostoli proletarium Interpretem. Proletarium dicit Plautina phrasi, id est plebejum, ac pauperrimum. Etenim,

12.
Probatur conclusio ex novo testamento primo.

13.
Opinio contraria Phereponi Hæretici.

10.
Responsio
ad illud

11.
Responsio
ad illud

Etenim, inquit, hunc locum Pauli pertinere ad adultos tantum, qui peccatum Adami imitantur, ostenderunt dudum viri doctissimi. Sed & hujus censoriae notae causam profert ex Græco textu, in quo habetur ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον, nimirum, eo quod omnes peccaverunt. Etenim ἐφ' ᾧ est quia vel eo quod; non in quo, ut 2. ad Corinth. v. 4. & ad Philippenses 111. 12. Hæc ex Erasmo, qui Comment. in hunc locum scribit ἐπὶ jungi paterno casui, quoties idem est ac super, ut ἐπὶ τῶν γῆς, super terram, ἐπὶ πάντων super omnia: item cum tempus indicat, aut dictionem, ut ἐπὶ Καίσαρος Οὐλαΐας, Imperante Casare Octavio. Jungi autem dativo cum potestate significat, ut ἐπὶ τῷ βασιλεῖ, auctoritate, vel nomine Regis; aut cum indicat causam vel eminentiam, ut ἐπὶ θανάτου, spe mortis; denique cum supra, ut ἐπὶ στήλης, super columnam. At cum dativo ad significandum In nusquam reperitur. Ex Erasmo tam Phereponus in Augustinum excanduit. De loco altero ex 1. ad Corinth. xv. 22. ait nihil ad rem facere. Vult enim Paulus, quod sicut unus Adamus mortem induxit in mundum, omnibus, qui eum imitantur, morientibus; ita quoque Christus beatam resurrectionem allaturus sit omnibus, qui ei parebunt. Nullus hic sermo de peccato infantium, qui conditione naturæ, quia ex hominibus mortalibus nati sunt, non quasi supplicio de iis sumpto moriuntur. Hæc Phereponus.

14.
Responatur.

Novi hæreticorum, præsertim Joannis Clerici, ingenium, omnes, vel saltem plurimos, atque inter hos Augustinum, circa sacrarum literarum expositionem Interpretes Catholicos vellentium quod tantam operam non dederint literis hebraicis, græcisque quantam Novatores impendunt. Jure ergo vindicabo Augustinum adversus Phereponum testimonio & auctoritate eorum, qui hoc etiam literarum studio floruerunt, maxime Protestantium: nam Catholici uno ore probant S. P. Augustini doctrinam, eique pollice utroque subscribunt. Ergo Gerardus Vossius de Hæresi Pelag. lib. 2. p. 1. thesi 2. observat in testimonio Pauli considerandam particulam Per, quæ causam efficientem significat. Tum voculas ἐφ' ᾧ, in quo, quæ posteros in Adam peccasse docent: vel si eas quia, sive propter quod transferre mavis, adæquatam mortis causam, quæque in infantibus quoque locum habet, ostendunt. Ita hunc locum explicare ait memoratus Vossius præter Augustinum, Scri-

ptorem Homilia de Adamo & Eva, quæ tribuitur Chrysostomo, Theodoretum in Psalm. 1. Proferum de Vita contemplativa lib. 111. cap. 11. Sedulium in cap. 1x. ad Rom. Faustum quoque de lib. arbitrio lib. 1. cap. 11. Carthaginense Concilium & Arausicanum 11. utrumque Canone 11. Grotius in Epistolam ad Rom. ἐφ' ᾧ, inquit, in quo, hic est per quem: quomodo ἐπὶ cum dativo sumitur Luc. v. 5. Act. 11. 16. 1. Corinth. viii. 11. Heb. ix. 17. Chrysostomus hoc loco: Illo labente, & ii, qui de ligno non comederunt, per eum omnes mortales facti sunt. In quo vertunt, & effectricem peccati causam his vocalis significari demonstrant Clarius, Zegerus, & Jacobus Capellus, quorum Comment. habentur volumine Sacrorum Criticorum septimo. Idem præstat Brianus Waltonus in Polyglottis: in quibus observanda est versio Arabica: Mors pervasit in omnes homines, cum omnes jam peccaverint. Tum æthiopica, de qua præcedenti libro cap. 1. Ultraque enim commonstrat mortem in singulos pervasisse, etiam in infantes, ob primum & antiquum Adæ peccatum. Smidius Bibliorum suorum pag. 1000. ita exponit verba Pauli: In quo omnes homines peccaverunt, nempe in uno illo homine Adamo. Et observat ἐπὶ usurpari pro ἐν Matth. 18. 5. ad Rom. xv. 18. ad Philipp. 1. 3. Affert & Scriptorum Græcorum exempla Pyndari præsertim, & Hesiodi: ejus est pervulgatum adagium, Μάρτυρ δ' ἐπὶ πάντων ἄνθρωπων, Modus in omnibus rebus optimus est. Postremo Theodorus Beza (arbitror enim istos sufficere) in notis ad novum Testamentum pagina editionis Cantabrig. 405. hæc ad rem nostram. In quo homine ἐφ' ᾧ, id est, ἐν ᾧ, videlicet uno illo homine, ut humani generis stirpe. Fuit enim omnino afferenda ratio, cur ab uno homine peccatum & mors in omnes homines pervaserit: nec alia afferri potest ratio: quod tamen perspicuitatis causa exprimere non dubitavi. Novum autem non est, ut ἐπὶ pro ἐν accipiatur, quamvis repugnante Erasmo, ut Marc. 2. 4. ad Hebræos ix. 17. & passim apud idoneos etiam auctores. Et cum quædam Græcis sit feminini generis, non potest stare eorum sententia, qui relativum quo volunt referri ad peccatum. Erasmus quatenus, vel per hoc quod, ut mordicus teneat errorem, quem semel ex Origene arripuit, hæc nimirum ad incitationis peccata pertinere: nempe, ut simili quoque ratione (quod recte pro fusus damnavit Augustinus adversus Pelagianos) in altera

altera collationis parte statuatur, nos per Christum sola quoque imitatione, non autem per ipsius spiritum *ἀντιπροσωπία* incipere bene velle, & bene facere. Sic enim statuendum esset ut sibi constaret antithesis. En quid sit à scopo aberrare, & errorem pertinacius tueri. Haec tenus Theodorus Beza.

15. Ac stabilitur conclusio. Infertur ex dictis primo, quam temere & impudenter Phereponus appellat Augustinum proletarium interpretem, dum Augustinianam expositionem probant plenis calculis Concilia, Patres, & Theologi etiam Reformati linguarum peritiae doctissimi. Secundo colligitur celeberrimos Theologos, quos contra Augustinum stare autumat, esse solum Erasmus, & perpaucos Pelagii, Arminii, & Socini gregarios. Sequitur tertio Erasmus aperte revinci sacris, profanisque testimoniis apertissimis, in quibus particula *ἐν* cum dativo usurpatur pro *In*, & effectricem causam significat. Imo ejusdem significationis est in duobus locis, quae opponit Phereponus, id est in 2. ad Corinth. v. 4. & ad Philipp. 111. 12. nam ea verba *ἐν ᾧ*, eo quod, in primo loco causam indicant, ob quam in corpore ingemiscimus: in altero voculae ipsae *ἐν ᾧ*, *In quo* demonstrant in Christo Jesu electionis nostrae causam esse. Rursus consequitur nihil efficere aut Erasmus, aut Phereponum, etsi gratis concedatur particulam *ἐν* ad Romanos v. idem esse, ac, eo quod, vel quatenus. Indicat enim in hac significatione omnes homines mori, eo quod peccaverunt. At complures ex morientibus, ut sunt infantes, non peccaverunt actualiter: Ergo originaliter. De verbis Apostoli in 1. ad Corinth. cap. xv. vide quae diximus praecedenti libro cap. x111.

16. Probat conclusio ex novo testamento addo. Alterum argumentum sumitur ex iis locis, in quibus ostenditur Christum Dominum universos Adae posteros redemisse, & pro omnibus mortuum esse: quod affirmat Apostolus ipso met quinto ad Romanos capite vers. 9. *Christus pro nobis mortuus est*: & 2. ad Corinth. v. vers. 14. *Caritas enim Christi urget nos: estimantes hoc, quoniam sumus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sumus*. In qua universali sententia etiam parvulos comprehendi nemo non videt. Nega (ita Augustinus Julianum premit lib. vi. cap. 1v. num. 8. & cap. ix. n. 24.) nega Christum etiam pro parvulis mortuum, ut eximas eos de numero mortuorum, hoc est de contagio peccatorum. Si autem & pro ipsis mortuus est: Ergo & ipsi mortui sunt. Et infra: Si nul-

lum trahunt peccatum parvuli, non sunt mortui. Si non sunt mortui, non est mortuus pro eis, qui non est mortuus nisi pro mortuis. Tu autem jam in primo tuo libro contra nos clamans dixisti, Christum etiam pro parvulis mortuum. Nullo modo igitur negare permittaris eos trahere originale peccatum. Nam mortui unde, si non inde: aut propter quam mortem parvulorum mortuus est, qui non est mortuus nisi pro mortuis? Enimvero perspicuum est Apostolum mortuorum nomine nequaquam intelligere illos, qui de corpore exierunt, sed qui in delictis mortui sunt, ut Augustinus demonstrat memorato cap. 4. num. 8. ex contextu ad Col. 2. 13. Et vos cum mortui essetis in delictis, convivificavit cum illo, donans vobis omnia delicta: delens quod adversum nos erat Chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci: atque citato cap. 9. num. 27. ex Epist. ad Hebraeos cap. 2. 14. ubi Christus dicitur mortuus, ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est Diabolum. Vide & Operis Imperf. lib. 11. num. 175. & lib. 111. num. 138.

Erit tertium argumentum depromptum ex necessitate baptismatis: de quo Joan. 111. 3. legitur: *Nisi quis renatus fuerit denovo, non potest videre regnum Dei*. Baptizantur itaque parvuli, ut possint ad regnum Dei pertinere. At nemo baptizatur nisi in remissionem peccatorum. Habent ergo & parvuli peccatum aliquod per Sacramentum regenerationis delendum. Atque majorem propositionem admittunt Pelagiani tam aperto Evangelii testimonio coacti, distinguentes inter regnum coelorum & vitam aeternam. ut mox dicam, dolosa ac pertinaci vafritie. Neminem vero tingi baptismate nisi ut moriatur peccato, Augustinus hac manifestissima argumentatione demonstrat. Scribit Apostolus ad Rom. vi. 3. *Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus*. Dicendo, *Quicumque*, non utique parvulos facit exceptos. Ergo & parvuli baptizantur in Christi morte. Baptizari autem in Christi morte nihil est aliud, quam mori peccato, ut proximo versu 11. Paulus affirmat. Si ergo (attendite Augustini illationem lib. 1v. contra Julianum cap. 3. num. 7. & cap. 4. num. 10.) Si ergo peccato non moriuntur parvuli, proculdubio in Christi morte non baptizantur. Si in Christi morte non baptizantur, non in Christo baptizantur.

B

Qui.

18.
Refutatur
opinio Pe-
lagianorum.

Quicumque enim baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus. In Christo autem baptizantur, peccato ergo moriuntur. Cui peccato, quæso te, nisi quod originale traxerunt?

Male autem à Pelagianis distingui Regnum cœlorum à vita æterna S. Pater pluribus argumentis demonstrat, quorum præcipua hæc sunt. Principio Marc. xvi. 16. apertissimi na est Salvatoris sententia: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit salvus erit, qui vero non crediderit, condemnabitur*: At qui condemnatur non est particeps æternæ vitæ: Ergo nequit æternam vitam consequi quisquis baptizatus non est. Insuper Matth. xxv. 34. Christus dicturus est electis: *Possidete paratum vobis regnum*: proximo autem versu 46. legitur, *Ibunt iusti ad vitam æternam*: Regnum itaque & vita æterna idem omnino est. Præterea quis vitam æternam, nisi prorsus desipiat, cogitare potest extra societatem Christi, qui est vita animæ, ac incommutabilis veritas? Pertractat Augustinus hæc tria argumenta lib. 111. de Peccatorum meritis cap. 3. num. 6. & 7. Quartum addit lib. 111. de Origine Animæ cap. xi. num. 17. Joannes enim memorato loco expresse ait non baptizatos excludi à regno Dei. At regnum Dei non illud accipiendum est, in quo Deus potestatem exercet, hoc enim modo regnum Dei etiam ad inferos extenditur. Est itaque regnum Dei prorsus idem, ac vita æterna. Rursus lib. vi. contra Jul. cap. 19. num. 59. ostendit ideo secundam civitatem esse institutam, quia civitas prima est damnata: & consequenter pueros non renatos in priori damnatione manere. Postremo lib. 111. ejusdem Operis cap. 3. num. 8. quænam absurda ex fictitia illa distinctione profluant, hisce verbis declarat: *Non eos dicitis non debere baptizari, sed pro magnitudine sapientia vestra res mirabiles dicitis. In Sacramento Salvatoris baptizantur, sed non salvantur: redimuntur, sed non liberantur; lavantur sed non abluuntur; exorcizantur & exsuscitantur, sed à potestate diaboli non eruantur. Hæc sunt sententiarum portenta vestrarum, hæc inopinata mysteria dogmatum novorum, hæc paradoxa Pelagianorum hæreticorum mirabilia quam Stoicorum Philosophorum. Ut enim hæc dicatis, timeatis audire, Si salvantur, quid in eis ægrotabat? Si liberantur, quid in eis servitutis vinculo tenebatur? Si abluuntur, quid in eis latebat immundum? Si*

eruantur, quo merito erant sub diaboli potestate, qui propria iniquitate non erant rei, nisi quia trahunt, quod negatis, originale peccatum? Huc etiam spectant argumenta, quibus probat magnum supplicium esse excludere à regno cœlorum innocentem Dei imaginem, de quibus plura in Supplemento superioris libri cap. 2.

REFUTANTUR OBJECTA.

Ob. 1. Ex eadem epistola Pauli ad Rom. unde prior argumentatio petita est, cap. 5. vers. 15. constat, gratiam Christi in plures abundare, quam Adami delictum: *Multo magis gratia Dei* (inquit Apostolus) *& donum in gratia unius hominis Jesu Christo in plures abundavit*. Gratia, & donum in gratia, præcipuum saltem, quod est vivificatio per Christum, non pertransit in omnes. Ergo multo minus in omnes pervasit Adæ delictum. Præterea eodem versu legitur: *Unius delicto multi mortui sunt*: & vers. 19. *Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita & per unius obeditionem iusti constituuntur multi*: Si multi: non ergo omnes. Item eodem capite versu 18. habetur: *Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ*; & in 1. ad Cor. xv. 22. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur*. Atqui non omnes in Christo vivificantur, non omnes justificationem vitæ participant: Igitur neque omnes in Adam moriuntur, neque ob ejus prævaricationem obnoxii sunt damnationi.

Resp. ad primum, Gratiam Dei multo magis abundare, quam delictum, propterea quod peccatum Adæ nobis temporalem mortem promeruit, & gratia non solum corporis resurrectionem, sed etiam vitam perennem ac felicissimam confert: nec solum originale peccatum diluit, verum etiam actualia, & quæ homo propria voluntate perpetrat: insuper non solum sufficientis gratiæ adiutorium nobis propter Christi merita datur, sed etiam efficax & eo, quod perdidit primus homo, longe præstantius, ac tale, quod prædestinatos reddit perseverantes. En ergo gratia superabundans delicto. Hæc est responsio Augustini scribentis lib. 11. Op. Imperf. num. 85. *Quid est multo magis abundavit? nisi quia omnes, qui per Christum liberantur, temporaliter propter Adam moriuntur, propter ipsum autem Christum*

sine

19.
Obiectio
1ma. rejici-
tur.

sine fine victuri sunt? Et post pauca. Multo magis abundavit, dixit, non in magis multos, id est, non in plures. Quis enim non videt plures esse in genere humano, in quos non abundavit? Ut ex pluribus offenderetur quid universa Masse iusto iudicio deberetur, nisi ubi vellet spiritus spiraret, & Deus quos dignaretur vocaret, & quem vellet religiosum faceret. Legito & librum I. de nuptiis cap. 27. num. 46. Atque hæc responsio liquet ex proximo vers. 16. in quo Apostolus explicans maiorem gratiæ efficaciam, Nam iudicium; inquit, ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in justificationem. Quare ea verba, multo magis gratia Dei abundavit in plures, ad copiam ubertatemque donorum, non ad numerum filiorum Adæ quorum plurimis gratia confertur, sunt referenda: quod & versio Arabica exprimit apertissime: est enim, Abundavit vehementer per gratiam, quæ unius hominis est Jesu Christi, uberrimam in quam plurimos. Et quidem id in plures non demonstrare comparationem personarum etiam ostenditur collatione Versionum: habet enim Græca, *εἰς τοὺς πολλοὺς*, in multos: atque ita etiam Syriaca. & Aethiopica.

Ad secundum respondendum est, multos qui moriuntur ob Adæ delictum esse omnes; nam præcedenti versu 12. jam Apostolus scripserat, In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt. Sunt ergo illi multi illi omnes. Etenim etsi aliquando multorum nomine non omnes intelliguntur; tamen ubi dicuntur omnes, vereque sunt omnes, recte dicuntur & multi, lib. II. Op. Imperf. num. 145. & lib. VI. num. 8. Non enim filii Adæ, in quos mors pervasit, omnes simul tam exigui sunt numeri, ut multi dici non possint, quomodo quinque digiti unius manus sunt omnes, nec tamen multi, & quatuor Evangelia omnia sane, at non multa sunt: capilli autem omnes promiscue omnes, multique dicuntur. Quæ exempla profert ipsemet Augustinus. Eadem ratione Gen. XVII. 5. dicitur Abraham Pater multarum gentium, quæ cap. XXI. 18. appellantur omnes gentes terræ. Usurpatur etiam vocabulum primum pro altero Luc. VII. 47. Matth. 20. 28. aliisque in locis compluribus. Multos ergo scripsit Apostolus, ne quis crederet Adæ peccatum per paucis obfuisse.

Tertium facile ex dictis diluitur; vers. enim 18. in particula sicut, & in altera per causam damnationis in Adam, & cau-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

sa vivificationis in Christo significatur; fitque comparatio inter primum hominem, qui fuit typus secundi Adam, & ipsum humani generis Redemptorem, non inter mortuos & vivos, inter damnatos ac prædestinatos, inter quos nulla reperitur æqualitas. Sensus est ergo, quem S. Pater tradidit lib. 2. de Nuptiis & Conc. c. 27. his verbis: Omnes autem dixit ad condemnationem per Adam, & omnes ad justificationem per Christum; cum utique non omnes eos qui moriuntur in Adam transferat Christus ad vitam: sed omnes dixit atque omnes, quia sicut sine Adam nullus ad mortem, ita sine Christo nullus ad vitam. Sicut dicimus de literarum Magistro, si in civitate solus est, Omnes iste hic literas docet, non quia omnes discunt, sed quia nemo nisi ab ipso. Vide etiam quæ diximus cap. XII. præcedentis libri disputantes de morte, & resurrectione corporum adversus Socinum.

Rursus obijciunt Pelagiani; Carnalis generatio est simul ab Adamo, & Eva. Si ergo per carnalem generationem contraheretur peccatum, & per illud in omnes homines mors pervaderet; non diceret Apostolus: Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors: sed potius per hominem simul ac mulierem. Igitur peccatum generatione non contrahitur, sed magis imitatione.

Hujus argumentationis falsa est minor. Ideo enim dictum est, per unum hominem, non per duos, quia non à femina concipiente, & pariente, sed à viro seminante est generationis exordium: aut quia jam non sunt duo, quando per coitum una fit caro. Ita S. P. lib. 2. Op. Imperf. num. 83. In cuius responsionis confirmationem profertur potest alterum testimonium Apostoli ad Hebr. XI. 12. ubi de posteris Abraham ait, Ab uno orti sunt, quamquam & à Sara traherent originem. Enimvero peccatum & mortem à muliere in nos derivari alibi divinæ literæ attestantur, dicente Davide Psalm. 1. 7. In peccatis concepit me mater mea, & Eccl. XXV. 33. A muliere initium factum est peccati, & per illam omnes morimur.

Obijciunt ulterius. At idem Apostolus ad Rom. IV. 15. inquit: Ubi enim non est lex, nec prævaricatio; & in 2. ad Corinth. V. 10. Omnes enim nos manifestari oportet ante Tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum. Ergo in parvulis non est prævaricatio, cum nulla sit lex; nec erit supplicium,

B 2

20.

Obiecto
2da. declaratur.

21.

Obiecto
3ia. solvitur.

aliquid, cum in proprio corpore nihil gesserint.

Respondet S. Pater Epistola ad Hilarium 157. num. 15. in parvulis esse pravaricationem legis, quæ in paradiso data est; eadem enim lege pravaricata nascitur homo ex Adam cum lege peccati, & mortis. Ad postremum ex 2. ad Corinth. idem Augustinus lib. vi. contra Jul. cap. 10. n. 29. tria respondet. Primo sic adversus Pelagianos argumentationem contorquet: *Utrum & ipsi ante tribunal Christi manifestabuntur, aut non? Si non manifestabuntur, quid te adjuvat ista sententia, quando ad eos non pertinet, quorum nunc agitur causa? Si autem manifestabuntur, quomodo reportat eorum quisque quod gessit, nisi quia pertinet ad eos, quod per corda & ora gestantium, sive credunt, sive*

non credunt? Deinde aihunc locum accipiendum esse principaliter de adultis: *Propria enim corporis sui dixit, quod ad unumquemque in seipso jam viventem pertinet.* Inquit demum posse parvulum ante tribunal Christi non baptizatum reportare malum, id est damnari, licet nihil actualis culpæ patnaverit; quomodo fatentibus Pelagianis baptizatus, etsi nihil boni operis gesserit, maximum bonum, scilicet, regnum celorum à Domino consequetur. *Vide ergo, ait S. Pater, quam importune nolis parvulum de alieno peccato reportare malum, & velis eum de alieno recte falso reportare bonum, non qualecunque, sed Dei regnum. Alienum quippe opus est, cum credit per alterum, sicut alienum opus fuit cum peccavit in altero.*

CAPUT II.

Patrum quoque traditione, & Sacrorum Conciliorum auctoritate commonstrari originale peccatum.

SUMMARIUM.

1. Refertur opinio Pelagianorum.
2. Commonstratur originale peccatum auctoritate Patrum graecorum.
3. Præcipue auctoritate S. Chrysostomi.
4. Quidam S. Patrem interpretantes refutantur.

5. Probatur originale peccatum auctoritate scriptorum latinorum.
6. 7. Probatur definitionibus Ecclesiasticis.
8. 9. 10. 11. 12. 13. Refertur variae objectiones, & solvantur.

I.
Refertur
Opinio Pelagianorum.

CONFLICTAM ab Augustino, atque priscorum ætate inauditam originalis reatus transfusionem objiciebant Pelagiani, qui his verbis S. Patrem audebant laceßere: *Confitearis ergo necesse est originale, quod finxeras, interiisse peccatum.* Quibus in 2. de Nuptiis cap. xii. Augustinus respondet: *Non ego finxi originale peccatum, quod catholica fides credidit antiquitus, sed tu, qui hoc negas, sine dubio es novus hereticus.* De ista ergo antiquorum fide modo videntum est.

2.
Commonstratur originale peccatum auctoritate Patrum Graecorum.

PROPOSITIO I. Ex scriptis priorum Patrum depromi possunt pro originali peccato luculentissima testimonia.

In primis S. Ignatius in Epist. ad Trallianos hoc peccatum appellat *πρωγεννητην*, impietatem ac pravaricationem antiquam. Sequitur Dionysius Areopagita, qui expresse exitialem mortem esse ab Adæ peccato scribit cap. i. i. Eccl. Hierarchiæ, sed qui hujusmodi opus Areopagitæ abjudicant, etiam negant illius Auctorem esse antiquiorem Augustino. Proximus est Justinus Martyr, qui in Dialogo cum Tryphone scri-

bit humanum genus *per Adam in mortem, seductionemque serpentis concidisse*, atque inter primum & secundum Adam hanc constituit antithesim, *ut sicut unius inobedientia causa est damnationis omnibus, qui corporaliter ab eo descendunt; ita Christi obedientia confert vitam iis, qui per ipsum spiritualiter regenerantur.* Accedit Tatianus, qui in Orat. contra Gentes ait, *Nos propter priscorum hominum inobedientiam spiritum Dei, perfectam justitiam, sanctitatemque amisisse.* Irenæi Lugdunensis Episcopi illustra verba produxit Augustinus in 1. contra Julianum libro, cap. 111. num. 5. Iste ait: *Non aliter salvari homines ab antiqua serpentis plaga, nisi credant in eum, qui secundum similitudinem carnis peccati in ligno martyrii exaltatus à terra omnia traxit ad se, & vivificavit mortuos.* Sunt hæc verba lib. iv. adv. hæreses cap. 5. Addit S. Pater alia non minus illustra ex libro v. cap. 19. longe plura depromi possunt ex lib. 111. cap. 20. lib. v. cap. 14. 17. & 21. quæ in libris de Hæresi Pelagiana collegit Gerardus Vossius,

Vossius, & in suo Thesauro Jodocus Coccius. De Origene, etsi permulta possunt afferri, ut fecerunt laudatus Coccius, L'Herminier, Boucat, alique, nulla nos angimur cura, utpote quem praeluisse Pelagianis persuasum habeamus: imo quæ citantur ex Origene Commentariis in Epistolam ad Romanos, ubi de Originali peccato edisserit enucleatius, aliæque loca plurima, adscribenda censemus paraphrasæ ejus Rufino. Atque Homilia in Leviticum, unde plura promuntur, num Origenianæ sint, controversatur. Nos tamen contra Cocum, & Hottingerum Origenianas fatemur, aut saltem incerti Scriptoris, nam stylus demonstrat non esse S. Cyrilli, ut hi, alique Remonstrantes, opinantur. Gregorii Nazianzeni perspicuas apertissimæque sententias affert S. P. Augustinus eodem libro cap. v. num. 5. Quibus addo quæ Nazianzenus scribit Orat. 11. in Pascha, Nos ab initio per peccatum lapsi sumus, atque Oratione ad Arianos xxv. Omnes, qui Adamo participavimus, atque à serpente in fraudem inducti sumus per peccatum mortui ac per caelestem Adamum saluti restituti, atque à ligno vitæ unde excideramus, per ignominie lignum redacti sumus. Basilii ex prima Homilia de Jejunio insignem locum vide ibi apud Augustinum num. 18. Sunt alia æque illustria cap. 4. Conf. Monastic. Hom. in xl. Martyres, & in sermone de Paradiso, ubi hæc eleganter: *Florida quidem est rosa, sed mihi tristitiam infligit. Nam quotiescunque florem hunc video, peccati mei admoner, per quod terra, ut spinas ac tribulos proferret, condemnata est.* Athanasii Orat. 2. contra Arianos hæc sunt verba. *Lapso Adamo in omnes homines peccatum dimanavit.*

3.
Præcipue
auctoritate
S. Chryso-
stomi,

Agendum paulo accuratius de S. Jo. Chrysostomo, quem Julianus adversus Augustinum produxit, alique nonnulli temere erroris Pelagianorum insimularunt. Qua in re abstinere à recitandis fragmentis ex Homilia de Adamo & Eva, ad quam nos advocant eruditi Theologi plures, Zumel præsertim & Alvarez, cum sint, qui existimant illam centonem esse ex Latinorum Scriptorum posterioris ætatis sententiis consutum. Ergo S. Pater Augustinus libro 1. contra Jul. cap. 6. n. 24. & seq. citat hæc Chrysostomi ad Olympiam: *Quando enim Adam peccavit illud grave peccatum, & omne genus humanum in commune damnavit; de merore penas luebat, &c.* Item hæc ex hom. x. ad Rom. *Cum dixerit tibi Judeus, quomodo unius virtute mundus salvatus est? Possis & dicere, quomodo*

& uno inobediente Adam mundus damnatus est? Profert & alia plura ex Hom. de Resurrect. Lazari, ex Hom. 9 in Gen. ex Hom. ad Neoph. &c.

Quoniam vero Erasmus, Stapulensis, Dallaus, alique contendunt velle quidem Chrysostomum peccato Adæ corpora nostra reddita esse mortalia; sed animam nihil inde detrimenti sensisse, nisi in iis, qui primi hominis inobedientiam voluntate ac libertate propria imitantur; hunc errorem allatis Sancti Doctoris sententiis præstat refellere. Docet Chrysostomus Hom. xi. in cap. 6. ad Rom. non solam mortem in nos ob Adæ prævaricationem pervadere, sed etiam pravorum affectuum illuviem, ad quam comprimendam, dum Christus advenit, majora nobis auxilia collata sunt. Μετά, inquit, τὸν θάνατον καὶ πολλὰς τῶν ἁμαρτιῶν εἰσῆλθεν εἰς ἡμᾶς. Διὰ τὴν ὑπὸ τῆς σφύρας καὶ φωνὴν ἢν πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς δόμον. ἔτε γὰρ πνεῦμα παρὴν τὸ βοηθῶν, καὶ βοηθῶν τὸ νεκρῶσαι δουλεύον. Una cum morte magnum etiam affectuum veluti examen introierat. Itaque corpus non valde agile erat ad cursum, qui ad virtutem fertur: neque enim spiritus aderat, qui opem deferret; neque baptisma, quod mortificare posset. Addit corpore facto mortali etiam animam ob ingressum illud passionum examen, nisi opitulante Christi auxilio, ruere in præceps, ὅπως τις ἵππος δυσήνεος, ac esset equus indomitus. Repetit eadem hom. xii. & xiii. ubi scribit: Una cum morte & affectuum turba introiit. Cum enim corpus mortale effectum est, tum denique necessario admixtum est concupiscentiam, & iracundiam & dolorem, cetera omnia, quæ magnæ admodum constantiæ, ac sapientiæ indigebant, ne inundantis æstus vis ac tempestas rationem in nobis obrueret, in peccati voraginem demersam: Μετά γὰρ τοῦ θανάτου, φασὶ, καὶ ὁ τῶν παθῶν ἐπεσθῆναι ὄγκος, ὅτε γὰρ θνήσκον ἐγένετο τὸ σώμα, ἐδέχθη καὶ ἐπιθυμίαν ἀναγκάως λογικόν, &c. Manifestum est ergo peccatum non solum corpori, sed etiam animæ juxta Chrysostomum obtuisse neque Erasimum Sancti Doctoris mentem satis fuisse assecutum. Atque de Græcis Patribus satis.

4.
Quidam
Patrem, hunc
interpretantur
reservantur.

Ad Scriptores Latinos accedendum est, quorum ducit agmen Tertullianus. Is in libro de Anima cap. ix. *Omnis anima (inquit) usque in Adam censetur, donec in Christo recensatur: tamdiu immunda, quamdiu recensatur. Peccatrix autem, quia immunda, recipiens ignominiam suam ex carnis societate.* Et in 1. adversus Marcionem: *Homo damnator in mortem ob unius arbuscu-*

5.
Probat
originale
peccatum
auctoritate
Scriptorum
Latinorum.

la delibationem, & exinde profluit delecta cum penis, & pereunt jam omnes, qui paradisi nullum cespitem noverunt. Et de testimonio animæ cap. 3. Per quem (Satanam) homo à primordio circumventus ut præceptum Dei excederet, & propterea in mortem datus, exinde totum genus de suo semine infectum, sue etiam damnationis traducem fecit. Cypriani ex Epistola ad Fidum illustre testimonium adfert S. Pater in lib. 1. contra Julianum, in IV. ad Bonifacium contra 2. Epist. Pelag. cap. 8. & Hieronym. lib. III. adversus Pelagianos: *Infans, qui recens est natus nihil peccavit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus contagium mortis antiquæ prima natiuitate contraxit. Qui ad remissionem peccatorum accipiendam hoc ipso facilius accedit, quod illi remittuntur non propria, sed aliena peccata.* Reticii Augustodunensis Episcopi, qui floruit sub Constantino Magno, Olympii Hispani, qui vixit tempore Arcadii & Honorii, necnon Hilarii Pictavenensis collegit apertissima testimonia S. P. Augustinus eodem libro contra Julianum. Multa congescit & Ambrosii, veluti quod habet lib. 1. de Pœnit. cap. 2. *Omnes homines sub peccato nascimur, quorum ipse ortus in vitio est, sicut babes lectum, dicente David, Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea.* Optatus Milevitanus lib. IV. contra Parmenianum, *Neminem fugit, quod omnis homo qui nascitur, quamvis de Christianis parentibus nascatur, sine spiritu immundo esse non possit, quem necesse sit ante salutare lavacrum ab homine excludi ac separari.* Hieronymus denique in cap. 2. Micheæ: *Unusquisque nostrum, inquit, cum Adam de Paradiso cecidit, & in huius mundi captivitate versatur: atque in cap. 4. Jonæ; Major ætas incipit, & usque ad minorem pervenit, Nullus enim absque peccato, nec si unius quidem diei fuerit vita ejus, & innumerabiles anni vitæ illius. Si enim stellæ munde non sunt in conspectu Dei, quanto magis vermis, & putredo, & ii, qui peccato offenditis Adam tenentur obnoxii?* Affert hæc verba cum debita Hieronymi laude S. P. Augustinus lib. III. de Peccatorum meritis, & remiss. cap. 6. Igitur non Augustinus finxit originale peccatum, sed istud ad ipsa fidei pertinet fundamenta; plenissimaque traditione firmatur: quod perspexit Aurelius Prudentius in Apotheosi:

*Hæc prima est natura animæ, sic condita simplex.
Decidit in vitium per sordida fœdera carnis.*

*Exin tincta malo peccamine principis Adæ,
Infecit genus omne hominum, quod pullulat inde.*

Eorum autem, qui Augustini tempora subsecuti sunt, necesse non est sententias congerere; quum nemo de illorum consensione hæsitare possit, neque soleant hæretici istorum nobis auctoritatem opponere.

PROPOSITIO II. Ejusdem Originalis peccati transfusio demonstratur Ecclesiasticis definitionibus.

Accedunt traditioni PP. decreta summorum Pontificum, necnon Sanctorum Conciliorum. Extant Innocentii adversus Pelagianos literæ, quas Cœlestiani incautum tentarunt eludere. Zosimi, qui Bonifacio successit. Rescriptum ad Africanum Concilium commemorant Cœlestinus in Epist. ad Gallos, Augustinus ad Optatum, & cap. x. ad Collatorem Beatus Prosper. Bonifacium Augustini contra Pelagianos responsa probasse auctor est idem Prosper capite laudati Operis primo & quadragesimo Cœlestinus originis vitium, & naturam culpa obstrictam agnoscit in Epist. ad Nestorium, in altera ad Clerum Constantinopolitanum, & in ea, quam scripsit ad Gallos: de qua Vincentius Lirinensis cap. Commonitorii ultimo, Prosper 42. & 43. adversus Collatorem, & Photius in Biblioth. cap. 43. Xylti III. successoris Cœlestini hæc sunt verba lapidi octanguli in Basilica ad Baptisterium inscripta:

*Mergere peccator sacro purgande
fluente:
Quem veterem accipiet, proferet unda novum.
Insons esse volens, isto mundare
lavacro,
Seu patrio premeris crimine,
seu proprio.*

Vide Baron. Tom. I. pag. 440. Leonis Magni apertissima sententia est, nasci unumquemque hominem originali vulnere fauciatum, & nisi baptizetur, reum in peccato Adæ teneri, Epist. 86. ad Nicetam, serm. 11. & VI. in Nativitatem Domini cap. IV. Eadem est definitio Gelasii in Epistola, ad Picensi Episcopos, & Magni Gregorii lib. IV. Moral. cap. 2. nec non Epist. XIV. lib. V. ad Narsem Comitem, & LIII. lib. VII. ad Secundinum.

Damnavit negantes Originale peccatum Diospolitana, seu Palestina Synodus quatuordecim Episcoporum, quorum nomina habes apud Augustinum in I. contra Julianum: quamquam Hieronymus

Probatur D.
finitionibus
Ecclesiasticis.

7.
Probatur ulterius
iisdem.

mus Epist. LXXIX. vocat hanc Synodum *miserabilem*, quoniam etsi non erravit in doctrina, erravit in homine, & Pelagium hæresiarcham absolvit. Videatur Augustinus de Peccator. mer. lib. II. cap. V. II. & IX. Habita est hæc Synodus anno 415. Posthac Concilium Carthaginense habitum opera Orissi, Theodosio VII. & Palladio Coss. id est anno 416. Tum Concilium Milevitanum eodem anno, ad quod conveniunt Episcopi LX. Meminit hujus Concilii Augustinus Epist. 94. ad Hilarium, nunc 178. Deinde in Concilio Africæ plenario celebrato an. 418. Coss. Honorio XII. & Theodosio VIII. dictum anathema iis, qui dicunt parvulos *nihil ex Adam trahere Originalis peccati*, quod *lavacro regenerationis expiatur*, Can. 2. Plura de hoc Africano Concilio Cardinalis Norisius Hist. Pelag. lib. I. cap. 13. ex libris Augustini, aliisque vetustissimis monumentis. Etiam Ephesinum Oecumenicum coactum contra Nestorium anno 431. can. IV. doctrinam Cœlestii proscripsit. Idem præstitit Synodus Arausicana Canone 2. quam celebratam tradunt Decio juniore Consule, id est anno 10VIII. Quare Casarius Arelatensis, qui ei præfuit, non vivebat. ut putavit Trithemius, anno 10CLXX. neque, ut visum Bellarmino, pervenit tantum ad an. CCCXCIX. sed floruit post 10. Consecravit catholicam contra Pelagianos veritatem Sacrosancta Tridentina Synodus sessione V. Comprobatur ergo, quod demonstrandum erat, peccatum originale Ecclesiasticis quoque definitionibus.

AD EA QUÆ OPPONUNTUR
RESPONSIO.

8. *Obiectio 1.* Oppones I. Justinus Martyr Quæst. ad Orthodoxos LXXXVIII. docet petitam è Jobo sententiam, *Nemo mundus à sorde, nec infans, cujus est unius diei vita super terram*, ad parvulos non pertinere. Ita enim hunc locum interpretatur, ut non de vita naturali sermo sit, sed de morali, quæ peragitur *περὶ τῆς ἐν προνοίᾳ τῶν ὀφειλῶν, ὁποῦς ἐστὶν ἡ ἐν προνοίᾳ τῶν ὀφειλῶν, ὁποῦς ἐστὶν ἡ ἐν προνοίᾳ τῶν ὀφειλῶν*, operibus liberis & cum deliberatione factis. Sunt ergo parvuli ante usum rationis, & priusquam hoc genus vitæ agere incipiant, expertes cujusque sordis.

Resp. I. Harum Quæstionum Scriptorem, cum meminerit Irenæi, Origenis, & Manichæorum, qui annis 130. post Justinum exorti sunt, proferatque interdum vocabula *τρίδος, προνοίας, ὑποκόσμου*, aliaque ad refellendos Antitrinitarios hæreticos usu Ecclesiastico

inducta, fuisse sanctissimo præclarissimoque Martyre posteriorem. Deinde respondendum est, Auctorem hunc quemadmodum vitam intelligit, statum liberæ operationis, ita sordes appellare, quæ contrahuntur ἐν προνοίᾳ, & ἐν ὑποκόσμῳ, ex proposito, & libertate. Peccatum enim Originale aperte agnoscit quæstione CII. ubi inter Adam & Christum eandem statuit ἀντίθεσιν, quam tradit Beatissimus Justinus in Dialogo cum Tryphone.

Secundo obijciunt perdifficilem Clementis Alex. locum. Is enim Encratitas conjugia damnantes hac ipsa de causa, quod nefas sit dare operam generationi, quæ sordida ac polluta natura traducitur, originarium cujus vitium ex allato Jobi testimonio, & ex quinquagesimi Psalmi versu septimo satis comprobari sentiebant, Clemens eos, ac ejusdem furfuris hominem Julium Cassianum exagitans, negat primo in tertio Stromatum libro parvulos Adæ pravificatione inquinari, dicens: *Ubi fornicatus est infans natus, vel quomodo sub Adæ cecidit execrationem, qui nihil est operatus?* Deinde verba Davidis, *In peccatis concepit me mater mea*, ad solam Evam spectare his verbis declarat: *Et quando dixit David: In peccatis conceptus sum, dicit prophetice quidem matrem suam, sed Eva mater fuit viventium: & si in peccatis fuit conceptus, sed non ipse in peccato, neque vero ipse peccatum.* Ut ergo Clemens scædos Encratitarum errorib. obviam eat, non solum peccatum negat quod contrahitur generatione, verum etiam conterit, elevatque auctoritatem scripturarum, quibus potissimum demonstratur.

Non illam ego adhibebo responsionem, qua lib. 4. de Amis. Grat. cap. 9. utitur Bellarminus, Clementem scilicet ex sententia Encratitarum ista proferre. Quisquis enim oculis non conturbatis Clementem viderit, facile dignoscet, non esse hæc Julii Cassiani obiectamina, sed hæc impugnantis responsio; quomodo ejusdem hæretici sunt consequentia verba: *Generationem esse malam, non illam corporis modo, sed etiam illam animæ, propter quam est & corpus.* Neque respondebo cum Edmundus Simonnet, si hæc verba Clementis sunt, vix, ac ne vix quidem cum aliquali verisimilitudine dici posse, hoc loco peccati originalis non impugnari existentiam. Etenim quo argumento ducti dubitare possumus hæc non scripsisse Clementem Alexandrinum, cum nullus vetustissimus codex, nullaque peranti-

9. *Obiectio 2.* declaratur.

perantiqui Scriptoris auctoritas, nulla demum ratio hestitationem istam confirmet? Sed nec respondemus Clementem hoc tantum velle, quod infantes non cadant sub execrationem Adæ ex vi generationis, quæ mala sit suapte natura; cum labes generationi insit per accidens, & ex eo quod natura per generationem propagata jam sit ob primorum parentum prævaricationem vitata. Quamquam hæc responsio satis illustretur à Nicolao L'Herminier, & secundo præsertim testimonio possit aptari. Quid ergo? Dicemus cum Gerardo Vossio Clementem Alexandrinum non satis percepisse originale peccatum? Id vero nunquam Tatianus, à quo Encratitæ, post obitum Iustini, cujus fuerat auditor, in hæresim Valentini, Saturnini & Marcionis prolapsus est, Auctore S. Irenæo libro 1. capite, è distinctione Massueti, xxxviii. Itaque non solum assererat matrimonium esse corruptionem & stuprum; sed istud quoque, unde tam nefarium dogma tanquam ex impuro fonte manabat, connubia à principio malo fuisse instituta, nec aliud esse, quam seminarium ac fomentum turpissimarum libidinum, quarum usu anima in uno corpore fornicata, ac divisa à spiritu vitæ transfunderetur in aliud corpus continuis sordibus inquinanda. Hæc enim & Saturnini, & Marcionis, & Valentini, & Gnosticorum cæterorum esse dogmata Irenæus, Epiphanius, Tertullianus, ac Veteres plerique consentiunt. Nego itaque Julium Cassianum, ac Tatianos reliquos à nuptiis abhoruisse ob originale peccatum, quale nos propugnamus, quod scilicet inhæret animæ creatæ de novo à Deo, atque ex confortio carnis pollutæ contrahitur. Quare priorum verborum sensus est: *Ubi fornicatus est infans?* Hujus nempe parvuli animæ, priusquam in hoc intruderetur ergastulum, quoniam in corpore sese obscœna libidine commaculaverat? Incidit quidem in execrationem Adæ: ast, num ob antea acta flagitia? Minime: non enim aliquid antequam huc devolveretur, boni, malive perfecit, quomodo ab Gnosticorum physiologia fuisset edocti. Non est corporis generatio, nec creatio animæ mala, quod sit instituta à diabolo, redeantque mortui ad carnis contubernium, ut repetitis sordibus obsolescant. Hanc insaniam Tatianus vester ex Marcionitarum gurgite bibit. Ait quidem David: se à matre in peccatis conceptum: sed hæc ad Evam referenda sunt, à cujus utero labes primigenia diffunditur, non

ad damnatas nuptias proximæ matris suæ, non ad superioris vitæ scelestissimam consuetudinem. Conceptus est quidem in peccato; sed ante conceptionem ipse in peccato non fuit. Hæc mea de verborum Clementis sententia est; nec obscura, si dogmata Tatianorum inspiciantur. Cæterum Clemens 1. lib. Pædagogi cap. 6. & sub finem iv. Strom. diserte agnoscit animarum regenerationem ex matrice aquæ, sive lavacro baptismatis, ideoque & originale peccatum.

Præterea opponunt verba S. Joannis Chrysostomi: qui hom. ad Neophytos, *Hæc de causa* (inquit) *et infantes baptizamus, quamvis non sint inquinati peccato; nempe ut eis addatur sanctitas, justitia, adoptio, hæreditas, et fraternitas Christi.* Idem Hom. x. in Epistola ad Rom. cap. 5. ait: *Videtur questionem non parvam habere quod dictum est, (ob unius inobedientiam peccatores multos esse constitutos) sed et si quis accurate attenderit, et hoc quoque perspicere solvetur. Quenam igitur quasi fuerit? Illo enim peccante ac mortali affecto, et qui ex eo orti sint, eos tales esse nihil absurdum. At ex illius inobedientia alterum peccatorem extitisse, id vero quam obsecro, congruentiam, et consequentiam habet. . . . Quid igitur hoc loco verbum hoc peccatores significat? Mibi videtur tantundem significare, quantum illud supplicio obnoxii, ac mortis rei, quod Adam mortuo omnes sunt mortales effecti. Videtur ergo non male Erasmus interpretatus Chrysostomum, quod is putaverit solam mortem, non culpam in nos hæreditario jure transire? Quid? Hom. 17. in 1. ad Corinth. scribit, nos minime ob Adæ delictum perire: Hom. xxxix. in eandem Epistolam addit, non omnes in Adam morte peccati mortuos esse. Et Hom. xxiv. in Epist. ad Ephes. nobis ob Adæ peccatum esse corruptibile corpus: at animam labefactari & suo modo corrumpi peccato, quod post lavacrum regenerationis committitur.*

Respondet ad 1. S. P. Augustinus in 1. contra Jul. cap. vii. n. 22. loqui Chrysostomum de peccatis actualibus: habetur enim in græco διὰ τοῦτο καὶ τὰ παλαιὰ βαπτίζομεν, καὶ οὐκ ἀναγκάστα οὐκ ἐχοντα: *Ideo et infantes baptizamus, quamvis peccata non habentes. Vides certe, ait S. Pater, non ab eo dictum esse parvulos non coinquinos esse peccato, sive peccatis: sed non habere peccata: intellige propria, et nulla erit contentio. At, inquires, cur non ipse addidit propria? Cur putamus, nisi quia disputans in Catholi-*

10.
Obiectio 3.
rejecitur.

tholica Ecclesia non se aliter intelligi arbitrabatur, tali questione nullius pulsabatur, vobis nondum litigantibus securius loquebatur? Quæ postrema verba aliorum Patrum, qui nondum grassante Pelagiana peste floruerunt, debent sententiis minus expressis aptari. Habent præterea versiones aliquæ, Basileensis anno 1520. & Parisiensis an. 1556. pag. 614. Hac de causa & jam infantulos baptizamus, ut non sint coinquinati peccato. Atque hæc videtur mihi valde probabilis. Cum enim quidam unicuique agnoscerent effectum baptismi, videlicet peccatorum remissionem, S. Joannes Chrysostomus decem connumerat, ac statim singulos in puerulis sacro baptismi lavacro regeneratis locum habere demonstrat. Sunt autem hæc affecta baptismatis liberari à peccato, donari sanctitate, justum reddi, adoptari in Dei filium, jus ad hereditatem nascisci, consti tui Christi fratrem, cohæredem, membrum, templum, & organum Spiritus Sancti. Vides, inquit, quod sunt baptismi largitates? Multis quidem videtur calessem gratiam in peccatorum tantum remissione consistere. Nos autem honores computavimus decem. Hac de causa & jam infantulos baptizamus (en quomodo iterum enumeratos omnes effectus recenset) ut non sint coinquinati peccato, ut eis addatur sanctitas, justitia, adoptio, hæreditas Christi, ut ejus membra sint omnes, ut spiritus habitatio fiant. Ut ergo baptismus in parvulis omnes memoratos effectus producat, debet in iis primario efficere remissionem peccatorum, ideoque legendum est, ut non sint coinquinati peccato. Dixi autem probabiliter; nam Augustinus ad Græcos codices tunc temporis, ut arbitror, non depravatos confugit, exscripsitque verba Chrysostomi, ut supra producta sunt.

II.
Objectio 4.
explicatur.

Illud vero quod sequitur, etsi perdifficile videtur, hoc tantum innuit, neminem peccatorem constitui per actua-lem Adæ inobedientiam, quasi peccatum originale sit ipsamet primi parentis transgressio: non enim parvuli actualiter & proprie, sed originaliter peccatores nascuntur, ut Augustinus ait xvi. de C. D. cap. 27. Sed minime Chrysostomus ne at originalem maculam propter eandem inobedientiam in omnes pervadere: quin hoc ipso loco singulos Adami posteris supplicio obnoxios, & mortis reos esse declarat. Neque miseros, ac morituros duntaxat: sed supplicio plectendos, mortisque reos; ut quisque etiam in ipsis culpam & pœnæ causam dignoscat. Quis enim reus mortis, sup-
R. P. Berti Theol. Tom. III.

plicioque obnoxios dici potest, si nullum omnino reatum habeat? Atque eò magis sunt manifesta, quod sequenti Hom. xi. declarat Chrysostomus simul cum morte corporis in animam pugnas inter carnem & spiritum, & pravorum affectuum examen introisse, ut contra Erasmus, Fabrum, & Dallæum demonstravimus.

At cætera facillima sunt. Nam præterquam quod de baptizatis proferuntur, in Hom. xvii. super Epist. ad Corinth. ait nos ab ipso peccati Adæ supplicio non damnum accepisse, sed lucrum; quandoquidem mortalitas, quæ etiam post baptismum remanet, non est causa peccati, imo possumus peccata solvere, Cum corpus sit humile, demissum, & dissolvatur. Quamobrem, ut non accusamus frenum, sed aurigam; ita non corpus debemus reprehendere, dum in præcipitia dilabimur, sed perversam & lubricam voluntatem. Abel enim, etsi corpore mortalis, salvus factus est; & Diabolus contra, quamquam incorporeus, in gehennam detrusus. Eò itaque tendit oratio, ut indomiti equi habenas, carnis scilicet, regere studeamus non causando infirmitatem, quam traximus ex Adam, corruptibilis corporis, sed illud tanquam injecto freno, admotisque calcaribus gubernando. Quæ satis commode dicta sunt, maxime ab Oratore populum alloquente, qualem Chrysostomum consideremus oportet. Homilia xxxix. negat omnes mori in Adam ea morte, quam evitarunt Abraham, Job, alique justī, morte nimirum perpetua: profert enim horum Sanctorum exemplum. Ad ultimum solet responderi loqui Chrysostomum de baptizatis, in quibus est anima incorrupta, dummodo actualis peccati macula non contrahatur. Verum habetur in Græco φθαρτὸν αὐτῶν τὸ σῶμα ἐστίν, ἀλλ' ἀφθαρτος ἡ ψυχὴ. μὴ δὲ καὶ αὐτὴν φθείρωμεν. τὸτο ἡ ἀμαρτία εἰσέλαστο ἢ πρότερον. ἢ δὲ μετὰ τὸ ληπτὸν καὶ τὴν ψυχὴν φθείρωμεν δυνατόν. Corruptibile nobis est corpus: sed incorruptibilis anima. Ne itaque & ipsam corrumpamus. Hoc primum peccatum fecit. Quod est autem post lavacrum potest pariter animam corrumpere. Hoc ergo testimonio probatur, non evertitur originale peccatum: ut optime adnotatum est in editione Parisiensi an. 1556. pag. 1006. Confer & Commelianam pag. 1197.

Objicies quarto aliorum Græcorum Patrum testimonia, Gregorii Nysseni, qui infantes matura morte abreptos omnis malitiæ expertes esse declarat, nec definire audet, num in judicio
C uni-

12.

Objectio 5.
refutatur.

universali ante tribunal Judicis debeant comparere. Item magni Basilii docentis non esse malam perversamque naturam, quæ feminali propagatione generatur, Theodoretum demum, qui lib. v. hæret. fab. cap. 18. docet parvulos baptizari, etiam si peccatum nondum gustaverint.

At r. respondetur agere Nyssenum de infantibus baptizatis, de quibus anceps est, num debeant in extrema die judicari; quoniam si Evangelica historia nude legatur, videtur proprie judicium pertinere ad adultos, qui actualia opera exercuerunt. Quorum tamen sortem parvulos baptizatos possessuros diserte affirmat, licet impari quadam cum adultis retributione, cum non sint illi ob personalia merita coronandi. Nam in peccatum humanam naturam lapsam ob Adæ prævaricationem, idque certissima traditione tenendum, scribit Nyssenus in libro de vita Moysis. At Basilii, de quo supra, scribit adversus Manicheos putantes, atque affirmantes de gente tenebrarum, quam malam naturam dicunt Deo coæternam, habere originem corpora, & esse etiam ipsa immutabilia mala: ut Augustinus ait in i. contra Jul. cap. v. num. 17. Theodoretus vero scribit adversus Messalianos, qui dicebant per baptismum deleri actualia peccata, originale autem solummodo per orationem. Quare jure merito negat parvulos ablui baptismate in remissionem peccatorum, id est, actualium: nam hæc satis insinuantur ipsis Theodoretum verbis *peccatum nondum gustaverunt*. Agnoscit autem originale peccatum expressissimis verbis in Exposit. cap. v. Epist. ad Rom, & in Epitome divinorum decretorum cap. xi.

13.
Obiectio 6.
tollitur.

Postremo adversus Catholicum dogma pugnant Latinorum auctoritate. Inter quos antiquissimus omnium, post Victorem & Apollonium, qui deperierunt, Tertullianus in libro de Baptismo, *Quid festinat*, inquit, *innocens ætas ad remissionem peccatorum?* Atque de resurrect. carnis cap. 47. in Adæ prævaricationem refert quidem mortem corporis, at non animarum reatum. Hilarius etiam Comment. in Epist. Pauli, qui tribuuntur Ambrosio, scribit: *Est & alia mors secunda in gehenna; quam non peccato Adæ patimur*: quo loco non dari peccatum originale probare conatus est Michael Servetus, ut notat Sixtus Senensis lib. vi. Bibl. sanctæ annot. 236. Et denique Optatus Milevitanus lib. vii. n. i. ait, *non pertinuisse ad Seth filium Adæ patris admissum*.

His ex ordine responsuri primum ad ea, quæ supra ex Tertulliano producta sunt, adversarios provocamus. Deinde dicimus infantulos innocentes appellari, quod nihil boni vel mali actualiter perpetraverint, quemadmodum de Jacob & Esau scribit Apostolus ad Rom. ix. 11. De Resurrect. autem carnis iccirco Tertullianus solum corporis mortem commemorat, quia disputat adversus Marcionem, qui mortuos resurrecturos esse negabat. Quem refellit ex eo, quod sicut omnes, ut Apostolus scribit, moriuntur ob culpam Adæ, ita omnes resurgent per Christum, *quoniam per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum, &c.* in i. ad Corinth. xv. 21. Hilarii plura Augustinus contra Julianum recitat lib. i. cap. 3. n. 9. ut quod habet in Exposit. Psalmi centesimi duodevigesimi, ad illa fere extrema verba, *Videt anima mea, & laudabit te*, ubi ait: *Vivere se in hac vita non reputat, quippe qui dixerat, Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis concepit me mater mea.* Scit sub peccati origine, & sub peccati lege esse se natum. Quibus recitatis, Sentisne (inquit S. P.) quid audias? quærisne quid dicas? *Hunc virum tanta in Episcopis Catholicis laude præclarum, de peccato originali aude, si quid tibi frontis est, criminari.* Hilarius auctor Comment. in Epist. Pauli non est Pictavenfis, nec Arelatenfis, cum ipse ad Timot. prim. 111. asserat scribere sub Damaso. Fuit autem Pictavenfis antiquior, & Arelatenfis Damaso junior. Quare erit iste, ut dudum Lovanienses Theologi observarunt, Hilarius Diaconus, qui schismatici Luciferi Calaritani adhæsit, dictus à Hieronymo, circa finem Dialogi adversus Luciferianos, *Deucalion orbis*. Atque hujus extat pro originali peccato illustre testimonium in Augustini quarto ad Bonitacium libro, cap. 14. *Manifestum in Adam omnes peccasse, quasi in massa. Ipse enim per peccatum corruptus, omnes, quos genuit, nati sunt sub peccato.* Hæc Hilarius, quem opponit Servetus. Verbis autem in contrarium allatis tantummodo sentire videtur originale peccatum non puniri ignis æterni cruciatibus: quod & plures Catholicorum defendunt.

Optati Milevitanus non esse septimum librum olim dubitatum est, quod non sit in editione Germanica Cochlei, & Hieronymus asserat nonnisi sex libros ab eo scriptos; imò ipse Optatus lib. i. sex tantum librorum argumenta proponat.

ponat. Stylus tamen, & plura Mss. illius genitum opus demonstrant, unde ab eodem Auctore creditur sex prioribus superadditis. Non tamen probamus iudicium Vossii, & Casauboni; quorum alter scribit Optato non satis originale peccatum perspectum fuisse: iste vero ait vereri se, ne imprudenti & incauto hæc exciderint, quæ severioris examinis acrimoniam agre sustineant. Nam constat Optatum de actuali peccato verba fecisse, utpote qui sermonem instituit de Traditoribus. Atque in lib-

ro quarto præclare de Originali peccato scripserat, quod propter illud *omnis homo qui nascitur, quamvis de Christianis parentibus nascatur, sine spiritu immundo esse non possit*. Est ergo Patrum cum Græcorum, tum Latinorum concordissima traditio, quod primus homo, ut Prosper inquit in Carm. de Ingratis cap. xxvi. 1.

Corruit, & cuncti simul in genitore cadente

Corruimus.

CAPUT III.

Ex hujus quoque vitæ miseriis Originale demonstrari peccatum.

SUMMARIUM.

1. Sententia S. Augustini.

2. Conclusio.

3. & 4. Probatur duobus modis.

5. Confirmatur conclusio.

6. usque ad 14. Variæ objectiones solvuntur.

1.
Sententia S.
Augustini.

FAMILIARE fuit Augustino ex morte, aliisque cruciatibus quibus infantes plectuntur, originale peccatum adstruere: quod argumenti genus ne omnibus quidem Catholicis probatur, cum plures putent protulisse Deum absoluto dominii sui jure hominem innocentem morti, certisque calamitatibus adjudicare. Vim tamen habere illas Augustinianas rationes fide supposita, & facta hypothesi, quod Deus hominem rectum ac sanctum condiderit, vix aliquis denegat. Videamus ergo quale pondus in se vere habeant, & num possint à Pelagianis eludi.

2.
Conclusio.

PROPOSITIO: Sive supposita fide, sive absolute loquendo ex miseriis, quas modo patimur, probari potest originale peccatum.

Demonstrata est prima pars superiori libro cap. xiiii. ubi ostendimus mortem, ignorantiam, & concupiscentiam non esse conditionem naturæ, sed pœnam peccati. Confirmatur nunc 2. Canone Arausicano, *Injustitiam Deo dare convincitur, qui mortem, quæ est pœna peccati, sine peccato, quod est meritum mortis, ad nos transisse dicit*. Idem docent PP. Africani in Sardiniam exules in lib. de Incarnat. & Grat. cap. 14. Gelasius in Epist. ad Episcopos Piceni, Prosper contra Collatorem cap. 20. Scriptor Hypognosticon initio 2. libri, Anselmus lib. 2. de Incarnat. cap. 2. & de Concept. Virg. & Peccato Origin. cap. 13. & alii apud Norisum in Vind. cap. 111. §. 3.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Probatur secunda pars. Vel enim nos statum *pura naturæ*, non quidem absolute, & considerata potentia Dei, sed ex pura puta decentia, & spectata Dei providentia, atque animæ spiritualis naturæ credimus esse impossibilem; aut consentire volumus iis, qui possibilem esse propugnant. Si ardeat sententia prior, liquet defectus tam corporales, quam spirituales, etsi ex necessitate materiæ consequi videantur, *considerata Divina providentia, & dignitate superioris partis humanæ naturæ*, pœnam esse peccati, ut alibi dictum est cum Angelico Doctore Thoma in iv. contra Gentiles cap. 53. Atque huc spectant verba Augustini ita Julianum refellentis in Opere postremo n. 81. libri 1. *Propter quid ergo affliguntur parvuli, si nullum habent omnino peccatum? An omnipotens & justus Deus injustas pœnas à tot innocentibus prohibere non potuit?* Et n. 235. *Judicium hoc utique in parvulis injustum esset, si peccatum originale non esset*. Vide & lib. iv. contra duas Epist. Pelagianorum cap. 4. lib. iv. contra Jul. cap. 16. lib. 11. Op. Imperf. cap. 119. lib. vi. cap. 9. 27. & 36.

Si vero magis placeat illorum sententia, qui statuunt *naturæ puræ* possibilitatem; sunt adhuc Augustini argumenta ducta ex hujus vitæ miseriis firmissima ac validissima, & perperam quispian niteretur illa elevare. Dato enim quod nullo supernaturali beneficio rationalem creaturam Deus exornasset,

3.
Probatur.

4.
Probatur
alio modo.

C 2

num

num credendum est illam condidisse tot prementibus calamitatibus ac miseriis cnoxiam? Id quidem est mea sententia falsissimum. Principio in eo statu aut non adesset concupiscentia antevergens rationem, aut certe non adeo pugnax & lacertosa, quam nunc Adæ posterius experiuntur captivantem in lege peccati, & turpissima quæque inhiantem. Tantam enim libidinem neque peccora sentiunt, neque asini. Errat autem qui putat potuisse Deum, cujus erga hominem singularis est providentia, hunc creare deterius, quam bruta sint, conditionis. Optime ergo ex concupiscentia hac acerrima & bellicosa, locis nuper laudatis, evincit magnus Augustinus nalcī homines sub lege peccati: & sunt Augustiniana argumenta etiam non supposita elevatione hominis ad finem supernaturalem, quantum ad præsentēs calamitates attinet, invictissima. Idem de ignorantia dicendum est. Cum enim creaturæ omnes in finem suum providentissime dirigantur; in eo sane statu, in quo nulla adesset macula originalis, saltem homo perciperet quid sibi foret agendum, & non esset ratio talibus tenebris obvoluta, quibus modo obcæcata plura ignorat ad se pertinentia, & sæpenumero errat invita. Ex hac itaque tam spissa ac tenebrosa ignorantia infectam esse humanam naturam satis evidentē concluditur. Quid vero de vexatione dæmonum, à quibus interdum ab ortu suo abripiuntur infantes, & multimodis excruciantur? Annon recte Augustinus in ultimo Opere lib. 1. cap. 88. scribit adversus Julianum? *Quando parvulum spiritus vexat immundus, animamque ejus & corpus affligit, sensus sanitatemque pervertit, nonne universa ejus, quam Deus instituit, natura turbatur? nec invenitis omnino tanti hujus mali meritum negantes originale peccatum.*

5.
Confirmatur
conclusio.

Demus præterea potuisse mortem, cæterasque corporales miseras absque culpa à supremo Domino immitti, quod nimis agre fateor, si ad immortalis animæ naturam, hominisque præstantiam animum mentemque converto: est nihiloscius homini mors tam horribilis, & quam frequenter immatura, sæva, teterrima; ut poenam esse peccati natura ipsa proclamet. Inter animalium fœtus estne ullus, qui ululatibus, fletibusque vix in lucem editus conquærat, quemadmodum muliebris partus? Dispendia ergo, quæ nascentes flendo testantur, (ait de parvulis Augustinus eodem libro n. 113.) dicito, quo meri-

to sub justissimo & omnipotentissimo judice eis, si nullum peccatum attrabant, irrogentur. Hæc etiam Gentiles philosophi naturali mentis acumine perceperunt. Nascentes quippe homines contemplati, videntes ex una parte nobilissimum omnium animal tot miseriis & ærumnis premi, ex alia autem sacris literis destituti, aut ipsam naturam tanquam novercam damnarunt, quod sit in homines magis, quam in bestias iniquior; aut opinati sunt obpeccata superioris vitæ rationalem animam his calamitatibus subjici. Atque horum quoque Philosophorum placita demonstrant, optime ipsa naturali ratione probari impositum jugum grave super filios Adam à die exitus de ventre matris; quemadmodum S. Pater acute demonstrat sub finem libri quarti contra Julianum. Itaque ex præsentibus animæ, corporisque cruciatibus constat omnes homines peccati vinculo adstringi, quoniam vel non potuit servata lege providentiæ ac justitiæ Deus hominem condere miserum ac moriturum: aut, si potuit, nunquam creasset subiectum morti adeo nobis adversæ atque infestæ, neque tam gravi & ærumnoso jugo prostratum.

REFELLUNTUR OPPOSITIONES

Contra hanc propositionem facit primo quod legimus de cæco nato cap. ix. Joannis 2. *Neque hic peccavit, nec parentes ejus*: quemadmodum ergo cæcitas, ita calamitates reliquæ absque ullo peccato immitti possunt hominibus. Deinde nonne Christus, qui peccatum non fecit, neque maculam virginali ex utero traxit, ignominiosæ mortis supplicio affectus est? Immaculata item Virgo, quam sine labe originali conceptam rotus fere Orbis veneratur, communi morte decessisse creditur, variosque cruciatus pertulisse. Non est ergo mors corruptæ peccato originis argumentum.

Levissima hæc sunt. Ac ad primum quidem de cæco nato responsum dedimus præcedenti libro cap. 4. Prop. 1. ad 3. Potest & retorqueri argumentum verbis Augustini in 111. contra Jul. cap. 6. *Neque enim de innumerabilibus parvulis, qui & in animo & in corpore cum tanto vitiorum varietate nascuntur, hoc dici potest, quod Dominus ait de illo, qui cæcus est natus, non propter peccatum ipsius, vel parentum id esse factum, sed ut manifestarentur opera Dei in illo. Multi quippe nec sanantur omnino, sed cum eisdem vitiis, sive in qua-*

7.
Solvitur.

libet atate, siue in ipsa moriuntur infantia &c. Ad alterum idem Augustinus resp. de Peccat. meritis lib. i. cap. 37. *Dicit aliquis si hæc natura pura non est, sed vitiosa primordia, quia talis non est creatus Adam: cur Christus longe excellentior, & certe sine ullo peccato natus ex Virgine, in hac tamen infirmitate atque ætate procreatus apparuit? Huic propositioni respondemus: Adam propterea non talem creatum, quia nullius parentis præcedente peccato est creatus in carne peccati. Nos ideo tales, quia illius præcedente peccato nati sumus in carne peccati. Christus ideo talis, quia ut de peccato condemnaret peccatum, natus est in similitudine carnis peccati. Neque enim pœnæ rationem habet, quod Salvator, ut chirographum nostrum affigeret cruci, nulla necessitate, sed electione voluntatis suæ propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, pati dignatus est. De Virgine matre Romanorum Pontificum decretis inharens, & repetens de originali labe, quod Augustinus lib. de nat. & grat. cap. 36. scripsit de actualibus noxiis, Propter honorem Domini nostri nullam prorsus cum de peccatis agitur habere volo quæstionem; dico, licet pie credatur à peccato originis præservata, genitam tamen esse ex carne vitia & corrupta, ex qua mors corporalis consequitur; quamquam anima ex huius carnis consortio non fuerit singulari privilegio inquinata.*

8. Obiectio 2. soluitur. Sunt autem bene multa, quæ adversus peccati Originalis transfusionem ex ratione humana obijciuntur. Primum est, quod Diabolus foret conditor hominum: Neque enim à Deo bono potest produci contaminata natura. Sapi ego cum Manichæis quisquis nascentium originem putat esse vitiatam. Nec satisfit huiusmodi argumentationi dicendo Deum utique bonam rectamque naturam instituisse, sed corrupta primi prævaricatione parentis, peccatum carnis propagine contrahi. Anima enim rationalis non propagatur, sed à Creatore corpori tabifico infectoque inferitur. Erit ergo ipsemet Deus huius causa peccati. Referenda sunt enim in ipsam causam efficientem quæ alicui rei ab origine primæque institutione conveniunt. Præterquam quod eccur Deus rationalem animam corpori unit, si scit inde illam diaboli ancillam captivamque evasuram, & lege peccati adstringendam? At huic argumento cap. iv. superioris libri satisfactum est. Verissima est responsio, originale peccatum

non esse ex institutione Creatoris, sed ex prævaricatione primi parentis; laudandam esse adversus Manichæos hominis creationem, sed commendandam etiam adversus Pelagianos Salvatoris gratiam ac redemptionem. Melius quippe Dei causa agitur, cum & Creator & Salvator agnoscitur, quam cum defensa velut sana, viribusque integra creatura, opitulatio Salvatoris inanitur: Inquit Augustinus de Nat. & Grat. cap. 42. Vide & lib. iv. ad Bonifac. c. 3. Diximus etiam necessarium non esse, ut ad perdifficilem de animarum origine quæstionem confugiamus. Etsi creentur singulæ à Deo, trahunt originalem maculam ex carne, sicut aqua in vitiato vase corrumpitur. Eapropter non est Deus causa peccati, quoniam non ex creatione Dei est vitium, quod voluntario motu natura collegit: sed etiam de vitia per semetipsam natura Deus institutionem suam quidem suæ creationis exequitur; inquit Epist. vii. Sanctus Gelasius. Disposito autem corpore non debet Deus animorum creationem suspendere, quoniam, ut scribit Prosper ad iv. ob. Vincentii, Prævaricatio hominum disposita à seculis creationis ordinem turbare non potuit.

Deinde obijciebat Julianus lib. i. ultimi contra Augustinum Operis n. 59. & lib. ii. n. 24. damnari in sententia Catholicorum nuptias, neque à Deo institutas fuisse; si aliquid unde damnabiles generantur secum habeant, & illarum usu corrupta propagetur natura. Addebat lib. v. num. 2. parabolam Evangelicam Matth. vii. 17. à fructu arboris bonam aut malam dignosci; & consequenter malam esse suapte natura generationem, concubitumque virilem, ex quo fructus carpitur adeo noxius.

Et huic argumento cap. xiiii. proximi libri obviam itum est. Nego itaque nuptias esse damnandas, cum non ad libidinem & peccatum fuerint institutæ, sed ad generationem, quæ humana propagetur natura, inquinata sane & corrupta, sed non causâ nuptiarum, cum labe originaria in prævaricationem primi hominis sit referenda. Nuptiæ (inquit S. P. lib. 2. de Nupt. cap. 26. num. 42.) institutæ sunt causa generandi, non peccandi: propter quod illa est à Domino benedictio nuptiarum: Crescite, & multiplicamini & replete terram. Peccatum autem quod inde à nascentibus trahitur, non ad nuptias pertinet, sed ad malum, quod accidit hominibus, quorum conjunctione sunt nuptiæ, Et falgentius in i. de Verit. Præd. Deus humana

2. Obiectio 3. annullatur.

mana naturæ fecunditatis donum contulit; libidinis vero malum non est creatura Dei, sed pena peccati. Proinde de immunditia nuptiarum mundus homo non nascitur, quia interveniente libidine seminatur. Quam libidinem nuptialis bonestas utique non amat, sed in nuptiis mortalis propagationis necessitas tolerat. Non sunt ergo damnandæ nuptiæ, quarum finis bonus est, humanæ videlicet naturæ conservatio & propagatio. Imo magnum asserunt ac laudabile bonum, bonum scilicet usum concupiscentiæ malæ, qua abutuntur adulteri, & curam ordinate filios procreant. Quare laudandæ ac celebrandæ sunt, ut S. Pater demonstrat memorato loco, & lib. v. contra Jul. cap. 12. nec non libri 1. Op. Imperf. n. 65. & lib. v. c. 23. Cumque causa originalis peccati sit Adæ transgressio, nuptiarum vero fructus procreatio filiorum; erit mala Adami voluntas, non bona connubiorum institutio, malæ arbori comparanda. Nihil proinde valet ad istam questionem similitudo illa Evangelica: quia non sunt nuptiæ causa peccati, quod trahitur à nascente, & expiatur in renascente: sed voluntarium peccatum hominis primi originalis est, causa peccati; inquit magnus Augustinus laudato cap. 26. de Nuptiis lib. 2. num. 43.

10.
Obiectio 4.
rejiçitur.

Uterius argumentantur Pelagiani. Parentes baptizati peccatum originale non habent: Non ergo istud traducunt in posteros. Quo enim pacto fieri potest, ut illud probentur tradere parentes, quo carere creduntur? Ita Julianus lib. vi. apud Augustinum cap. 7. num. 18.

Resp. In baptizatis soluto reatu concupiscentiæ, quæ victos detinebat, ipsam ad agonem remanere; & per baptismum evacuari carnem peccati, non ut in ipsa vivente carne concupiscentia conspersa & innata repente absumatur & non sit: sed ne obset mortuo, quæ inerat nato: Ita Augustinus de Peccat. meritis lib. 1. cap. ult. & lib. 11. cap. 4. Porro hæc concupiscentia ex peccato nata, & ad peccatum inclinans, est originalis peccati quasi rheda atque vehiculum. Igitur nego consequentiam. Quamvis enim gratia regeneratis carnalis concupiscentia, repugnans legi mentis remissa sit, & in peccatum non reputetur, neque noceat aliquid, nisi ejus motibus ad illicita consentiatur: at tamen Proles eorum, quia non per spiritalem, sed per carnalem concupiscentiam seminatur, velut ex illa oliva quidam

nostri generis oleaster, sic inde reatum nascendo trahit, ut nisi renascendo liberari ab illa peste non possit; inquit ipsemet Augustinus lib. 11. de Nupt. cap. 34. Ad exemplum oleastri, qui exoritur è bacca & semine oleæ, addit in vi. contra Julianum cap. 7. num. 18. alterum ex filiis circumcisorum, qui præputiati gignuntur, trahuntque ex patris femine quod non reperitur in patre: ac supra cap. 6. n. 16. aliud attulerat ex Filiis Fundani Rhetoris Carthaginensis, qui cum accidenti vitio luscus esset luscum filium procreavit; quo exemplo evertitur (inquit) illa tua scientia, quæ dicis naturalia per accidens non converti: accidens quippe fuit in patre, quod factum est in filio naturale. Naturale autem possumus hoc modo appellare originale peccatum, quatenus infitum est propagatione naturæ, quamquam naturale non est, ipsius naturæ substantia, atque institutione spectata. Fundano autem alter filius duobus oculis de lusco natus est, quod & pallimevere conspicimus: idque evertit alteram Pelagianorum sententiam, qua dicunt, Parentes in filios ea, quæ non habent, non posse transfundere.

Intuper arguunt apud Augustinum 11.
lib. 11. de Peccat. meritis cap. 2. Si Obiectio 5.
Adæ peccatum etiam non peccantibus declaratur
nocuit, ergo & Christi iustitia etiam non credentibus prodest. Hoc falsum est. Itaque & illud.

Resp. cum Augustino ibidem, quod sicut eorum, per quos parvuli nascuntur, iustitia spiritus trajicit in eos fidem, quam voluntate propria nondum habere potuerunt; sic eorum, per quos nascuntur, caro peccati trajicit in eos noxam, quam nondum vita propria contraxerunt. Et sicut eos vita spiritus in Christo regenerat fideles, sic eos corpus mortis in Adam genuerat peccatores. Illa enim carnalis generatio est, hæc spiritalis, &c. Quamobrem nego minorem, & argumentationem in Pelagianos retorqueo. In spiritali enim generatione necessaria non est propria actualis fides in parvulis, ut per lavacrum baptismatis constituantur sancti, ac regni cælorum hæredes. Pari ergo jure non requiritur actualis ac propriæ voluntatis transgressio, ut in carnali generatione per originem ex Adam filii iræ, mortisque nascantur.

Adhuc obijciunt. Non est peccatum 12.
nisi voluntarium: Peccatum originale Obiectio 6.
infantulis voluntarium non est: Igitur nullum est in parvulis peccatum originis.

Re-

Respondetur, eodem modo quodlibet peccatum voluntarium esse, quo peccatum est. Actuale peccatum est voluntarium propria voluntate: Originale voluntarium est *originaliter*, videlicet comparate ad primum hominem, à quo sumus per carnis propagationem progeniti. *Potest autem* (inquit Augustinus lib. 2. Operis Imperf. cap. cxi.) *& hoc recte dici de eodem genere esse, si ad originem referatur, quia ipsum ex primi hominis voluntate manavit, quando illius peccatum intravit in mundum, & per omnes homines pertransiit.* Et lib. iv. cap. 9c. *Ad hoc peccati genus ex libera voluntate perventum est, non ejus propria qui nascitur; sed ejus, in quo omnes originaliter fuerunt, quando communem naturam mala voluntate vitiavit.* Distinguo itaque minorem: Peccatum originale non est voluntarium parvulis *actualiter* & voluntate propria, concedo: *originaliter* & voluntate Adæ, qui communem naturam infecit, nego.

13.
Rejicitur.

Perfistunt haretici: Si peccatum originale ex libera protoparentis voluntate contrahitur, apud quem impollutam innocentiam scelus gravavit externum? Quomodo Deus, qui adeo est misericors, ut propria unicuique confitenti peccata dimittat, est tam crudelis, ut innocenti impingat aliena? At respondet Augustinus lib. 1. Oper. Imperf. cap. lx. Pelagianos potius Deum facere iniquum atque injustum; nam cum videant gravi jugo miserie parvulos premi, contententes nullum eos habere peccatum, accusant Deum si affliguntur immeriti, & redargunt Ecclesiam, si exufflantur à jure diaboli potestatis alieni. Et cap. 46. negat peccatum originale non esse singulis proprium, ita Julianum urgens: *Peccatis, inquis, alienis non utique perire debuerunt. Aliena sunt, sed paterna sunt, ac per hoc jure seminationis, atque germinationis & nostra sunt.* Sunt ergo etiam parvuli proprio obnoxii peccato, non secundum vitæ suæ proprietatem, sed secundum communem generis humani originem, inquit idem Augustinus lib. xvi. de Civit. Dei cap. 27. Quisquis hæc non satis percipit, arcana enim sunt obscurissima, audiat Apostolum de Adamo dicentem: *In quo omnes peccaverunt.*

At, inquires iterum, cum omne peccatum sit aliquo modo voluntarium; voluntarium autem ab intrinseco principio efficiatur; quomodo Adæ voluntas parvulis externa, tantoque distita intervallo, causa est ob quam prævaricatores singuli reputentur? Rursus: Si vera est

definitio peccati, quæ valgo circumfertur, *Est dictum, factum, aut concupitum adversus legem Dei*, dic quæso, cur peccatum est in parvulis nondum ad agenda, vel appetenda illicita idoneis. Item: Si nemo damnatur ob invincibilem ignorantiam, quam habet in se, eo quod non sit ei voluntaria, & nemo ob aliorum malefacta apud rectissimum judicem plectitur; quare ob Adæ inobedientiam erit misera posteritas punienda?

Tenenda est superior regula, quod eodem modo voluntarium peccatum est, quo est peccatum. *Ad culpam personæ requiritur voluntas personæ: ad culpam vero naturæ, non requiritur nisi voluntas in natura illa*, inquit S. Thomas in 2. dist. 30. quæst. 2. art. 1. Ea ergo, quæ prædicta sunt, in solis actualibus peccatis actum personæ voluntarium demonstrant. Dum quæstio de originali instituitur, sat est, quod fuerit voluntarium *originaliter*. Hoc patet non est externum, ut diximus, nec malefactum alienum, sed hominum universorum. Est etiam factum & concupitum, quatenus ex primi hominis voluntate manavit.

Obicies adhuc: Per quid hoc peccatum invenitur in parvulo? Certe non peccat iste qui nascitur, non peccat ille qui genuit, non peccat ille qui condidit: per quas ergo rimas peccatum istud ingreditur? Equidem dicendum est, aut illum peccasse qui genuit, aut illum qui condidit, aut istum qui natus est: ex quibus unum infanum est, aliud Manichæum, aliud supra Manichæos. Ita Julianus libro 11. posterioris Responsi. cap. 24. & 28.

14.
Obiectio 7.
tollitur.

Respondet S. Pater ibidem & lib. 111. prioris Operis cap. 24. num. 56. *Rimam quæris inter tot innocentie præsidia, quæ potuerit introire peccatum; cum tibi ostendat Apostolus Paulus non rimam, sed apertissimam januam dicens: Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors.* Introivit itaque peccatum per Adam, qui communem naturam vitiavit: quod non est infanum, non enim damnantur nuptiæ, ut frontem perficans obgannit Julianus; nec Manichæum, cum non sit origo vitia ex institutione Creatoris, aut humana natura per se, & substantialiter mala.

Ultimo arguebat Julianus doctrinam Catholicorum de Corruptione naturæ ad perfectionis desperationem inducere, cum incredibile sit, quod ingenerata vitia possint consumi. Sed respondetur quod

quod ideo Salvatoris gratia creditur necessaria, ut vitium inolitum auferatur per ejus virtutem, qui ex origine vitia-

tam mutare potest, & sanare naturam, ait S. P. Augustinus initio 2. libri contra Julianum.

CAPUT IV.

Originale peccatum contrahi etiam à filiis Baptizatorum.

SUMMARIUM.

1. Opinio catholica adducitur.
2. Probatur conclusio.

3. 4. 5. 6. Variæ objectiones solvantur.

1.
Opinio Catholica adducitur.

EST ergo Catholica fides etiam in Sanctorum filios originale peccatum transire, ut supra adversus Pelagianos disputatum est. Non enim fideles generant in quantum sunt filii Dei: sed quemadmodum ex olea gignitur oleaster, atque ex tritico mundo frumentum cum paleis, ita generantur à sanctificatis conjugibus filii iræ. Incidunt tamen in Pelagianam hæresim Novatores: quorum tenent aliqui filios regeneratorum ad hæreditatem novi fœderis pertinere, & solum tingi baptismatis lavacro, ut tanquam membra in unum Ecclesiæ corpus coaptentur. Ita sentire videtur Calvinus lib. iv. Instit. cap. 16. n. 24. & in Antid. Conc. Trid. Zwinglius in lib. de baptismo, & Bucerus in cap. 3. Mat. Eadem est sententia Theodori Beze, qui Comm. in cap. 7. Epist. 1. ad Corinth. traducem sanctificationis & gratiæ ex Parentibus in filios propugnat. De hac hæresi, quoniam præcedentibus momentis omnibus profligatur, dicam perbrevis.

2.
Probatur conclusio.

PROPOSITIO. Etiam ad filios Fidelium peccatum originale pertransit. Etenim Scripturarum testimonia producta cap. 1. & secundo universalia sunt, omnesque Adæ posteros statâ, ordinatâque lege comprehendunt. Dixi autem *ordinata lege*, ne quis me existimet erga purissimam Dei Matrem iniquum, quasi piam, vulgatamque de singulari ejus præsevatione sententiam velim adversus seita Pontificum controvertere. Deinde: Erat David fidelibus & circumcisis parentibus procreatus; & nihilominus *in iniquitatibus*, inquit, *conceptus sum*; usus plurali numero, non Hebræorum consuetudine, ut visum P. Simonnet Tract. v. disp. v. art. 4. cum in Hebræo potius singulare nomen occurrat; sed quoniam in uno Adæ delicto plurima continentur. Ad hæc Apostolus ex Hebræorum genere, & ex tribu Benja-

min, scribit de seipso ad Ephesios cap. 11. 3. *Eramus natura filii iræ, sicut & ceteri.* Præterea ex Hæreticorum confessione filii Sanctorum baptizandi sunt. At quicumque baptizatur, in Christi mortem, & in remissionem peccatorum baptizari, superius probatum est. Rursus ob manifestam Christi assertionem Joan. 111. 3. *Nisi quis renatus fuerit, &c.* fatebantur Pelagiani infantes non regeneratos baptismate à regno cœlorum excludi. Sunt ergo Navatores Pelagianis deteriores ac magis, magisque improbi, si aliquos non baptizatos ad novi fœderis hæreditatem adsciscant. Item Ecclesiastica consuetudine etiam pueri fidelium ante regenerationis lavacrum exorcizantur: igitur & isti dæmonis mancipia nascuntur. Amplius: Ex opinione Calvinii baptizantur Christianorum filii, ut fiant Ecclesiæ membra. Nisi ergo baptizentur, non pertinent ad corpus Christi, nec in cœlis cum capite regnare poterunt. Postremo tradunt Patres, singulis necessarium esse baptismum *propter contagium mortis antiquæ*, ut in Epistola ad Fidum loquitur Cyprianus. Vide Bellarminum de Baptismo cap. 4. & De Amis. Gratiæ lib. iv. cap. 14. Definita est hæc propositio à Tridentina Synodo sessione v. can. 4. ac per scripta primum ab Augustino lib. 111. de Peccator. meritis cap. xii. num. 21. ubi hæc habet: *Nec parvuli de quibuslibet sanctis, justisque procreati originalis peccati reatu absolvuntur, nisi in Christo fuerint baptizati.* Et de peccato originali cap. xi. num. 45. *Regeneratus quippe non regenerat filios carnis, sed generat: ac per hoc in eos non quod regeneratus, sed quod generatus est, transiit. Sic igitur sive reus infidelis, sive absolutus fidelis non regenerat absolutos uterque, sed reos, quomodo non solum oleastri, sed etiam olea semina, non oleas generant, sed oleastros.*

Ita

Ita docet etiam lib. 1. de ferm. Domini in monte cap. 16. lib. vii. contra Jul. cap. 3. aliisque in locis pluribus.

3. *Obiectio 1.* Opp. 1. Apost. ad Hebr. vii. 5. scribit Levi, dum in lumbis Abraham erat, decimatum quidem esse, at postea natum decimas accepisse. Ita ergo filii promissionis, qui in femore protoparentis pravaricatores reputati sunt, à genitore fidei actu procreati censendi erunt ab antiquo reatu soluti.

Solvitur. Resp. nego conseq. Non enim propterea Levi postea non fuit decimatus, quia jam fuerat decimatus in lumbis Abraham, sed quia sic ordinatus est bonore Sacerdotii, ut acciperet decimas, non praberet, alioquin nec ceteri fratres ejus decimarentur, quia & ipsi in lumbis Abraham à Melchisedech jam fuerant decimati. Ita Augustinus lib. 11. de Peccator. meritis cap. 25. num. 39. Et quidem Apostolum de Sacerdotii dignitate eo loco sermonem instituisse, ut comparatione Levitici ostenderet quantum præcellat Sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech eoquod is decimas accepit à Levi, res est per se manifesta.

4. *Obiectio 2.* Opp. 2. At idem Apostolus ad Rom. xi. 16. ait: Quod si delibatio sancta est, & massa: & si radix sancta, & rami.

Resp. alloqui Apostolum Christi fideles vocatos à Gentibus, ne se à Judæis ad Christum converfis segregarent. Aspernabantur enim illi ex circumcisione fideles, quod hi olim legis ritibus addicti fuerint; & reprobatis Israelitis, quasi ramis fractis, Christo Gentes insitæ fuerint. Hos ergo ad fraternitatem revocans utitur Paulus duplici comparatione. Prior est ex oblatione primitiarum, de qua Deuteron. xvi. 4. & xxvi. 3. oblatis enim primitiis, cunctis frugibus vesci licebat: atque ita regeneratione per baptismum facta, debent Judæi simul & Gentiles mutua consuetudine uti. Altera similitudo est ramorum, qui debent eidem trunco herere, nec insitione jam facta, ex arbore materna defringi. Erant Judæi ad Christum conversi rami arboris, cujus radix sancta erat, id est, ex Moisaica lege; atque hæc arbor per Christi mortem à vetustate fuerat purgata, Ceteri Judæorum, quasi rami fracti, sunt ab arbore excisi; Gentiles, cum oleastri essent, cum prioribus socii radicis tacti sunt, & in olivam inserti. Hi ergo, id est Gentiles, gloriari non debent adversus ramos: sed si ad eandem radicem spectant, hoc est, religionem ac fidem, una pinguedinis olivæ, nimirum chari-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

tatis, fieri participes: si autem fracti sunt, id est, propter incredulitatem à Christo alieni; non debent altum sapere, sed stare in fide ac timore, ne Deus ex Gentilitate vocatos abiciat, dum nec naturalibus ramis, nempe Judæis ipsis pepercit. Radix ergo, & delibatio sancta Christianam Religionem significat, & rami ac massa fideles omnes baptismate regeneratos.

Ob 3. idem Apostolus in 1. ad Corinth. cap. vii. 14. ait: Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelem, & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt.

5. *Obiectio 3.* tollitur,

Resp. in Corinthiaca Ecclesia fuisse eo tempore faminas, quæ infidelium virorum congressum vitarent, & viros similiter, qui uxores infideles, quasi scorta adversarentur: ex quo duo maxima incommoda consequebantur; unum, quod facto conjugatorum divortio nonnulli filii legitimi habebantur tanquam spurii & adulterini; aliud, quod pueri baptizati apud alterum ex parentibus infidelem commemorantes, illius exemplo ad idololatriam declinabant. Monet ergo Paulus ne ab altero consentiente conjux fidelis discedat; ut simul cohabitando unius sanctitas & cohortatio alium reducat ad frugem, & à fidei marito, aut uxore nati in Christi religione contineantur. Jam enim erant parvuli Christiani, qui sive auctore uno ex parentibus, sive utroque consentiente sanctificati erant: quod non fieret, si uno credente dissociaretur conjugium, & non toleraretur infidelitas conjugis usque ad opportunitatem credendi. Ita Augustinus lib. 1. de ferm. Dom. cap. xvi. num. 45. In secundo autem de Peccatorum merit. cap. 26. num. 42. animadvertit, quod Apostolus eodem loco dicit conjuges infideles in conjugibus fidelibus sanctificari, (est enim in græco ἐν τῇ γυναίκα, & ἐν τῷ ἀνδρὶ.) Atqui uxor infidelis non sanctificatur per maritum fidelem, nisi baptizetur: ergo & filii, nisi baptismate regenerentur sancti non erunt. Non optior (inquit S. P.) quisquam tam infideliter intelligit, ut ob hoc existimet etiam maritum christianum, quia christiana fuerit uxor ejus, neque iam baptizari oportere, & ad peccatorum remissionem pervenisse, & in regnum celorum esse intraturum, quia sanctificatus dictus est in uxore. Vide & lib. iii. cap. xii. num. 21. Uno verbo nego ab Apostolo dici Sanctos Christianorum filios nondum regeneratos,

Opp.

6. Objectio 4. sublevatur.

Opp. 4. Christiani deputantur in semen Abraham: At Genes. xvii. 7. Deus pollicitus est futurum se Deum tam Abraham, quam seminis ejus: Ergo est Deus, & quidem sempiterno foedere, omnium qui ex Christiani parentis semine procreantur.

Resp. dist. ma. Deputantur in semen Abraham secundum carnem, & ob generationem, nego: secundum fidem & propter baptismum, conc. *Qui filii sunt promissionis, asstmantur in semine*, Inquit Apost. ad Rom. ix. 8. & ad Galat. iii. 7. *Qui ex fide sunt, ii sunt filii Abraham*. Falla est etiam minor universaliter accepta; nam filii Abraham

non circumcisi ex eodem cap. Gen. v. 14. ad sempiternum Dei foedus non pertinebant: itaque nec filii Christianorum non baptizati. Censentur enim in Adam donec sint per baptismum regenerati;

Et licet hoc totum Christus persolverit in se

Contraxit quantum percussa in stirpe propago:

Attamen Auctoris vitio, qui debita letbi

Instituit, morbosque suis ac funera misit,

Vivit peccati moribunda in carne ciatrix.

Alc. Avitus lib. 1. de initio Mundi cap. 1.

CAPUT V.

In quo consistat Originalis peccati natura.

SUMMARIUM.

1. Varioꝝ sententiæ referuntur.
2. Opinio Illyrici reprobat.
3. 4. 5. & 6. Refutantur fundamenta contraria.
7. Originale non est peccatum Adami personale.

8. Objectio contraria solvit.
9. Statuitur conclusio.
10. 11. 12. 13. 14. 15. & 16. Eadem probatur.
17. Uique 21. solvuntur variæ objectiones.

1. Varioꝝ sententiæ referuntur.

QUÆSTIONEM satis obscuram agredimur ob diversas Catholicorum, atque Hæreticorum opiniones. Matthias enim Illyricus Centuriarum Magdeburgensium præcipuus compilator, ac Lutheranorum, qui rigidiores dicuntur, antesignanus peccatum originale asseruit malam esse substantiam. Novatores reliqui communiter illud in ipsa concupiscentia constituunt, ita, ut in renatis, in quibus remanet fomes concupiscentiæ: originalis reatus nequeat deleri, sed tegatur tantummodo, nec imputetur. Ex Catholicis vero quidam affirmarunt nihil esse aliud, quam ipsum peccatum Adæ, à quo pravariatores posterius omnes denominentur: quæ est singularis Alberti Pighii & Catharini sententia. Recentiores affirmant nihil esse præter privationem originalis iustitiæ, post Anselmum in lib. de Conceptu Virginis cap. 2. Noster Ariminenfis, cui subscribunt Gabriel, & Henricus de Gandavo, in 2. dist. 30. q. 1. art. 2. ait originale peccatum esse ipsam concupiscentiam cum reatu, sive vitium ex morbida qualitate contractum. Thomistæ, præsertim Gonet. disp. 7. de Peccat. Origin. art. 5. Contens. dissert. 2. de Peccat. cap. 2. spec. 3. Salmanticensis Tract. xiiii. disp. xvi. dub. 4. Card. Gotti Tom. 6. Q. viii. aliique

passim tenent peccatum originale materialiter esse concupiscentiam, formaliter vero privationem originalis iustitiæ. Hæc sententia, quicquid Recentiores scripserint, eadem est cum ea, quam defendit Gregorius noster de Arimino constituens peccatum originale in concupiscentia cum reatu, tamen ille nomen etiam *morbide* qualitatis adhibuit sensu non malo. Nec alia est cæterorum discipulorum Augustini doctrina, maxime Petri Manso Tom. 2. de Orig. peccato pag. 72. Nicolai Girken in summa Theologica P. 2. Tract. 3. Q. 2. dub. 2. Leonardi Vanroy de Peccatis cap. ultimo Aurelii Piette 11. Parte cap. 2. quæst. 7. aliorumque fere omnium. Ac nostris consentiunt Caspar Juenin P. vii. dist. 7. quæst. 2. Estius in 2. dist. xxx. paragrapho 9. alii plurimi. Quæ sententia nullo modo rejici debet tanquam memoratæ hæresi affinis; nam docent Nostrates concupiscentiam in renatis separari à reatu, illam remanere, hunc vero prorsus per baptismum deleri, ita ut in baptizatis, in quibus adhuc illa ad agonem luctumque perseverat, nihil sit amplius damnationis antiquæ.

PROPOSITIO I. Originale peccatum non est mala ac perversa substantia, ut affirmavit Illyricus.

2. Opinio Illyrici reprobat.

Vidi.

Vidimus enim in prima Partis lib. 1. cap. viii. malum non esse substantiam, ut Manichæi excogitarunt, ideoque sententia Illyrici ad horum, qui principium sempiternum cuiusque mali temere statuerunt, insaniam proxime accedit. *Iniquitas quippe ipsa non est substantia; non enim iniquitas est natura, quam formavit Deus, sed iniquitas est perversitas, quam fecit homo.* Inquit S. P. Augustinus Conc. 1. in Psal. 68. Atqui peccatum originale non est substantia. Ulterius: Substantia spiritualis, cum sit physice incorruptibilis, nullam aliam mutationem patitur, quam accidentalem, affectuum scilicet, aut operationum suarum. Diabolus ergo, aut Adæ prævaricatio novam rationalem substantiam non potuit efficere. Rursus evertitur error Illyrici ex ejusdem principiis; docet enim posse hominem considerari physice ac theologicè: hominis autem substantiam physice post Adæ lapsum eandem perseverare, atque Theologicè fuisse mutatam. Profertipsum testimonium L'Hermier tom. 6. pag. 177. At mutatio Theologica non est substantialis, ut liquet: Ergo per originalem reatum minime nova quædam natura producta est. Deinde per baptismum deletur peccatum; at substantiam quis sanæ mentis dixerit auferri? Rursus quod idem est, homo cum originali peccato, ac regeneratus eadem persona est, unumque individuum. Remanet ergo in eo semper eadem species, eademque substantia.

3.
Fundamen-
tum 1. con-
trarium sol-
viur.

Opp. 1. Homo creatus est ad imaginem & similitudinem Dei: atque hæc imago sita est in facultate intelligendi & volendi, ideoque in ipsa animæ rationalis substantia. Adam peccando divinam imaginem ac similitudinem perdidit. Igitur perdidit priorem substantiam. Resp. dist. minorem: Adam peccando amisit divinam imaginem quantum ad characteres & ornamenta gratiarum, con. quantum ad ipsam intellectivam naturam, nego. *Simul enim, inquit Cyrillus in cap. 1. Evang. Joan. & vitam creaturæ spiritus indidit, & suos characteres divinitus impressit. Adulterata est illa similitudo Dei incursum peccati, nec jam characteres erant amplius clari & splendidi, sed subobscuri, ac tenebris obvoluti.* Vide quæ de imagine Dei, ad quam factus est Adam, scripsimus præcedenti libro cap. vii. 1. & 2. propositione.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Ob. 2. Sacræ literæ exprimunt originale peccatum nonnullis notis, quæ significant propriam veramque substantiam. Etenim Gen. viii. v. 21. appellatur in Hebr. Cod. *Figmentum cordis malum.* Ad Rom. vi. 6. *Vetus homo.* Matth. xv. 19. principium efficiens malarum cogitationum, aliorumque vitiorum: & alibi *Semen serpentis, caro, Adam terrenus, &c.* Resp. hæc omnia dici metonymice, & propter vitiata originis effecta. Ita Gen. viii. *figmentum cordis* accipitur pro cupiditatibus, ac desideriis; unde recte Vulgata habet: *Sensus enim, & cogitatio hominis in malum prona sunt.* Nec desunt innumera exempla. Quid est enim scrutari renes, cor effundere, conglutinari animam, & cætera hujusmodi, nisi metonymiæ, in quibus causa ponitur pro effectu? Item *novus homo*, de quo Paulus ad Rom. xii. 2. & 2. ad Corinth. v. 17. significare novitatem sensus, gratiam, iustitiam, renovationem Spiritus sancti, ex ipsa lectione manifestum est. Itaque nihil aliud ex adverso connotat *homo vetus*, quam desideria carnis, concupiscentiam, nequitiam, & sanctitatis & gratiæ privationem. Principium vero, à quo sunt inordinatæ cogitationes, est ipsa voluntas perversis affecta cupiditatibus, in Evangelio Matthæi *cor* eadem ratione appellata: nam operis mali causa nulla est, quam substantia bona mutabilis ac efficiens. Ob pravam denique affectionem homo lapsus caro, terraque nuncupatur; quod opera carnis perficiat; non spiritus: in terram enim, concretionemque corpoream animum abisse, nequit, si habet animum, Illyricus opinari.

4.
Solvitur 2.

Opp. 3. Propter originalem noxam quilibet homo nascitur filius diaboli. Gignitur ergo a diabolo maligna substantia — Resp. dist. ant. Quilibet homo nascitur filius diaboli, scilicet, cum peccato, quo diaboli mancipium redditur, con. cum substantia, quæ à diabolo generatur, nego. Cum Adimantus Manichæus consimili argumentatione aliquam substantiam malam conaretur evincere ex verbis Christi Joan. viii. 44. *Vox ex Patre diabolo estis;* S. P. Augustinus in libro adversus hunc Manichæi discipulum cap. 1. ait, *Tribus modis in Scripturis sanctis filiorum nomen accipitur: uno secundum naturam, quomodo Isaac dicitur filius Abraham: alio secundum doctrinam, sicut filios suos appellat Apostolus, qui ab illo didicerunt Evangelium: tertio secundum*

5.
Solvitur 3.

D 2

imitationem, sicut filios Abrahæ nos vocat Apostolus, qui ejus fidem imitamus. Qui ergo propria voluntate peccant, duobus postremis modis filii Diaboli nuncupantur, atque de his loquitur memorato loco Joannes. Quantum vero spectat ad parvulos, & ad originale peccatum, hæc responsio plane non satisfacit; nam peccatum istud non contrahitur imitatione: & tamen Gaspar Juvenin, & alii quidam hac ratione argumentum dissolvunt. At ego dico, homines nasci filios Diaboli non secundum naturam, non secundum doctrinam, non secundum imitationem: sed secundum legem peccati, cui natura ob primi hominis transgressionem adstringitur, quemadmodum in baptismo regenerantur in filios Dei, quoniam soluto originali reatu liberi à potestate demonis in Dei similitudinem renovantur. Erit ergo triplex illa filiorum acceptio à magno Augustino non satis exposita? Ita sane. *Quod dixi: Tribus modis in Scripturis Sanctis filiorum nomen accipitur, minus considerate dictum est; & alios enim quosdam modos sine dubio prætermisimus, sicut dicitur filius gebennæ, vel filius adoptivus. Quæ utique nec secundum naturam; nec secundum doctrinam, nec secundum imitationem dicuntur. Idem Augustinus in 1. Retract. cap. XXI.*

6. Opp. ultimo. Tamen si Diabolus non
Solvitur 4. sit conditor rationalium creaturarum, potest tamen harum substantiam in deteriore commutare, non minus ac vinum in acetum, lac in caseum, & laterem in lutum convertimus: ac reapse commutavisse ex eo constat, quod modo humana natura legi Dei est difformis, & à priori, quam Deus instituit, longe diversa. Resp. Substantiam spirituales non posse superinductis accidentibus corrumpi, & consequenter extra orbitam Flaccum divertere ad casearias & latericias tabernas; non enim fingitur animus ad instar coctilis lateris, neque ex lacte coagulatur. Sed & accurati philosophi negant in allatis exemplis produci novam substantiam à materie dispositione diversam. Vitiata autem per peccatum natura primitus instituta contraria est, ut infirmus sano, ut pauper diviti, ut deformis venusto, id est, non quod alia substantia sit, sed quod infirmitati, miseriis, & peccati inquinamento nascatur obnoxia. Hanc appellant Scholæ oppositionem privativam; nec alia ratione dicimur difformes legi, nisi quia deest rectitudo justitiæ & æquitatis

in membris nostris, legi, quæ in mente est, adversantibus ob inditum languorem, & pestem concupiscentiæ;

Quam generi humano tristis origo dedit,
ut scribit libro IX. ad Childericum Fortunatus.

PROPOSITIO II. Peccatum originale 7.
non est ipsum Adami personale de- Originali
lictum. non est pec-
catum Ada-
mi persona-
le.

Demonstratur I. quoniam hæc doctrina repugnare videtur Sacrosanctæ Synodo Tridentinæ, quæ sess. v. can. 3. definit, *peccatum, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione transfusum, omnibus inesse unicuique proprium*: In sententia autem Catharini & Pighii hoc peccatum extitisset in Adam re ipsa, atque in posteris per solam imputationem, ideoque non esset ejusque hominis proprium: Ergo hæc sententia Sacrosanctæ Synodi decretis repugnat. II. Deleri hoc peccatum, ut eadem Synodus decernit proximo Canone v. non est duntaxat ipsum non imputari. Igitur contrahi hoc peccatum non est tantummodo idem Adæ posteris imputari. III. Ut Apostolus scribit ad Rom. v. 12. & definit altera Synodus Arausiana Can. 2. per Adæ prævaricationem in omne genus hominum peccatum pertransiit: At non pertransiit ipsummet actuale delictum Adæ, quod fuit actus immanens, & propria ejusdem transgressio: Non est ergo originaria culpa Adami actualis prævaricatio. IV. Aliquod est inter causam ejusque effectum discrimen: Peccatum Adæ, quomodo ex eodem Apostolo, & cit. Canone Arausiano colligitur, originariæ culpæ causa est; Igitur Adæ peccatum à culpa Originaria discrepat. Postremo: Justitia, quæ nobis per Christum tribuitur, non est quædam extrinseca denominatio, sed nobis revera inhæret. Ergo & inhæret vere, propriæque peccatum, quod per Adam in omnes pertransiit; nam Apostolus memorato loco versu 18. & 19. de peccato, atque de justitia eodem prorsus modo verba facit.

Objicies. At versu 12. ait Apostolus: *In quo omnes peccaverunt*; eodemque v. 19. *Per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi*. Augustinus etiam lib. 11. de peccat. meritis cap. 6. inquit: *Peccato offendentis Adam tenentur obnoxii*. Resp. hæc de causa efficiente ac prima, ob quam maculam originariam contrahimus, accipienda esse.

8.
Obiectio re-
futatur.

esse. Fuit autem hæc effectrix causa proculdubio perversa Adami voluntas. Et de sensu Apostolici nunc, & in superioribus dictum est. De Augustino pariter liquet ex dictis præcedenti cap. 3, ad quintam, & sextam oppositionem: nemo quippe negat originariam maculam ex primi hominis voluntate inanasse. Quamobrem, si ita Pighium & Catharinum benigne possumus explicare, ut in originali peccato quod liberum & voluntarium est, sola sit extrinseca denominatio, inhæreat tamen singulis nondum regeneratis peccati macula, erit eorum sententia catholica & vera: sed nimis crude, & confidenter peccatum originarium in sola imputatione constituerunt; quod præbuit Suarezio, aliisque Theologis occasionem refellendi illorum assertum tanquam hæreticum, aut erroneum saltem, & periculosum in fide.

9.
Statuitur
conclusio.

PROPOSITIO III. Peccatum originale nihil est aliud, quam concupiscentia cum reatu, sive vitium ex morbida qualitate contractum ab anima, cui inest reatus culpæ, seu privatio originalis Justitiæ, adeo, ut concupiscentia sit originariæ culpæ quasi materies, reatus vero sit illud, quod appellant Theologi *formale* peccati.

Antequam sententiam nostram adversus Recentiores Scholasticos confirmare aggrediamur, animadvertendum est, concupiscentiam non esse sensitivum appetitum, ejusque vivacitatem, sed inordinationem potentiarum animæ, unde confluntur motus repugnantes rationi; ut superiori libro cap. XIII, fuit explicatum. Notandum etiam, quod in unoquoque peccato invenitur sua quasi materies, sive substratum; & *forma* sive malitia, in qua primario sita est ratio peccati; ut in actuali peccato est actio, & defectus debitæ rectitudinis, illa quasi *materia*, hæc quasi *forma* ejusdem peccati. Observandum quoque, originale peccatum esse naturæ suæ habituale. Est autem discrimen inter actuale, & habituale peccatum, quod in illo transit materia, ipsa videlicet operatio, & remanet culpæ reatus, ut dum præterit actus sacrificii idolis oblatis, remanet in anima idololatriæ crimen, & macula. In peccato autem habituali etiam ablato reatu, remanet materia, videlicet prava quædam affectio & inordinatio, quæ inclinat ad iniquos pravosque actus; ut constat in habitu & consuetudine vinolentiæ. Hæc est Augustiniana doctrina in VI. contra Julianum libro cap. XVII. num. 55.

& sola actus, habitusque perceptione apprehenditur. Quam doctrinam approbat notisque collustrat eruditus Jesuita Edmundus Simonnet tom. I. Institut. tract. V. disp. 5. art. X. Ego tamen his paucis ex Augustino depromptis contentus ero.

Nunc propositio demonstratur. Ac primo: Tantum abest, ut hæc sententia Tridentino Concilio adversetur, quemadmodum contendunt moderni quidam Theologi, quin hæc præsertim hujus Synodi canones explicantur, muniantur, & hæreticorum error sententia eadem exploditur. Immerito ergo refellitur. Prob. antecedens. Inviolabile Tridentinæ Synodi decretum est sess. V. *Tolli per baptismum totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet. Item manere in baptizatis concupiscentiam, & fomitem.* Rursus hanc concupiscentiam peccatum appellari ab Apostolo, *non quod vere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat.* Atque hæc est expressa sententia Augustini lib. I. de Nuptiis & Concup. cap. 26. lib. I. de peccator. meritis cap. 29. lib. II. cap. 4. & 34. &c. Atqui hæc omnia propositione nostra asseruntur, & confirmantur; dicimus enim per baptismum deleri concupiscentiæ reatum, atque illud quod ratione sua peccatum est, justitiæ scilicet *nuditatem*, per quam nascimur filii iræ; remanere autem ipsam concupiscentiam, animique languorem quæ sane concupiscentia in renatis peccatum proprie non est, quoniam illud, quod habet in peccato habituali rationem materiæ, soluto reatu, & adveniente gratia sanctificante, remanet, ut constat ex prava qualibet consuetudine: at, quamquam remanet, non imputatur in culpam, sed ad malum adhuc inclinatur, & si ei voluntas gratia adjuvante resistat, non peccat, sed potius meretur. Itaque sententia nostra cum decretis Oecumenicæ Synodi amissim congruit.

Confirmatur: nam in Congregatione, habita die 21. Maji anno 1546. in qua Patres Tridentini de naturâ peccati originalis disputarunt, solus Trevirensis Antistes Pelargus asseruit originale peccatum situm esse in privatione originalis justitiæ, quod statim impugnatum fuit ab Antonio Episcopo Carnariensi. Dux autem alia sententiæ ab Angelo Paschali, & Balthasare Eredia Prædicatoribus doctissimis propugnata sunt: quarum prior erat, perturbationem, inordinationemque facultatum, quæ subjiciuntur arbitrio,

10.
Probatur 1.

11.
Probatur 2.

trio, esse originariæ culpæ *matériam*; perturbationem vero ipsius arbitrii relate ad Deum esse *formam*, qua hujus culpæ constituitur natura; & altera sententia ab hac tantummodo discrepabat, quod contenderet originalis peccati naturam constari ex memorata debiti ordinis destitutione, seu facultates animi hujusmodi ordine carentes, ac præsertim concupiscendi vim, hoc est, propensionem animi ad fluxa bona esse id, quod peccato originali subternitur. *His* (inquit Cardin. Pallav. lib. VII. cap. 8.) *communiter assentiebantur*. At hoc idem nos affirmamus, imo has omnes simul sententias defendimus. Ergo Tridentinorum Patrum sensa cum nostris plane conveniunt.

12.
Probatur 3.

Præterea probatur propositio auctoritate Augustini. Qui lib. 11. de peccat. merit. cap. 4. *Concupiscentia* (inquit) *tanquam lex peccati manens in membris corporis mortis hujus cum parvulis nascitur, in parvulis baptizatis à reatu solvitur, ad agonem velinquitur, ante agonem mortuos nulla damnatione persequitur. Parvulos non baptizatos reos innectit, & tanquam iræ filios etiam si parvuli moriantur, ad condemnationem trahit*. Innumeris autem in locis docet per baptismum solvi hujus concupiscentiæ reatum. Ita loco nuper laudato: *Soluta reatu, quo vinculos detinebat, ad agonem manet*. Tum lib. 1. de Nuptiis cap. 23. *Hæc Concupiscentia, quæ solo sacramento regenerationis expiatur, profecto peccati vinculum generatione trajicit in posterum, nisi ab illo & ipsi regeneratione solvantur*. Libro etiam VI. ad. versus Jul. cap. 18. non semel repetit, *concupiscentiam manere actu, & præterire reatu*. In libro pariter I. Retract. cap. 15. ait: *Concupiscentia reatus baptismate solvitur, sed infirmitas manet*. Hæc & alia plura nequeunt explicari, quod Augustinus tantum velit concupiscentiam comitari originarium peccatum, non ad hujus naturam, tanquam substratum, sive materiam spectare. Enimvero apertissima sententia Augustini est, concupiscentiam solvi à reatu: ergo reatus concupiscentiæ inest ante baptismum. Augustinus ait concupiscentiam non baptizatos reos innectere, & si decedant non regnari, ad condemnationem trahere: hæret itaque ei turpis macula, & culpa, à qua in baptismo sejungitur. Repetit concupiscentiam à reatu solutam manere ad agonem: inerat ergo ei vulnus mortis, & fit post remedium stimulus, & occasio certaminis.

13.
Probatur 4.

Accedit non solum auctoritas, verum etiam ratio D. Thomæ, cujus verba, ut

Salmanticenses scribunt memorato loco §. 4. nullam congruam, explicationem in contrarium admittunt. Nam 1. 2. q. 82. art. 3. ait: *Privatio originalis justitiæ, per quam voluntas subdebatur Deo, est formale in peccato originali: omnis autem alia inordinatio virium animæ, se habet in peccato originali, sicut quiddam materiale. Inordinatio autem virium animæ in hoc præcipue attenditur, quod inordinate convertuntur ad bonum commutabile, quæ quidem inordinatio communi nomine appellatur concupiscentia. Et ita peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter vero est defectus originalis justitiæ*. Quod repetit in 2. sent. dist. 30. q. 1. art. 3. & q. 4. de malo art. 2. Falluntur autem qui cum Ludovico Habert tract. de Peccatis cap. 7. Paragrapho IV. ob illa Angelici Doctoris verba, *sicut quiddam materiale*, arbitrantur satis demonstrari, quod concupiscentia conjungitur quidem cum originali peccato, sed ad illius constitutionem non pertinet. Principio enim laudata q. 82. assertum suum ex eo probat, quod ita spectat ordinatio facultatum animæ ad originariam justitiam, sicut illarum perturbatione ad originale peccatum. Ordinationem autem virium animæ per se ad originalem justitiam pertinuisse, satis arbitror exploratum, & traditur ab ipso Habert cap. IV. de Creatione q. 4. Deinde in distinctionem xxx. 2. libri docet S. Thomas, ita peccatum originale consistere in deordinatione naturæ, quomodo peccatum actuale situm est in deordinatione actus. At deordinationem actus non esse substratum actualis culpæ, cui inest peccati macula, quis homo non asserit? Sanctus ergo Thomas ideo concupiscentiam non materiam absolute, sed quasi materiam compellat, non quod minime spectet ad originarii peccati naturam, sed quoniam nec corpus, nec sensus, nec substantia, nec materia propria est, ut alio in loco monstravi. Ideo recte Salmanticenses ajunt non posse testimonia Divi Thomæ extorqueri: & L'Herminier tom. VI. pag. 200. ingenue scripsit: *Hanc fuisse S. Thomæ sententiam negare non possumus*.

Demonstratur quoque ratione petita à D. Bonaventura 2. sent. dist. xxx. art. 2. Etenim originarium peccatum, ut supra dictum est, habituale est dicendum. Peccatum autem habituale non tantum complectitur privationem gratiæ sanctificantis, sed etiam immoderatam quandam affectionem, quæ intrinsece illud con-

14.
Probatur 5.

constituit, licet hæc possit à reatu separari; & separatè reapse, si anima per gratiam sanctificantem habitualiter convertatur in Deum, & à dominatu, quo premebatur, divinitus liberetur. Petenti enim quid sit peccatum habituale fornicationis, aut ebrietatis, optime respondetur, esse immoderatum appetitum potus, seu veneris, vitio per ejus materiam descripto: quemadmodum dicitur recte esse privationem castitatis ac temperantiæ, demonstrata ratione horum habituum *formali*. Ita ergo, inquit Seraphicus Doctor, dum queritur quid sit originale peccatum, recte respondetur quod sit concupiscentia immoderata: recte etiam respondetur, quod sit debita justitiæ carentia: & in una istarum responsionum clauditur alia, licet una notificet ipsum habituale peccatum ratione ejus, quod est in ipso habens modum conversionis; altera vero rationem privationis. Concedendum est igitur, sicut rationes ostendunt, & Magister dicit in litera, quod originale peccatum est concupiscentia; & hæc non quæcunque, sed concupiscentia prout claudit in se debita justitiæ carentiam. Hæc Bonaventura.

15. *probat* 6. Nec male appellatur à nobis hæc Originarii peccati materia vitium ex morbida qualitate contractum. Ut enim scripsi superioris libri cap. 13. describitur concupiscentia à D. Parente Augustino, *Affectio quedam male qualitatis sicut languor*. Atque in libro xi. de Gen. ad literam cap. 32. n. 42. de protoparentibus ait: *Corpus eorum duxit morbidam & pestiferam qualitatem*. A qua infici animam apertissime docet Augustinus lib. v. contra Julianum cap. 9. num. xiv. aliisque in locis. His autem accedit, quod eidem Juliano objicienti non posse qualitatem de subiecto in subiectum migrare, expositisque qualitatibus generibus, ut traduntur in categoriis Aristotelicis, ad nullum illorum concupiscentiam reduci; Sanctus Pater libro vi. cap. xviii. demonstrat ex principiis ejusdem Juliani spectare ad tertiam qualitatis speciem, quæ est affectio & affectionalis qualitas. Hanc enim cum definiisset hæreticus, *Affectionalis qualitas ex majoribus orta causis ita inhaerescit, ut aut magnis molitionibus, aut nullis omnino separetur*: infert Augustinus concupiscentiam esse qualitatem affectionalem, quoniam miser homo clamat *adversus talem qualitatem: Velle adjacet mihi, perficere autem bonum non invenio*. Argumento autem Juliani occurrit dicendo, qualitatem affectio-

nalem non emigrare de substantia in substantiam, sed transire aliam ejusdem generis quodam operante contagio, sicut de parentibus morbidis morbida soboles procreatur. Quod lib. v. cap. xiv. num. 51. pluribus exemplis confirmat. In Augustiniana ergo Schola negari non potest concupiscentiam, quæ originalis peccat materia est, rectissime ab Ariminensi in 2. dist. xxx. art. 2. concl. 3. appellari vitium derivatum ex morbida qualitate. Illud tamen non probo, quod is prope finem articuli supponens juxta placita Peripatetica omnem qualitatem esse entitatem aliquam, ait hujusmodi vitium ac pestem fuisse immissum statu ac sibilo venenosi serpentis. Et nihilominus in hoc etiam errore studium Ariminensis commendo; cum similia tradat Auctor librorum Hypognofticon lib. iv. qui Augustino olim tribuebantur. At à stylo Augustiniano, & solidæ argumentationis forma illos abhorere viderunt Critici posteriores. Est ergo concupiscentia per Augustinum, quasi languor & infirmitas: videlicet non positiva entitas, ut probare contendit Petrus Manso quæst. iv. de Originali peccato §. 4. sed prava quædam affectio, sive vires ipsæ animi recto ordine destitutæ, quemadmodum languor & infirmitas valetudinis est mala corporis habitudo, perturbatio humorum, sanguinisque motus irregularis.

Per solam autem concupiscentiam 16. non constitui originariæ culpæ naturam; *probat* ultio. sed hujus formam, atque id, cujus causa reos innectit, trahitque ad condemnationem, esse illius reatum, ac privationem sanctitatis, & originalis justitiæ, jam comprobatum est D. Thomæ, & Doctoris Seraphici auctoritate. Hinc Beatus Anselmus lib. de Conceptu Virg. cap. 26. ait: *Hoc peccatum, quod originale dicitur, aliud intelligere nequeo in ipsis infantibus, nisi ipsam, quam supra posui, factam per inobedientiam Adæ justitiæ debitæ nuditatem, per quam omnes filii sunt iræ*. Accedit & Theologica ratio. Primo quoniam originale peccatum est macula, est injustitia, est mors animæ, quibus etiam characteribus exprimitur à Tridentino: mors vero est carentia vitæ, & injustitia, & macula est privatio sanctitatis ac pulchritudinis. Præter hæc in baptismo exornatur anima habituali charitate, per quam tollitur quicquid est vere ac proprie peccatum: non tollitur autem concupiscentia, sed remanet ad agonem; ideoque hæc non est ipsa ratio *formalis*,
ex

ex qua reatus culpæ conflat. Est denique peccatum originis habituale, in quo præter animi languorem necesse est admittere privationem iustitiæ; istam ergo *formaliter* constituere originarium peccatum, majori numero Theologorum pariter assentimur.

REFELLUNTUR OBJECTIONES.

17.
Obiectio 1.
Solvitur.

Opp. 1. Per baptismum tollitur quicquid est vere & proprie peccatum. At concupiscentia remanet in renatis. Itaque concupiscentia vere & proprie peccatum non est. Insuper; Si concupiscentia originalis peccati essentiam constituit, consequitur in renatis remanere originarium peccatum quantum ad essentiam, quod Gregorius de Arimino fateri coactus est, scribens laudata distinct. xxx. art. 4. *Originale peccatum tollitur quantum ad reatum, non tollitur quantum ad essentiam.* Quod aperte est contra Tridentinum definiens in regeneratis nihil damnationis manere. Rursus sequitur concupiscentiam esse peccatum per seipsam & suapte natura, ut commentum sunt hæretici abutentes Apostolicis verbis ad Rom. vii. *Jam non ego operor, sed quod habitat in me peccatum:* cum tamen ex eodem Tridentino concupiscentia renatorum hoc tantum sensu appelletur peccatum, quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat.

Ad argumentum resp. concessa mai. dist. min. Concupiscentia remanet in renatis actu, conc. reatu, nego. Ita Augustinus supra. Solvitur autem in baptismo à reatu, quoniam per gratiam sanctificantem tollitur ab anima aversio habitualis à Deo, in qua aversione macula & formalis ratio peccati sita est, & per charitatem, quæ in corde baptizatorum diffunditur, anima Deo conjungitur, atque ita à captivitate demonis liberatur. Remanet tamen actu, quoniam manet adhuc mala affectio, ac perturbatio facultatum animæ, quæ licet non sit mors spiritualis, est tamen quasi animi languor, & mala animi valetudo. *Ipsa soluta reatus vinculo, quo illam Diabolus animam detinebat, & interclusione destructa, quæ hominem à suo Creatore separabat, manet, in certamine, &c.* ait Aug. lib. 1. de peccat. mer. cap. ultimo. Distinguenda eadem ratione consequens propositio: Non est igitur concupiscentia vere, proprieque peccatum in Renatis in quibus evacuat per baptismum caro peccati, ut Augustinus ibidem loquitur, & Tridentinum decernit, conc. Non est peccatum in nondum regeneratis, quos

reos innectit, & nondum interclusione destructa, ob quam homo separatur à Creatore, reatu, macula, & habituali aversione à bono incommutabili, dehonestat, nego. Ita ad priorem confirmationem nego sequelam; non enim remanet essentia peccati in concupiscentia quando ab ea separatur reatus, & macula, quæ est peccati formalis ratio, etsi concupiscentia tanquam *materiale* quoddam idem peccatum constituat; quemadmodum ablata figura & elaborata dispositione partium non manet statua remanente ligno vel lapide, & separata anima omnino mortuum est animal, etiamsi maneat adhuc cadaver.

Hæc est opinio Gregorii Ariminensis. Qui post ea verba: *Originale peccatum tollitur quantum ad reatum, non tollitur quantum ad essentiam*, sese Augustini verbis aperte explicat, quod post baptismum remanet vitium illud, sive qualitas, quæ dicitur concupiscentia, & quæ ante baptismum erat originale peccatum, in renatis, qui remissionem omnium peccatorum accipiunt, peccatum non est, ita ut recte S. P. de concupiscentia scribat libro 2. de Grat. Ch. cap. 38. post remissionem peccatorum non nocere, nisi quis ea male utatur, & mox, *Obesset*, inquit Augustinus, *ista carnis concupiscentia etiam tantummodo quod inesset, nisi peccatorum remissio sic prodesset, ut quæ in eis est, & nato, & renato, nato quidem & inesse, & obesse, renato autem inesse quidem, sed non obesse possit.* Quo testimonio recitato Ariminensis ait: *Est igitur in baptizato originalis concupiscentia, sed ipsa non est in eo peccatum; ac per hoc proprie loquendo de peccato, scilicet culpa, nec ipse baptizatus habet originale peccatum.* Gregorius ergo scribens remanere peccatum originale quantum ad essentiam, non de culpa, neque de ratione *formali* peccati locutus est, sed de parte *materiali*, ut hominem appellamus cadaver exanime. Immerito itaque Nicolaus L'Herminier Tom. vi. de Peccatis pag. 198. scribit, Gregorium nostrum tenere opinionem, quæ proxime accedit ad Hæreticorum doctrinam, cum is nec latum unguem ab Augustino discedat. Nos tamen castigatius loquentes, ne in hæc sinistra judicia incidamus, negavimus remanere in baptizatis essentiam peccati, quoniam nullum peccatum est, ubi solvitur reatus, & macula abstergitur.

Ex his liquet toto cælo Augustinianam doctrinam distare ab hæresi Lutheranorum & Calvinistarum. Hi enim
18.
Et ulterius declaratur.
reman-

opinantur concupiscentiam esse formaliter peccatum originale, ideoque illud remanere in renatis. Augustinus contra distinguit concupiscentiam in regeneratis ab ea, quæ in cæteris invenitur. In regeneratis, inquit, concupiscentia vocatur peccatum, non utique quia peccatum est, sed quia peccato facta est: sic vocatur, sicut scriptura manus cujusque dicitur, quod minus eam fecerit. Ita lib. 1. contra duas Epist. Pelag. cap. 13. Et in 1. de Nuptiis cap. 23. Nam ipsa quidem concupiscentia jam non est peccatum in regeneratis, quando illi ad illicita opera non consentitur, sed modo quodam loquendi peccatum vocatur, quod peccato facta est, & peccatum, si vicerit, facit. &c. En Augustini cum Tridentino perfectissima verborum, ac sententiarum consonantia. Quo ergo jure Vasquesius p. 2. disp. 132. c. 1. scribere ausus est de Augustini sententia: Favere videtur errori eorundem, qui asserunt originale tegi, & non tolli, radi, sed non eradicari? Sed indulgendum est viri hujus ingenio, maxime quod postea honorificentius de ipsomet Augustiniano dogmate loquitur. At de concupiscentia ante baptismum aliter est discurrendum. Nondum enim remissione peccatorum accepta ratui, & culpæ subternitur, non præcise quia concupiscentia est, sed quia connectitur habituali aversioni à Deo, à qua per gratiam regenerationis seceratur. Quare etiam hoc titulo in renatis appellatur peccatum, quod jam peccatum quasi materia constitueret, ut cadaver dicitur homo, quoniam antea, cum anima aderat, homo erat.

19. **Objeção 2.** Dices: Si concupiscentia peccato facta est, quo jure ipsa peccatum constituit? Rursus fieri quidem potest, ut prætereunte actu maneat reatus; nam post immolationem factam idolis hæret animæ sceleris reatus & macula: sed non est eadem contrariorum ratio; etenim fieri non potest, ut deleatur idololatriæ reatus, & maneat actus sacrilegæ immolationis.

Solvitur. Resp. ad primum, concupiscentiam esse simul pœnam peccati, peccatum, & causam: pœnam peccati comparate ad prævaricationem Adami; peccatum quando nondum soluta est à reatu, & mentem habituali aversione, sive, ut Augustinus loquitur, interclusione à Deo separat: Peccati vero causam, dum consentientem trahit ad illicita. Ita habituale peccatum, quod nihil est aliud quam affectionalis qualitas ad malum illiciens cum privatione justitiæ, est pœna actualis peccati: est peccatum, & quidem pro-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

primum, dum reatu, & carentia charitatis habitualis animam dividit à Creatore: est pœna peccati; quatenus etiam post absolutionem ac remissionem ad inhonestam pellicit & inclinat. Supra exemplum vinolentiæ, & scortationis allatum est. Atque ex his eliditur altera oppositio, quæ est Juliani lib. vi. cap. viii. n. 19. nam oblatio facta idolis est actuale peccatum, cujus materialis pars est actus, qui præterit: peccatum vero originarium est habituale, cujus materia est actus habitudine, & prava affectione permanens. Hoc de sacrificio idolis oblato (inquit ibidem Augustinus) verissime dicit: actus est enim qui opera ipso peragitur, & non erit, & si iterum sit, alterum sit. Impietas vero ipsa, qua hæc fiunt, tamdiu manet, donec idolis renunciatur & credatur in Deum. Idolis itaque sacrificatum factum est transiens, non vitium manens. Nullo modo igitur simile est, quod pro simili ponendum putasti. Nullo modo, inquam, simile est sacrificium transiens manenti concupiscentiæ. Ita Augustinus solvit argumentationem Juliani, & dicta confirmat.

Opp. 2. Originale peccatum in omnibus idem est: concupiscentia vero in uno, quam sit in alio, vehementior. Rursus in anima ante baptismum à corpore separata universa, quæ ad originariam culpam attinent, perseverant: at concupiscentia locum non habet. Econtra in pura natura afforet absque illa labe peccati ipsa concupiscentia. Ex hac itaque originalis culpa nequaquam constatur.

Resp. hæc minima esse. Etenim concupiscentia non est æqualis in omnibus, si accipiat pro motu, qui rationi adversatur: sed hic motus, ut ostendimus superiori libro ex Augustino, non est concupiscentia, sed actus ejus. Verum concupiscentia, quæ est perturbatio virium animæ soluto vinculo originalis justitiæ, etsi pro affectione subjecti non eodem pacto motus excitet, ut inquit S. Thomas 1. 2. q. 82. art. 4. in omnibus est æqualis. Vel responderetur: originale peccatum idem esse in omnibus quantum ad maculam, & privationem sanctitatis, non quantum attinet ad illud, quod huic privationi subternitur. In anima vero separata, licet non sit libido carnis, quam concupiscentiam dicimus titulo quodam peculiari, esse potest inordinatio facultatum rationabilium, nempe voluntatis ac intellectus, atque pugna utriusque. Atque in hac inordinatione, quæ animum carni alligatum deprimit, & ad illicita trahit, nos

20. **Objeção 3.**

Rejicitur.

E

con-

concupiscentiam statuimus. Hæc in statu naturæ, quam *puram* vocant, aut non esset, aut subiceretur rationi, aut saltem non esset ex voluntaria prævaricatione primi hominis. Nunc vero & est, & pugnax est, & mala est.

21.
Obiectio 4.

Opp. ultimo. Si reatus concupiscentiæ, in quo macula originarii peccati à nobis constituta est, foret ipsa privatio originalis iustitiæ, duo gravissima sequerentur absurda. Primum, quod per baptismum non tolleretur peccatum, quoniam nulli restituitur originalis integritas: alterum, quod per peccatum actuale baptizati iterum originarium contraherent, quia iterum sanctitatis & iustitiæ iacturam faciunt.

Refellitur.

Resp. neutrum ex nostra sententia deduci. Non primum: nam iustitia originalis plura quidem dona complectebatur, sed quod hominem reddebat iustum, Deoque gratum, erat charitas habitualis & gratia sanctificans. Hujus doni privatio hominem à Deo avertit, & peccatorem constituit. Tollitur ergo per baptismum peccatum originale, quoniam

consepultis in Christo evacuatur caro peccati, infunditur charitas habitualis, anima in Deum convertitur, & redditur iustitia prior, non quantum ad reliquas dotes, sed quantum ad primam, ac maximam, gratiam videlicet sanctificantem. Est enim macula originalis peccati privatio iustitiæ originalis, non adæquate acceptæ, sed ratione effectus primarii, nimirum ut importat unionem animæ cum Deo, & habitualement voluntatis in eum conversionem. Nec sequitur iterum per actuale peccatum baptizatos in originarium dilabi: siquidem privatio iustitiæ in actu peccato contrahitur propria personæ peccantis voluntate, ideoque illam innectit reatu peccati actualis. At in peccato originali istiusmodi sanctitatis privatio contrahitur ob prævaricationem Adam, neque nobis voluntaria est, nisi duntaxat *originaliter*. Est ergo privatio sanctificantis gratiæ peccatum originarium, quatenus contrahitur origine; & peccatum actuale quatenus contrahitur actu hominis, ratione propria utentis, voluntate.

CAPUT VI.

Quomodo peccatum originale sit ex Adam derivatum in posteros.

SUMMARIUM.

1. Opinio S. Augustini.
2. Ponitur conclusio.
3. Eadem probatur quoad 1. partem.
4. Probatur quoad 2. partem.
5. Probatur quoad 3. partem.
6. Probatur ulterius 3ia pars.
7. Probatur pars 4a.

8. Confirmatur auctoritate S. Augustini.
9. Probatur auctoritate S. Thomæ.
10. Probatur pars ultima.
11. Rejicitur opinio contraria.
12. usque ad 20. solvuntur objectiones.
20. Corollaria.

I.
Opinio S.
Augustini.

NODUS, quem solvendum suscipimus, implexus est, atque expeditu difficilis. Comparat invictissimus Fidei Athleta Augustinus Adæ posteros noxa obstrictos originaria, atque in communem miserrimamque abyssum dejectos Epistola ad Magnum Hieronymum 29. nunc 167. cuidam, qui cum ruisset in puteum, & jam aquarum gurgite mergeretur, percunctanti quid factum esset, ut in fundum delaberetur, *Obsecro respondit cogita quomodo hinc me liberes, non quomodo hic ceciderim quæras.* Obijcienti autem Juliano quomodo pueri, in quibus nullus propriæ voluntatis usus est, possit reatum culpæ contrahere, occurrit S. P. v. libro cap. 3. *Aut utrumque, (anima scilicet & caro) vitiatum ex homine trahitur, aut alterum in altero tanquam in vitiato vase corrumpitur, ubi occulta iustitia Divina*

legis includitur. Quid autem horum sit verum, libentius disco, quam dico, ne audeam docere quod nescio. Cum ergo prior ratio innixa animorum propagini nequeat absque inconsiderata temeritate præferri, ut monui capite quarto præcedentis libri, illamque Theologi ferme omnes exuerint, reliquum est, ut rationem aliam à Sancto Parente traditam complectamur. Ex carne ergo seminatrice concupiscentia propagata anima inficitur; & ideo originaria labe in omnes pervadit, quod hæc jam polluta, & vitiata caro seminaliter in lumbis Adæ præexisterit, atque his voluntaria prævaricatione communem naturam corrumperit. Atque ita originaria macula singulorum hominum propria est, singulisque *originaliter* voluntaria. Quamquam vero hæc est Augustini absque ulla ambiguitate doctrina; visum est scholasticis

Iusticiis plurimis novam rationem inire: quam & Augustino probatam permulti, frustra tamen, ac fallaciter arbitrantur. Nam inquit Adamo, qui universonum hominum erat morale caput, ceterorum voluntates fuisse alligatas à Deo, pactione quadam, & conventu, ut posterius iustitiam, si staret, culpam vero, si caderet, participarent jure quodam hereditario. Hoc nempe mododum Patres ac Magistratum Rectores sese voto aliquo obstringunt, eodem vinculo cives omnes tenentur, etiam in posterum nascituri. Ea causa qui semel disceptationem instituit, bene & naviter oportet esse litigiosos.

2. ^{Ponitur con-}
^{duo.} PROPOSITIO: Contrahitur originalis noxa propagatione naturæ, eoquod concupiscentia & libidine seminetur corpus, cui lege providentiæ anima à Deo inseritur, unde hæc carnis consortio vitatur: & quoniam corpus præcontinebatur in lumbis Adæ, is communem naturam infecit, ita, ut originarium peccatum sit ob hanc præcontinentiam singulis proprium, & originaliter voluntarium, non quod voluntates nostræ moraliter continerentur in Adam, aut cum eo Deus conditionem aliquam, vel pactum inierit.

3. ^{Eadem probatur quoad}
^{1. partem.} Dicimus primo noxam originariam contrahi propagatione naturæ. Quod probatur primo definitione Tridentini sess. 6. cap. 3. *Revera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iusti; cum ea propagatione per ipsum dum concipiuntur propriam iniustitiam contrahant, &c.* Deinde auctoritate Augustini, qui lib. 111. de peccatorum meritis cap. 8. ait peccatum originale omnibus proprium esse *carnali generatione*, & lib. vi. contra Julian. cap. 12. *contagione propagationis*. Idem docet S. Thomas 1. 2. q. 81. art. 1. *Peccatum originale non est peccatum huius personæ, nisi quatenus hæc persona recipit naturam à primo parente, unde & vocatur peccatum naturæ, secundum illud Ephes. 2. Eramus natura filii iræ.*

4. ^{Explicatur}
^{quoad 2. partem.} Præterea dicimus, iccirco transfundi per generationem hoc peccatum, quod hæc generatio peragatur seminatrice concupiscentia. Id vero demonstratur primum ex verbis Jobi xiv. 4. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine?* Quæ ita explicat Innoc. III. in Psalmum l. v. 7. *Ex seminibus fœdatis, & corruptis concipitur corpus corruptum pariter & fœdatum, cui anima tandem infusa corrumpitur & fœdatur, non ab integritate & munditia quam habuit, sed ab* R. P. Berti Theol. Tom. III.

ea quam haberet, si non uniretur fœdato corpori & corrupto, quoniam & creando infunditur, & infundendo creatur. Deinde probatur ex Augustino, qui lib. 1. de Nupt. & concupisc. cap. 23. ait: *Hæc concupiscentia, quæ solo Sacramento regenerationis expiatur, profecto peccati vinculum generatione traficit in posteros.* Idem lib. 11. de peccat. meritis cap. 27. & 28. docet etiam filios procreatos à parentibus baptizatis nasci obnoxios peccato quia gignuntur, *ex illa manente concupiscentiæ vetustate.* Atque eodem libro cap. 25. nec non lib. v. contra Jul. cap. 15. postremi Operis lib. iv. cap. 103. & serm. 128. de temp. cap. 1. docet, ideo Christum nullo obnoxium fuisse peccato, quoniam, cum virili non sit conceptus ex semine, *liber fuit à nexu seminatricis concupiscentiæ.* Satis autem constat, Augustinum non solum asserere concupiscentiam esse signum naturæ corruptæ, ut Habert, alique recentiores perperam reponunt: sed expresse scribit per illam traficii peccati vinculum, illam nondum regeneratos innedere culpæ reatu, propter illam, qui per illam nascuntur, peccatores constitui; ut liquet ex locis nuper, & præcedenti capite allatis, ex cap. 1. prioris libri de Nuptiis, atque ex libris aliis maxime adversus Julianum. Accedit S. Thomas, qui 1. 2. q. lxxxii. art. 4. ad 3. *Libido, inquit, transmittit peccatum originale in prolem.* Vide & Magistrum dist. xxxi. num. 8.

5. ^{Probatur}
^{quoad 3. partem.} Asserimus tertio animam contrahere peccati maculam ex unitione, & consortio carnis vitiatæ semine procreatæ. Quod principio probatur ex verbis Jobi, & expositione Innoc. III. de quibus supra. Eam ob rem mulieris menstrua Levit. xv. pro summa immunditia haberi, cum semen tritici, aliarumque rerum nusquam vocetur immundum, animadvertit Estius 2. libro Sent. in dist. 31. §. 1. Augustini autem hanc ipsam apertissimam sententiam esse ostenditur primo, quoniam in v. libro contra Julianum, & in Epistolis ad Hieronymum, & Optatum laudatis cap. 4. præcedentis libri, non alia ratione questionem hanc expedit, nisi affirmando, vel animam ex anima propagari, vel in corpore tanquam in vitiatæ vase corrumpi. Atqui ratio prima communi consensione rejicitur, & de ea S. Pater tantummodo anceps extitit: altera ergo retinenda est, & probanda. Deinde hæc assertio præcedentis corollarium est; nam generatione carnali, quæ propter manentem concupiscentiam qui nasci-

tur contrahit peccatum, sola caro traducitur. Si ergo per Augustinum transfunditur originaria labes carnali generatione, necessum est, ut in animam transeat per carnem. Præter hæc cum nonnihil difficultatis præferat, quomodo peccatum cuius subiectum est anima, per corporis generationem trahatur, ut ex qualitate corporali pertranseat in spiritum, idque pugnaci contentione objectaret Julianus: S. Pater libro v. cap. 9. num. xiv. respondet, quod qualitates, licet subiecto inhæreant, & sine illo esse nequeant, attamen afficiendo transeunt, non emigrando, quemadmodum *Æthiopes, qui nigri sunt nigros gignunt, non tamen in filios parentes colorem suum velut tunicam transferunt, sed sui corporis qualitate corpus, quod de illis propagatur, afficiunt.* Demonstrat posthac, ob arctissimam inter animam & corpus necessitudinem, etiam rerum corporalium qualitates in res incorporeales transire, ut formas corporum quas videmus haurimus quodammodo & in memoria recondimus. Cujus rei etiam aptissimam causam profert, nimirum quod non ita Deus naturas creat, ut leges auferat, quas dedit motibus uniuscujusque naturæ. Manifestum est ergo sentire Augustinum quod carnis vitium contagio quodam ex parente transit in prolem, & ex carne, ubi occulta iustitia Divinæ legis includitur, maculam contrahit anima originariam.

6.
Probatur ulterius 3.
Pars.

In hujus asserti confirmationem nonnulla alia argumenta producam. Ac primum sit: quod peccatum dicitur in sacris literis manere in carne, non ob aliam rationem, nisi quia ejus consortio anima maculatur peccato. inquit memorata dist. xxxi. n. 4. allatis etiam Sanctorum testimoniis, Magister. Alterum depromitur ex lege, nexuque carnis & spiritus, quæ talis est, ut ex mala corporis affectione animus doleat, & ex variis illius motibus diversas induat inclinationes; ideoque potest eodem pacto dum corpori infunditur, virium ac facultatum suarum habitualem perturbationem subire. Atque hac ratione utuntur eruditi, doctique viri Estius laudato loco, & Vanroy cap. ultimo de Peccatis Q. 5. Postremum argumentum est, quod animi vitium, qualecumque illud sit, unam ex his causis debet habere, aut ipsius animi originem, aut actus ejus, aut corporis conjunctionem. Puerorum animæ inquinari non possunt ob originem animæ, quoniam singulæ creantur à Deo: neque ob actus & operationes ipsarum, quia nondum cum libertate

operantur. Restat ergo, ut vitium duntaxat contrahant ex carne. Atque ita ratiocinatur lib. 2. dist. xxx. q. 1. art. 2. noster Ariminensis.

Dictum ulterius est, originale peccatum esse singulis proprium & voluntarium, quatenus omnes *seminaliter* fuerunt in Adam, qui propria voluntate communem naturam vitiauit. Quarta hæc asserti pars sequitur ex præmissis. Etenim originale peccatum non est proprium hujus personæ, nisi quatenus recipit naturam à primo parente: Atqui unusquisque recipit naturam à primo parente, quia præcessit *seminaliter* in lumbis ejus. Ergo, &c. Nihilominus minus demonstratur. Primo quidem Scripturis. Etenim ex Apostolo ad Hebræos vii. 9. & 10. ideo Levi decimatus est, quia *ad huc in lumbis patris erat, quando obviavit ei Melchisedech.* Igitur omnes peccaverunt in Adam, quia omnes in lumbis Adæ continebantur, quando ipse peccando communem naturam vitiauit. Deinde ex Tridentino superius laudato nascimur injusti, quia sumus ex Adæ semine propagati. Sumus autem propagati ex Adam, quia ex femore ejus egressi.

Hanc vero esse Augustini mentem colligitur ex ejus verbis allatis cap. 3. ad sextam oppositionem. Addimus quæ habet in 1. de peccatorum meritis cap. 10. *Alia esse propria cuique peccata, in quibus bi tantum peccant quorum peccata sunt, aliud hoc unum, in quo omnes ille unus homo fuerunt.* Rursus capite 26. Enchirid. *Stirpem quoque suam peccando in se tanquam in radice vitiauerat.* Et in postremo contra Julianum Opere libro iv. num. 75. omnes in Adam peccavisse declarat, *Quia in lumbis Adam fuit genus humanum, quando perpetravit illud grande peccatum.* Atque ne singula percerneam, eodem libro num. 103. recitatis verbis Ambrosii ex libro 7. in Lucam cap. 15. *Fuit Adam, & in illo fuimus omnes: periit Adam, & omnes in illo perierunt,* hæc Augustinus: *Sed præterat Ambrosius hoc intelligere, quod tu non potes, non hoc dici propter arbitrium singulorum, sed propter originem seminis, unde omnes futuri erant, secundum quam originem omnes in illo uno erant, & bi omnes unus ille erant, qui in seipsis nulli adhuc erant. Secundum hanc originem seminalem etiam Levi in lumbis patris sui Abraham fuisse dicitur, quando à Melchisedech decimatus est Abraham: unde & ipse Levi tunc decimat ostenditur, non in seipso, sed in illo, in cuius fuit lumbis: nec voluit, nec noluit decimari,* quod

7.
Probatur 4.
Pars conclusionis.

8.
Confirmatur auctoritate S. Augustini.

quoniam nulla ejus voluntas erat, quando secundum substantiam suam nec ipse adhuc erat; & tamen secundum rationem seminis, non mendaciter, nec inaniter dictum est, quod ibi fuit, & decimatus est. Sane non poterat Augustinus melius edisserere, omnes peccasse in Adamo, quatenus omnes in ipso fuerunt secundum originem feminalem.

9.
Probatur
authoritate
S. Thomæ.

Demonstratur insuper testimonio & ratione beati Thomæ. Qui 1. 2. q. LXXXI. art. 1. docet posse quidem animam propter corporis indispositionem defectus contrahere, sicut interdum ex fatuis fatui generantur; sed id non sufficere ut culpa parentum revera transeat in prolem. Hoc itaque aliunde repetendum est, ex eo scilicet, quod universi homines ex Adam derivati, sint tanquam multa membra ejusdem corporis, non propterea quod fuerit ille morale caput posterorum voluntates præcogens, istud enim Thomas non asserit; sed quoniam Adam est primus auctor, qui movet motionem generationis omnes, qui ex ejus origine derivantur: & in quantum unusquisque recipit naturam à primo parente. Quod profecto non est, esse humani generis morale caput tantummodo, sed physicum & naturale. Profert Sanctus Doctor exemplum petiit ex peccato actuali per corporalia membra perpetrato: quod voluntarium non est voluntate membrorum, puta manus occidentis, orisve blasphemantis, sed voluntate arbitrii, à quo hujusmodi membra ad illicitos actus moventur: ita originale peccatum universæ posteritatis Adami proprium est, quod is propria voluntate naturam communem vitiauerit, & motu generationis, quæ habet ab ipso originem primam, hæc natura in singulos homines traducatur. Hæc ratio Divi Thomæ in Tridentino congressu producta à Paschali Antistite Motulanensi ab omnibus summo plausu excepta est: cum econtra opinionem de capite morali, quam Joannes Fonseca Episcopus Stabienensis collustrare conatus est exemplo Regis oppidum concedentis alicui hac lege, ut illud ipse, ejusque posterii hæreditario beneficio possideant, dummodo à fide principis non desciscat, & ubi ille desciverit oppidi possessione spoliatur universa progenies: istam, inquam, opinionem (auctore Pallavic. lib. VII. H. Conc. Trid. cap. 8.) nonnullis visum est haud plane satisfacere, quippe quæ nullatenus declararet transmitti posse culpam genitoris in posteros, sed solum poenam. Compendio dicam: ut pec-

catum actuale est voluntarium voluntate arbitrii illud perpetrantis; ita originale voluntarium est singulis originaliter, nempe voluntate protoparentis, qui legem transgressus stirpem quoque suam in se tanquam in radice vitiauit.

Tandem dictum est non transfundi originale peccatum in posteros Adæ ob arbitrium illud pactum, pro quo decertatur in Scholis. Id vero primum ex præmissis thesibus evincitur. Si enim hoc peccatum sit proprium posteritatis Adæ non propter arbitrium singulorum, sed propter originem seminis, frustra ad pactum illam confugimus. Atqui peccatum istud singulorum proprium est secundum solam originem feminalem. Commentitium est ergo pactum illud à Deo initum cum Adamo. Deinde nullum aut in sacris literis, aut pœnes Augustinum hujus conventionis reperitur vestigium; sed undequaque, ut hæcenus vidimus, eliminatur. Insuper: Quod panaliter præcessit in peccantibus hominibus primis, etiam naturaliter sequitur in nascentibus cæteris, ut Augustinus inquit XIII. de Civ. D. cap. 3. atque, ut ait S. Thomas, ideo originale peccatum appellatur peccatum naturæ, quoniam contrahitur ex quo singuli homines naturam à parente primo recipiant. Si naturaliter sequitur, si ob generationem ex semine Adæ; quomodo vi conventionis, aut pacti? Item inter Diabolum & Deum nulla certe conditio intercessit, & tamen si Diabolus filios gigneret, ob originem feminalem, per quam esset caput posterorum suorum, ut Augustinus scribit in 1. contra Julianum cap. 20. gigneret filios paterno peccato obnoxios. Ita de Adam asserendum est.

10.
Probatur
Pars ultimæ.

Neque vero si ad conventionem hanc recurramus, facilius, ut creditur, expeditur nodus, sed magis, magisque implicatur. Ad pactum enim requiritur libertas ex utraque parte, & necessarium est, ut quisquis paciscitur, sponte alicui conditioni sese obliget. At præceptum datum Adæ, ejus transgressione peccatum in omnes pervasit, absolutum est, atque, ut tale esset, decebat supremum dominium Dei. Fabula est ergo pactio illa: Nam quid Deus opus habebat Adæ consensu? Inquit Dominicus Soto lib. 1. de natura & gratia, cap. 20. Ad hæc: Quomodo voluntas posterorum potuit in Adami voluntate præexistere? Physice? Nequaquam; neque enim illorum voluntas erat; quando nec ipsi secundum substantiam suam adhuc erant. Morali-ter? At mea voluntas in alio moraliter

11.
Rejicitur
opinio con-
traria.

E 3

est,

est, si in illum propria mea electione transferatur, puta monendo, præci-
piendo, consentiendo, ut ille operetur.
Filii autem Adæ non potuerunt volunta-
tem Adami transferre. Ergo nec mora-
liter Adamus habuit in arbitrio suo po-
sterorum suorum voluntates. Deinde qui
est caput morale sola potestate ac digni-
tate, potest quidem aut legem condere;
aut votum vovere, aut cum alio pacisci,
& subditorum, filiorumque voluntatem
obligare, adeo, ut si legem frangant, aut
votum non reddant, dum jam arbitrii
potestate fruuntur, graviter peccent.
At hoc minime satis est, ut nati subjecti-
que teneantur illorum transgressionis
reatu. Quare in Tridentino conventu,
de quo supra, visum est illam de capite
morali sententiam poenæ alicujus trans-
missionem salvare, non culpæ. Demum
per solam conventionem Patris cum
Christo, hujusque constitutionem in
caput morale universæ Ecclesiæ minime
justificamur, sed oportet, ut illius san-
ctitatis per regenerationem spiritus, at-
que interiori gratiam reddamur par-
ticipes. Igitur per solam pacificationem Dei
cum Adamo peccatores non constitui-
mur, sed ideo in eo delinquimus, quia
per seminalem originem, transfusamque
libidinem ab illo habemus carnem pecca-
ti, & corruptam naturam; ideoque
peccatum transfundi ob arbitriam ali-
quam conventionem, falsum est; nec
solvit hæc opinio dubitationem majori,
quam Augustiniana sententia præstat,
facilitate, ut Theologi plures scripse-
runt.

ARGUMENTA OPPOSITA
REFUTANTUR.

12.
Obiectio 1.
Solvitur.

Primum adversus dicta argumenta-
bris: Etiam Christus ex semine Adæ se-
cundum carnem genitus est, dicente
Apostolo ad Rom. 12. *Factus est ex se-
mine David secundum carnem.* Si ergo
per seminalem originem trahitur pecca-
tum, *Caro Christi, quia de Maria na-
tus est, cujus Virginis caro, sicut cete-
rorum omnium, ex Adam fuerat propa-
gata, nihil distat à carne peccati.* Ita
Julianus apud Augustinum libro v. cap.
15. — Respondeo hoc argumenti ge-
nere magis sententiam nostram firmari.
Ideo enim Christus carnem peccati non
habuit, sed carnis peccati similitudinem,
quia de purissima Virgine sine virili se-
mine, & sine carnali concupiscentia ho-
mo processit. Et hinc apparet illam con-
cupiscentiam, per quam Christus concipi
noluit, fecisse in genere humano propagi-
nem mali, quia Mariæ corpus, quam-
vis inde venerit, tamen eam non traje-

cit in corpus, quod non inde concepit.
Vide Augustinum eodem loco: & in 11.
de peccatorum meritis cap. 25. nec non
in libro supplementi quarto, cap. 103.
ubi ait: *Qui licet sit etiam ipse secun-
dum carnem semen Abrahæ, eo quod Vir-
go Maria, de qua carnem sumpsit ex ipso
semine propagata est: non tamen est ob-
noxius eidem semini, qui virili non est
conceptus ex semine, liber à nexu semi-
natricis concupiscentiæ.*

Dices: Ergo Virgo Mater, cum vi-
rili semine concepta sit, eademque con-
cupiscentiâ, sine qua nec sanctissimi con-
juges generant, originalem maculam si-
ne dubio contraxit. — Resp. immacu-
latam Deiparæ conceptionem, quam
pium ac religiosum est tenere, nefas
vero & vetitum scripto, aut verbo im-
pugnare, non esse conceptionem carnis
propagatæ per semen, sed instans illud,
in quo anima creata est, & corpori con-
juncta, sive eam fœtus formationem,
per quam humana substantia carne, ani-
moque conflata incœpit vivere & esse.
Pia enim Fidelium opinio, de qua decer-
tatum est diu, tenet *Virginis animam
in primo instanti creationis & infusio-
nis in corpus fuisse speciali Dei gratia,
intuitu meritorum Christi à macula pec-
cati originalis præservatam, atque in
hoc sensu ejus Conceptionis festivitatem
solemni ritu celebrari*, ut declaravit
Alexander VII. Constitutione sua edi-
ta an. 1662. Mea itaque sententia est,
primam conceptionem, quæ est carnis
propagatio per semen talem fuisse, ut
inde consecuta esset originaria macula,
nisi Deus animam Virginis, ne pollue-
retur unitione corporis, speciali gratia
servasset. Quare nec Virgo purissima à
debito contrahendi communem labem
à me censetur immunis. Quod de ipsa
peccati macula nunquam ausim asserere
propter honorem Domini, propter Ec-
clesiæ statuta, propter singularem Vir-
ginis dignitatem, propter piam, foven-
damque Christiani populi devotionem.
Neque id summo Deiparæ honori quic-
quam derogat: quin potius cum permul-
ti etiam Sanctorum, ut Anselmus 2.
libro *Cur Deus homo* cap. 16. & S. Tho-
mas 3. p. q. 27. art. 2. videantur in op-
positam sententiam propendere; atque,
ut scribit Baptista Mantuanus Theologus
ac Poeta clarissimus, lib. 1. Parthen.

*Ista hominum communis erat senten-
tia; verum*

*Jam senio exangui erigens sua robo-
ra sensim.*

*Perdit, & anissi jam majestate re-
cedit:*

hac

13.
Obiectio 2.
refutatur.

hac nostra assertione facilius Virginis privilegio consulitur, dicendo veteres de conceptione seminis, & carnis propagatione fuisse locutos, ob quam Virgo Christi redemptione opus habuit; non quâ anima peccati vinculo solveretur, sed quâ per corpus nullam traheret foeditatem.

14.
Obiectio 3.
solvitur.

Argues 2. Nec per semen, nec vi concupiscentiæ originale peccatum potest traduci. Non per semen, quoniam in eo nullum peccatum est: non vi concupiscentiæ; etenim si duo conjuges absque ardore libidinis concumberent, gignerent filios originali peccato inquinatos. Contra in statu innocentiae fuisset absque transfusione peccati procreatio filiorum, quæ non peragitur absque sensu concupiscentiæ. Resp. hæc jam satis fuisse contrita. Diximus enim supra per semen trahi maculam originalem, quatenus per illud propagatur caro peccati, cujus unionem anima coinquinatur. In semine ergo peccatum est, non formaliter, sed causaliter. De concupiscentiâ, quæ est tradux peccati, dictum non semel, eam non esse motum vel actum, sed perturbationem virium, affectionemque perversam; quæ in singulis eadem est. Vide sup. capitis oppositionem secundam. Hujusmodi non futuram in statu innocentiae, nisi ad imperium nutumque rationis Augustinus non semel tradidit, ut perspicuum est ex capite libri precedentis undecimo.

15.
Obiectio 4.
adducitur.

Tertio opponens argumenta, quæ demonstrant ad transfusionem peccati necessarium fuisse aliquod pactum, vi cuius voluntates posterorum fuerint voluntati Adæ moraliter conjunctæ. Primum est: Hoc pactum explosum est à Janenio lib. 1. de statu nat. lapsæ cap. 6. ubi appellatur Commentum à Theologis excogitatum. Quam doctrinam Janenius mutuatus est à Lutero in Psalmum 51. & à Calvino libro 1. Institutionum cap. 1. Hæc præmittit Edmundus Simonnet Tract. v. disp. v. art. v. nam cætera, quæ profert sunt pervulgata & communia. Alterum est: Potuit Deus supremus universorum Dominus decernere, ut si Adam steteret, omnes cum originali iustitia procrearentur, si cecidisset autem, omnes culpam contraherent, ac in primo homine, tanquam morali capite nostri generis, nostras quoque voluntates censere. Temporales enim principes includunt in voluntate tutoris voluntatem pupillorum, & debita ac vota parentum, in quos filiorum arbitrium translatum est, in istos pertranscunt. Cur non potuit Altissimus

Dominator in Adam voluntates includere posterorum? Tertium argumentum est: Genes. xvi. 14. de puero non circumciso legitur, *Pactum meum irritum fecit*: quod de peccato originali S. Augustinus exponit, ut diximus capite 1. Et Osee vi. 7. dicitur: *Ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum.* Pactum ergo à multis Theologorum assertum commentitium non est, sed traditum in Scripturis, & Augustino probatum.

Ad primum respondetur frustra in nos odioso Jansenii & hæreticorum nomine consari apud imperitos calumniam. Traduci originale peccatum per seminalem originem, & concupiscentiæ vehiculo, quod negat Simonettus, scribit Augustinus, scribit Magister, scribit Sanctus Thomas, scribunt Theologi probatissimi: & pactionem, ad quam permulti confugiunt, rejiciunt Tridentini Theologi Soto, Paschalis, & quotquot huic differenti de hac questione assenserunt. Mitto Nostrates fere omnes, & aliorum Scholasticorum ceteram. Sat enim nos à damnatis erroribus distare precedenti capite evicimus; atque in isto positionis nostræ fontes uberrimos monstravimus. Nec Scholasticos reliquos nobis adversantes irridemus, sed utinur utriusque monumentis, illi suis, nos nostris: juncto adversus Refractarios agmine, & comitatu virtutis.

Nunc ad alterum. Tametsi modo inquirimus quid factum sit, non quid supremus Dominus possit; concedimus decessisse Deum hac lege hominem condere, ut eo peccante, peccarent omnes; eo stante starent: fatemur constitutum Adam suæ posteritatis morale caput: annuimus latam ei, vel ab eo legem obstringere posteros: nemo nostrum est, ut id neget, tam bardus ac stupidus. At Deum potuisse includere voluntatem meam, quæ nisi mihi intrinseca sit, mea non est, in voluntate primi hominis, & hujus voluntatis causâ alienum peccatum vere, intrinsece, ac proprie meum esse, id vero non assequor. Repugnantia enim est rerum, non defectus potestatis supremæ. Allata exempla nihil prorsus efficiunt. Non potest à Magistratu pupillorum voluntas transferri in voluntatem tutoris in ordine ad peccandum, ut peccante tutore peccet pupillus; sed in ordine tantum ad permutationem, & alienationem bonorum, atque alia istiusmodi, quæ sunt panes Magistratuum jurisdictionem. Ita peccante patre, exilio mulctatur filius, quoniam natus est à parente, quem à sua ditione princeps expulit; & exilium est filio conditio nativ-

civitatis, non proprii poena peccati. Princeps enim potest damnare morti homicidam, punire seditiosum; at nunquam efficere, ut filius habeat in se homicidii, ac seditionis reatum, hoc solo, quod genitus sit à patre talium scelera auctore. Visum proinde est Tridentinis Patribus, exempla quæ nobis obijciuntur demonstrare in posteris Adæ transfusionem poenæ, non culpæ.

16.
Obiectio 5.
collatur.

Dices: Si filii ob parentum scelera exilio, aliisque poenis plectuntur, & nihilominus non contrahunt illorum scelera maculam: eccur ex miseris, quibus parvuli afficiuntur, inferitur hos trahere originalem nequitiam? — Resp. oppositionem istam ad quæstionem, quam nectimus, non spectare. Illam solvit Augustinus in Epistola ad Auxilium 75. nunc ordine 250. Corporali poena inficiuntur interdum ii etiam, qui ejusdem impietatis non fuerunt participes *ad terrorem viventium*, quoniam corpora quandoque moritura sunt ob Adæ delictum; spiritualis autem poena non potest sine proprio crimine infligi, cum in Ezechielis 18. scriptum sit: *Anima quæ peccaverit, ipsa morietur.* Infantium ergo corpora perimuntur, quoniam propter Adæ peccatum morti miserisque subiecta sunt, nec soluto etiam originariæ culpæ reatu jus habent, ut in terris vivant, neque calamitates experiantur. Nam etiam baptizatis inest antiqui peccati substratum, ac moriendi & ingemiscendi necessitas. Ergo visitantur quandoque à Deo peccata parentum in filiis, ut legimus 10. Exodi, temporalibus suppliciis, quia traxerunt ab Adam carnem peccati: non possunt autem puniri poena spirituali, nisi etiam peccatum trahant aut imitatione, aut origine. Quare ab exclusionem à regno cælorum, ab ignorantia, à libidine aliisque animorum suppliciis monstratur peccato proprio esse obstrictos, nisi fuerit regeneratione expiatum. A morte autem, morbis, cæterisque miseris corporum inferitur, granditate primi peccati jus ad corporalem vitam perdidisse. Itaque filius, qui homicidium unâ cum patre non perpetravit, mulctatur exilio, quia jus non habet ne de muliere natus repleatur miseris, & potest indebito beneficio expoliari.

Ad argumentum tertium hæc sit responsio. Omne Dei præceptum, maxime comminatione, aut promissione latum, appellatur *pactum* in sacris literis. Deus enim præcipiendo quasi de mercede, & de supplicio paciscitur.

Ita præcepta legis *pactum* appellantur Levitici xxvi. 15. Adam ergo prævaricatus est pactum, quoniam transgressus est legem. Quod ex ipsis verbis Osæ satis liquet; ait namque de idololatriis: *Ipsi sicut Adam transgressi sunt pactum*; atqui pactum, quod transgrediuntur idololatræ, est Dei lex: ergo Dei lex est pactum illud, quod prævaricatus est Adam. Eadem est sententia Augustini lib. xvi. de Civ. Dei cap. 27. ubi hæc habet: *Testamentum autem primum, quod factum est ad hominem primum, profecto illud est: Quia die edevitis morte moriemini.* Testamentum enim est à seculo morte mori eos, qui transgrediuntur præcepta Dei. Videas, quæso, an hoc loco arbitriam illam conventionem agnovit, & compendiose expresserit Augustinus, ut scribit Simonnet disput. v. de Peccatis art. 3. an potius exploferit, nullam aliam, præter Dei mandatum, pactiorem commemorans.

Præterea obijcies: Absque hujusmodi pacto vix, ac nec vix quidem potest intelligi quomodo primum Adæ peccatum sit proprium posterorum: quippe horum voluntates non sunt ex Adamo per seminalem originem, cum anima, cujus voluntas proprietas est, per semen non traducatur. — Resp. nec intelligi quomodo aliena voluntas, me nolente, sit mea. Proprium est peccatum meæ voluntatis, animique mei, quia voluntas & animus meus per unionem corporis contrahunt habitalem à Deo aversionem, non voluntate Dei creantis animam, sed voluntate primi hominis, à quo est primus motus generationis, quod supra auctoritate, & exemplis satis explicatum.

Obijcies adhuc: Si per seminalem propagationem traheretur originale peccatum, non solum in nos transiret prima Adæ transgressio, sed quodcunque peccatum proximorum parentum. — Resp. neque ipsam transgressionem Adæ in nos pertransire: quandoquidem originale peccatum non est ipsum peccatum Adæ nobis imputatum, sed singularis proprium illud est. Prima illa transgressio fuit originariæ maculæ causa, neque ad hanc ullatenus pertinent alia peccata, vel Adæ vel proximorum parentum. Quare? Ob primum peccatum communis natura vitata est, & soluto vinculo originalis justitiæ inducta omnimoda perturbatio, anima sese à DEO avertente, voluntate à ratione, sensuum officiis à voluntate. Hanc naturam tanta perversitate vitatam.

17.
Obiectio 6.
solviur.

18.
Obiectio 7.
declatur.

tam seminali propagatione recipimus: atque ita peccatum in omnes pertransit per unum hominem, quatenus primâ pravaricatione communem naturam vitiauit. Peccata reliqua sive Adami, sive proximorum parentum non induxerunt in naturam humanam tale vitium, sed invenerunt. Per hæc jam manenti concupiscentiæ voluntas obtemperans non inficit naturam, sed ad istum, vel illum actum illicitum declinat, & cum prona sit ob vitiatam originem ad omne malum, reddit ad unum, aut alterum proclivorem. Hæc etiam proclivitas interdum de parentibus in prolem traficitur, quando ex ebriosis ebriosi, ex idololatriis idololatræ generantur. Ita parentes in filiis originale peccatum quodammodo aggravant; ut scribit sententia 306. Sanctus Prosper: & concupiscentia est in uno, quam in alio vehementior, actualis scilicet, non habitualis, cui reatus originarius subternitur. Porro hujusmodi actualium peccatorum macula, & privatio justitiæ nequit in posteros pertransire simul cum hac peculiari concupiscentiæ pronitate, quia concupiscentiæ motibus non inest ratio formalis peccati, nisi iis voluntas assentiatur. Inest tamen concupiscentiæ habituali, non cuicunque, sed ei tantum, quæ etiam animam à Deo avertit, ac separat; & hanc per seminalem originem hæreditario jure contrahimus. Quapropter ubi anima per gratiam baptismatis habitualiter Deo conjungitur, tollitur peccatum, & remanet concupiscentia. Animadvertite, quod Augustinus, qui cap. 46. & 47. Ench. videtur dubitare an parvuli obligentur non solum noxâ originali; sed etiam peccatis parentum suorum, lib. 1. de Peccatorum meritis & rem. cap. 15. omnem dubitationem deponit, & in vi. Operis Imperf. contra Julianum n. 21. docet solum Adæ & Evæ peccatum mutando in deterius naturam communi reatu hæreditarii debiti obligare Chirographum, & habere suam vim, & meritum singulare. Observa ibidem objectionem hanc esse Juliani; nec dilui ab Augustino recurrendo ad aliquod pactum, sed ad qualitatem, & effectum primi peccati.

19.
Objectio 8.
Refellitur.

Oppones ultimo cum pio, eruditoque Scriptore Joanne-Nicolao Chiefa Congregationis S. Joannis ad Carbonariam Antistite, qui fere unus est ex Ordinis nostri viventibus Theologis, qui pactum propugnat. Trahitur peccatum ex Adam non naturaliter, sed quia ille personam

R. P. Berti Theol. Tom. III.

gessit posterorum; Præter enim argumentum nuper productum, quod magnam vim habet, quia per primum peccatum non est totaliter infecta persona, ideoque nec totaliter est infecta natura: & si peccatum contrahitur ob concupiscentiam, quæ est effectus transgressionis Adæ, trahi etiam deberet ob concupiscentiam, quæ est causa aliorum peccatorum: præter hoc argumentum, duo sunt, quæ hæcenus dicta prorsus elidunt. Unum, quia decimatio Levi non fuit ex natura rei: ergo nec peccatum humani generis in Adam fuit ex natura rei. Deinde Augustinus lib. 1. de peccat. meritis cap. 19. & lib. 3. cap. 2. docet parvulos dici fideles ac pœnitentes propter fidem & pœnitentiam gestantium, quemadmodum propter Adæ pravaricationem sunt obnoxii peccato. Atqui fides & pœnitentia gestantium non est ex natura sua fides & pœnitentia parvulorum: Ergo peccatum Adæ non est ex natura sua peccatum posterorum.

Resp. hujus Theologi positionem esse contrariam Augustino scribenti XIII. de Civ. Dei cap. 3. *Quod pœnaliter præcessit in peccantibus hominibus primis, etiam naturaliter sequitur in nascentibus cæteris.* Est etiam objectio Juliani loco nuper laudato negantis peccatum quod Adam commisit, potuisse fieri naturale. Originaria ergo culpa naturalis est, non quidem institutione naturæ, quod foret blasphemia Manichæorum, sed transfusa vi propagationis naturæ vitiatæ per Adam, non vi alicujus conventionis, & pacti. Instantiæ autem ad præcedentem argumentationem sunt nullæ, eoquod concupiscentia prior est universalium animi facultatum perturbatio; concupiscentia alia est actualis pronitas voluntatis, aut sensuum, & primæ tantum inest aversio habitualis animi à Deo: unde hæc sola naturam inficit, & animam labe originali commaculat. Quæ dicuntur de Levi decimatione, sententiam nostram corroborant. Enim vero Levi decimatus est non ratione pacti, sed per seminalem originem, ut ostendimus supra ex Augustino lib. IV. Operis Imperfecti cap. 103. Itaque & nos per originem seminalem fuimus in lumbis Adæ, & hac ratione peccavimus *originaliter*. In his, quæ scribit Augustinus de peccatorum meritis, est aliqua dissimilitudo, & aliqua æquiparantia. Dissimilitudo est, quod in baptismo est generatio spiritalis, vi Sacramenti, quod gratiam confert ex Christi institutione: in procreatione hominis trahitur peccatum per vitium carnis, quæ traducitur generatione

F

tione

tionem naturali. Paritas in eo est, quod sicut gratia confertur per Sacramentum institutum à Christo etiam parvulis nondum credentibus propria voluntate; ita originalis noxa per vitium carnis contrahitur à parvulis nondum propria voluntate peccantibus. Audias Augustinum lib. 3. de peccat. meritis cap. 2. *Sicut eos vita spiritus in Christo regenerat fideles, sic eos corpus mortis in Adam generavit peccatores; illa enim carnalis generatio est, hæc spiritualis, &c.* & loco altero, qui obicitur, *Totum hoc, inquit de regeneratione spiritus, in spe fit vi Sacramenti, & Divina gratia, quam donum donavit Ecclesia.* Inepta autem est consecutio: Naturale non est, quod parvulis confertur per gratiam: Ergo naturale non est quod contrahunt per carnalem generationem. Ac de quæstione perdifficili dictum sit.

COROLLARIUM.

20.
Corollaria.

Ex nostra sententia sequitur absque ulla ambiguitate, quod perseverante Adam, si Cain Dei legem prævaricatus esset, is communem naturam peccati inquinamento foedasset, atque in posteros per seminalem originem, & carnalem concupiscentiam transfudisset originalem reatum. Sed stante Adamo oxornasset Deus probabilius majori gratiarum cumulo universam cum genitore progeniem, ne ullus homo ulterius ab incommutabili bono descisceret.

Sequitur etiam, quod si Deus absque virili semine hominem conderet; quoniam is non esset ex Adam per seminalem originem, non inficeretur peccato originali. Quamquam enim tota massa corrupta est, & homo ille ex hac eadem massa plasmaretur; tamen caro non inficit animam, nisi in quantum est principium generationis, ut docet Sanctus Thomas 1. 2. q. 81. art. 4. ad 3. tum quia non fit proprium posteris peccatum Adæ, nisi ab eo sit motus generationis, sicut actus corporalium membrorum non pertinent ad peccatum, nisi in quantum moventur à voluntate: tum etiam,

quia nullibi, ut in semine, fervescit libido, nec casualiter continetur tota substantia, quæ omnium virium & sensuum, in quorum inordinatione stat originalis culpæ substratum, sit subsidium, atque instrumentum.

Postremo consequitur, quod, etiamsi sola Eva peccasset, vel solus Adam, posterius nascerentur obnoxii peccato. Me non latet magnum numerum Theologorum sentire oppositum, quod, inquit, est homo primus generationis auctor, & principium efficiens: quod Magistro Beato Thoma citata quæstione, art. 5. potest validissime propugnari. Sed opinor principium generationis non esse maritum sine uxore, neque semen virile absque semine mulieris, quocunque modo istud concurrat; quod apud Philosophos controvertitur. Quoniam ergo coeuntium sit una caro; in ea seminum permixtione, si alterum pollutum sit, oportet ut vitietur utrumque, & modicum fermentum totam massam corrumpat. Atque id fiet, etiamsi muliebria permisceantur ad solam fermentationem. *Amuliere initium factum est peccati, & per illam omnes morimur. Sive autem à muliere, sive ab Adam dicatur, utrumque ad primum hominem pertinet, quoniam sicut novimus mulier ex viro est, & utriusque caro una est. Unde & illud quod scriptum est, & erunt duo in carne una: igitur non jam duo, inquit Dominus, sed una caro.* Ita Augustinus in 1. de Peccatorum meritis cap. 16. Etsi ergo Pater præcipuus gignendorum filiorum sit auctor, eique generationes tribuantur, ut præclare idem Augustinus animadvertit lib. 3. Op. Imperfect. num. 90. nihilo tamen minus non exierit motus ad generationem idoneum, nisi complexione mulieris, ac seminum permixtione. Puto autem nihil referre, num aqua effluat impura ab ipso fonte, num lutulenta efficiatur in vase. Sed quoniam vereor ne hæc sententia, vel potius opinatio mea minus nostris arrideat, quamvis illam cum Estio 22. §. 8. valeam pluribus communire, non eam mihi loquax obrudam.

CA-

CAPUT VII.

De singulari quadam opinione asserente peccatum Judæorum Crucifixionis Domini auctorem esse genere suo originale.

SUMMARIUM.

1. Refertur opinio Baji, & S. Augustini.
2. Ponitur conclusio, & probatur.
3. Refutatur responsio contraria.
4. Refutatur alia responsio.

5. Differimen inter peccatum originale ; & actuale.
6. 7. 8. 9. 10. & 11. Solvuntur objectiones.

1.
Refertur opi-
nio Baji, &
S. Augustini.

STATUIMUS supra præter originale peccatum nullum aliud ad posteros hereditario jure transire. Solus Bajus prop. 52. asseruit, omne scelus ejus esse conditionis, ut suum auctorem & posteros eo modo inficere possit, quo infecit prima transgressio: sive quod Bajus existimaverit omnem præviam motum concupiscentiæ esse formaliter peccatum, sive quod nullum reatum agnoverit præter obligationem ad poenam: quæ duo affirmavit propositione 75. & 56. Nam & præviam inclinationem à proximis parentibus trahimus, & visitat quandoque Deus peccata parentum in filios corporalibus saltem suppliciis. A qua Baji doctrina, ut à media nocte meridies, absunt sententiæ Augustini. Is enim, ut ex præcedentibus liquet, in Adæ primo peccato ad mutandam in deterius naturam agnoscit meritum singulare, libro VI. contra Julianum cap. 21. & in reatu concupiscentiæ demonstrat aversionem à Deo, sive, ut loquitur lib. 1. de peccat. meritis cap. 1. interclusionem, quæ hominem à suo creatore separat, ideoque etiam reatum culpæ. Nunc excitata est nova quaestio scriptis Magistri Mansi plurimum collustrata, an saltem scelus Judæorum qui Matth. xxv. 1. 25. clamant, Sanguis ejus super nos, & super filios nostros, illorum progeniem inficiat. Ferunt namque Judæi illius sceleris poenas, easque gravissimas, non solum captivitatem ac dispersionem, sed etiam intestinum in Dei filium odium, maximamque cordis obdurationem. Et hanc si dicatur comitari intima macula, quæ dici possit vitium naturæ, habeatque singulare meritum, ut prima Adæ transgressio, naturam ipsam inficiendi; nihil hæc assertio habebit cum erroribus Baji commune. Versetur itaque in hac dissertatione nuper nata; ac lepidula ad punctum temporis.

2.
Ponitur conclusio & probatur.

PROPOSITIO. Scelus Judæorum, quibus auctoribus Christus cruci suffixus est, nequit appellari peccatum naturæ pervadens in posteros.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Demonstratur 1. Ex verbis Apostoli ad Rom. v. 16. *Judicium quidem ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in justificationem.* Ubi inter Adam, & Christum, & inter illius inobedientiam, istiusque ad mortem usque singularem humiliationem hæc statuitur antithesis, quod quisque carnali generatione propagatur per Adam contrahit maculam originalem, & quisque regeneratur per Christum justitiæ gratia exornatur: sed non sicut delictum, ita & donum, cum generatione carnali non contrahatur nisi unum delictum, gratia autem Christi, quæ nos justificat, non solum originarium illud dispungit, sed etiam actualia, quæ voluntate propria patrantur. Unum est ergo peccatum quod trahitur per originem & causa est condemnationis posterorum: Atqui non unum esset, si etiam scelus Judæorum pertransiret in posteros: Non ergo pertransit.

Respondet Manso Tom. 2. Theol. Scholasticæ p. 514. utique peccatum originale, quo singuli nascuntur obnoxii unum esse; sed quid inde ad determinatæ peccata hujus, vel alterius determinatæ familiæ? Sed persistit adhuc præcedens argumentatio. Comparatio enim facta ab Apostolo inter Adam & Christum est, quod sicut Christus est unus in quo omnes justificantur, quia non sola ejus imitatio justos facit, sed per spiritum regenerans gratia: ita & Adam unus est, in quo omnes peccaverunt, quia non sola ejus imitatio peccatores facit, sed per carnem generans poenam. Quod & satis manifestum est, & hisce iisdem verbis asseritur ab Augustino in primo de peccatorum meritis cap. 15. Atqui determinatæ scelera capitis hujus, aut alterius familiæ non habent poenam, quæ generet per carnem; non enim Judæorum pervicacitas, & ferverescens in Christum invidia excitat motus, quibus propagatur natura, & carnalis generatio peragitur, sed ii efficiuntur duna-

3.
Refutatur responsio contraria.

taxat carnis concupiscentiâ, quæ est mem-
morata per carnem generans pœna. Er-
go determinata hujus, aut alterius fami-
liæ scelera nequeunt esse naturæ, & ge-
nere suo originalia. Similiter ideo per
Apostolum non sicut delictum, ita &
donum, Quia generante carne illud tan-
tummodo trahitur, quod est originale
peccatum: regenerante autem spiritu,
non solum originalis, sed etiam volunta-
riorum fit remissio peccatorum. Ita eo-
dem loco Augustinus. Atqui si Judæo-
rum scelus pertransiret in filios, gene-
rante carne non traheretur tantummo-
do illud, quod est originale peccatum.
Igitur scelus Judæorum in filios nequa-
quam culpæ reatu pertransit.

4.
Refutatur
alia respon-
sio.

Accedit argumentum ex postremo
Augustini contra Julianum Opere lib.
vi. Num. 21. petito. Ubi Hæretico
objicienti, quod si primum Adæ
peccatum fieret naturale, tale etiam
evaderent quæ voluntas criminosa quo-
tidie committit, respondet: illud solum
habere suam vim, & suum meritum sin-
gulare, propterea quod potuit omnium
ex viro & muliere nascentium in dete-
rius mutare naturam. Hoc vero po-
tuit, quoniam ante illud peccatum,
natura illa talis fuit, ut nec mori pos-
set, si peccare nolisset: natura illa ta-
lis fuit, ut in se discordiam carnis &
spiritus non haberet: natura illa talis
fuit, ut contra vitia sua nulla certa-
ret. Atqui ante peccatum Judæorum
in Christi eadem conspirantium talis in
eis natura humana non erat, sed mor-
ti subiecta, discordiis lacerata, affecta
vitiis: Ergo illud Judæorum scelus non
habuit vim ac meritum singulare, (non
quidem in se inspectum, sed quoniam
jam naturam viciatam invenit) ut debe-
ret omnes inde nascentes inficere. Vi-
de quæ diximus præcedenti capite ad
objectionem penultimam.

5.
Discrimen
inter pecca-
tum origi-
nale, &
actuale.

Eodem loco Augustinus ostendit quæ-
nam culpa sit originalis, quænam
vero actualis ex pœnis, quæ inde
consequuntur. Ut enim culpa origina-
lis sit, & contrahatur propagatione na-
turæ, necesse est, ut quisquis illam na-
turam habet, iisdem pœnis afficiatur.
Nam si pœna non pertransiret ad omnes,
est peccatum actuale, quod pœnis tem-
poralibus etiam in posteris quandoque
punitur ad terrorem malorum: pœnâ
autem aternâ non punitur nisi in iis,
qui illud imitantur. Ex quo probat pri-
mum Adæ peccatum originariam labem
in nos transfundere, quod pœnis, quas
Deus primis hominibus fuit comminatus,
singuli afficiuntur. Etenim nullum bo-

minem videmus à pœna laboris alienum:
nullam parientium à suppliciis scimus im-
munem, &c. Si ergo scelus Judæorum
evasisset naturale, scilicet cum propaga-
tione naturæ culpam trajiciens in poste-
ros, omnes Crucifixorum Christi ne-
potes easdem spirituales pœnas luerent,
quæ juxta Cl. Theologum sunt amissio
juris ad promissiones factas Abraham, ve-
lamen cordis, & obsecratio, & culpa
ac vindicta effusi sanguinis Jesu. Atqui
his pœnis non afficiuntur Judæi omnes,
sed ii soli, qui imitantur Majorum suo-
rum flagitia; ut enim legimus Act. xxii.
20. multa millia ex Judæis crediderunt,
atque auctore Apostolo ad Rom. xi. 25.
Cecitas ex parte contigit in Israel. Er-
go scelus Judæorum non est peccatum
naturæ, nec reatu pertransit in posteros.

AD QUÆDAM IN CONTRARIUM ARGUMENTA.

Ob. 1. Judæi, ex quo propagati sint
ex semine Abraham, peculiare jus ad di-
vinas promissiones habebant. Etenim
Gen. xvi. 7. Deus statuit pactum cum
Abraham, ut esset Deus seminis illius.
Christus Matth. i. 24. testatur se tam-
tum missum fuisse ad oves, quæ perie-
runt ex Israel: atque Lucæ xix. 9.
Zachæus salutem consecutus est, eo-
quod & ipse filius esset Abraham. Atqui
post Domini Crucifixionem hoc jure pri-
vati sunt, ut liquet ex parabola apud
Matth. xxi. de dispersis agricolis ob oc-
cisionem Filii Domini sui, nec non ex
ipsa ypocritarum prædicatione; nam
principio Matth. x. 6. præcepit eis Jesus,
ne abirent in vias gentium, at post mor-
tem cap. xxviii. 18. jussit, ut omnes
gentes docerent. Judæi ergo ob crimen
Deicidii nedum se, sed posteros quoque
suos jure ad promissiones Divinas priva-
verunt. Atqui peccatum quod privat bo-
no aliquo non solum personam, sed ejus
progeniem ex D. Thoma q. 4. de malo
art. 5. est peccatum inficiens naturam;
Judæorum ergo scelus peccatum natu-
ræ est.

6.
Obiectio 1.

Resp. dist. ma. Judæi jus habent ad
Divinas promissiones ex quo sint filii
Abraham secundum carnem, nego: secun-
dum spiritum, concedo: ait enim Apo-
stolus ad Rom. 4. 13. Non enim per le-
gem promissio Abraham, aut semini ejus,
ut hæres esset mundi, sed per justitiam
fidei: & Augustinus in Ps. 148. Quis-
quis imitatus fuerit Abraham, filius est
Abraham: quisquis degeneraverit à fide
Abraham perdidit progeniem Abraham.
Judæi degeneraverunt; perdididerunt. Ita
Chana-

7.
Solutio.

Chananaea non erat filia Abraham, quia nondum credebatur, unde ei eodem cap. xv. Mat. v. 23. ob fidem concessum est quod petebat. Zachaeus etiam erat filius Abraham *imitando fidem, quia non erat in vanitate somniantium, sed in fide vigilantium*, ait Augustinus in Ps. 75. Alioqui si Zachaeus non propter imitationem fidei Abraham salutem consecutus esset, sed ob carnalem propagationem, salvi facti essent Iudaei omnes. Haec ad maiorem propositionem. Minor eadem ratione distinguenda est: Iudaei privati sunt jure promissionum divinarum quantum ad terram Chanaan, aliaque bona temporalia, concedo: quantum ad sempiternum regnum Messiae, subdistinguo: Iudaei omnes procreati ex semine Crucifixorum, nego: Iudaei, qui horum crucifixorum imitantur infidelitatem concedo. Enimvero post mortem quoque Christi Iudaeis Evangelium praedicatum est, & Apostoli conversi sunt ad gentes, quoniam Iudaei ipsi contradicebant blasphemantes, & verbum Dei refutabant. Videantur Acta Apostolorum cap. XIII. 26. & 46. Distinguenda est pariter minor subsumpta: Est peccatum naturae illud quod privat aliquo dono naturae, ut originale quod privat originali iustitia, & recta facultatum ac sensuum ordinatione atque harmonia, quale donum primitus collatum fuit Adam, trahendum, si stetit, in omnes posteros, esto: Peccatum est naturae, quod privat aliquo dono collato fidei, meritoque personae, quale donum fuit promissio Abraham participanda ab his tantum, qui ejusdem fidei imitatores sunt, nego. Atque haec etiam est expressa doctrina D. Thomae 4. q. de malo art. 8. ubi definit peccata proximorum parentum non esse originaria, quoniam non auferunt *aliquid donum naturae*, id est donum in singulos naturali generatione propagandum.

8. Obiectio 2. Ob. 2. Ad Rom. XI. 24. Iudaei dicuntur inserti olivae, id est, Ecclesiae fidei secundum naturam. Cap. xv. 8. asseritur Christum fuisse ministrum circumcisionis ad confirmandas promissiones patrum, & cap. IX. 3. 4. Apostolus ait Israelitarum esse adoptionem, gloriam, legislationem, promissa; de his loquens, qui erant ejus cognati secundum carnem. Itaque naturaliter, & vi propagationis ex semine Abraham spectabant ad promissionem, a cuius jure ob mortem illam Christo exciderunt.

9. Rejicitur. Resp. nego consequentiam. Nam ad Rom. XI. Iudaei dicuntur olivae rami naturales, quia naturali propagatione erant ex radice, sive genere Abraham, in

quo per fidem servabat ut Ecclesia: quemadmodum Gentes erant rami oleastri, quia inter eas vigeat idololatria. Ut ergo idololatria gentium non est peccatum originale, sed actuale transiens in posteros imitatione, non semine; ita benedictio Abraham spectat ad omnes, qui imitantur illius fidem, non qui gignuntur ex ejus semine. Et quomodo gentes insertae sunt in bonam olivam per gratiam fidei, ita rami naturales fracti sunt propter incredulitatem. Ita ibidem Apostolus v. 20. Propter incredulitatem, inquit, non per seminalem originem non contigisset in Israel *cacitas ex parte*, nec salvus fieret *omnis Israel*, ut è vestigio addit Paulus, id est, *qui ex Iudaeis, & ex gentibus secundum propositum vocati sunt: ipsi verus (sive verus) sunt Israel*, inquit Augustinus Ep. 59. nunc 149. 19. Nam poena respondens peccato naturae posteri omnes mulctantur. Ex his patet sensus aliorum verborum, maxime quod Apostolus appellans Israelitas *cognatos secundum carnem* ostendit alium modum cognationis secundum fidem, ut animadvertit Augustinus serm. 63. de diversis cap. 18. De ea autem cognatione ad Rom. IX. 8. scriptum est: *Qui filii sunt promissionis aestimantur in semine*.

Ob. 3. Iudaei Crucifixo Domini clamaverunt Mat. XXVII. 25. *Sanguis ejus super nos, & super filios nostros*, id. tollitur. 10. Obiectio 3. est, culpa & poena habet Glossa interlinearis: Atqui perseverat usque hodie imprecatio, ut scribit Hieronymus laudatus à Corn. à Lapide Comment. in hunc locum Matthaei; Ergo pertransit ad posteros Iudaeorum culpa & poena.

Resp. dist. maiorem: Clamaverunt invidenti excaecati, & nescientes quid imprecarentur, conc. quod posset sceleris sui in filios culpa & poena transire, subdist: poena temporalis, quae ad terrorem impiorum interdum puniuntur posteri nulum jus habentes ad terrenam felicitatem, licet sint innocentes, concedo: poena sempiterna, quae puniuntur Iudaei, tametsi non imitentur incredulitatem patrum suorum, nego. Atqui perseverat usque hodie imprecatio, scilicet temporalis poena, & abominatio praedicta à Daniele, ut inquit ibidem à Lapide, conc. poena sempiterna, si imitentur Iudaei incredulitatem Majorum, esto; nisi illam imitentur, nego.

Ob. ultimo: Scelus Iudaeorum appellatur à Jeremia cap. XVII. 1. *peccatum scriptum stylo ferreo in ungue adamantino*, no, & ab Amos II. 6. scelus, à quo Israel non convertitur. Id vero non solum ob temporalia supplicia, verum

etiam ob cæcitatem ac perveraciam, quæ in Judæis tanta est, ut perpauci Christi fidem amplectantur: & si quis Christo nomen dederit, continuo ad relapsum vehementi inclinatione excitatur. Ex solo lacte Judææ nutricis infici puerulos experientia compertum est. At ubi pœna est, etiam culpa invenitur, frequenter Augustino Julianum interpellante: *Fatemini penam, culpam dicite*; Itaque in Judæos culpa Majorum trahitur.

Resp. peccatum Judæorum scriptum esse stylo ferreo, quoniam ejus causa in perpetuam captivitatem sunt deportati, & quemadmodum idololatraz amuleta Deorum suorum suspendunt ad cor, ita Judæi dispersi, quasi insignia dederunt, & *μαρτυρία* patrati sceleris. Id vero non est culpam contrahere, sed quasi sanguinis infamiam, & infortunium natalium. Ita posterius Cham secum ferunt maledictionem paternam: ita peccato Salomonis ejus filii diminutione regni puniti sunt: ita furefectorum ac rebellium nati absque proprii reatus macula habentur infames. Causam reddidi superiori capite ad 3. At, inquit Manso, trahunt Judæi parentibus etiam pravum habitum, cæcitatem, perveraciam, & inclinationem ad imitandum crucifixores. Quid inde? Filii omnes, ut plu-

rimum, pravam affectionem contrahunt parentum; & eorum artes, vitia, moresque imitantur, maxime si eadem sit parentum ac filiorum educatio. At hæc prava affectio non subternitur reatu culpæ, nisi præbeat voluntas assensum. Nemo quippe damnatur propterea quod inclinationem malam ob corporis dispositionem induat semine, aut lacte. Enimvero culpæ reatus vel est privatio originalis justitiæ, vel actualis: illam privationem induxit peccatum Adæ, quia naturam vitiavit originaria jultitia exornatam: hanc privationem efficit actualis voluntas, quia iterum animam exuit superinducta justitia. Judæi ergo, ut generantes reliqui, in filios affectiones malas trahunt; quæ, ut in parentibus, ita in posteris nequeunt esse proxima causa damnationis, id est, nocere non possunt nisi volentibus. Qui volunt, ac pereunt, non sunt discreti a massa perditionis, neque eis auxilia, quæ nullum durum cor respuit, sunt Dei proposito præparata. Cur sic discreti non tuerint, non est peccatum Crucifixorum, sed illud, quod trahimus ex Adam; & qui discreti sunt, velamen cordis abjiciunt, eisque sive Judæi sint, sive Gentiles, sive mali improbi que Christiani, *durum est contra stimulum calcitrare.* Act. ix. 5.

C A P U T VIII.

De pœnis, quæ in altera vita originali peccato respondent.

S U M M A R I U M.

1. Referuntur opiniones acatholicorum.	12. 13. & 14. Refutantur placita Adversariorum.
2. Sententia S. Augustini defenditur.	15. Probatur conclusio ex scriptura.
3. Referuntur sententiæ catholicorum.	16. Probatur Auth. citate Patrum.
4. Ponitur conclusio prima.	17. 18. & 19. Refutantur responsiones Adversariorum.
5. Opinio Gersonis & aliorum refutatur.	20. Refertur sententia S. Augustini.
6. Ponitur conclusio 2da.	21. Probatur ulterius conclusio Authoritate Patrum.
7. Quæ probatur ulterius.	22. Ac ratione.
8. Ponitur conclusio 3tia.	
9. Quæ confirmatur & autoritate.	
10. Et ratione.	
11. Conclusio 4ta adstruitur.	

1.
Referuntur
opiniones
acatholico-
rum.

PUEROS non regeneratos baptis-
mate ante rationis usum concedentes
naturæ Pelagiani excludi quidem à
regno cœlorum senserunt, sed frui ta-
men felicitate quadam, ac vita perenni.
Hanc Pelagianorum fuisse hæresim nul-
lus ignorat, traditque expresse Augusti-
nus Har. 88. de peccato origin. cap. 21.
serm. 14. de verbis Apostoli, lib. 11. de
orig. animæ cap. 12. in v. Operis Im-
perf. contra Julianum n. 200. & aliis in

locis complutibus. Eosdem pueros
frui naturali beatitudine, & post judi-
cium extremum super terram esse com-
moraturos censent Catharinus, Pighius,
& Cardinalis Sfondratus. Puniri exclu-
sione regni cœlorum, quod supplicii
genus dicitur pœna damni, consentiant
uno ore Catholici. Sunt ex his nec pau-
ci, nec infimi ordinis, qui ex hac pœ-
na nullum animi dolorem illos experiri
arbitrantur. Augustiniana tandem sen-
tentia

tantia est, illos nedum dolore aliquo macerari, sed etiam plecti pœna sensibili, licet comparate ad eos, qui actualia patrarunt, leni admodum, & mitissima.

2. Antequam hujus doctrinæ positiones afferam, dissimulandum non est, Augustinianæ sententiæ assertores passim appellari à Scholasticorum nonnullis *Tortores puerorum*. Quibus si vicem rependere velimus, nihil est, quod facilius possimus præstare. Nam Florentius Conrius Archiepiscopus Tuamensis, & is quidem non Augustiniani instituti, sed Ordinis Minorum, in libro, quem hoc argumento conscripsit cap. 26. hos Scholasticos stupendæ animositatis redarguit, à penetrandis Augustini principiis remotissimos esse pronunciat, parum Divinas Scripturas penetrare, & Romanam Ecclesiam, dum Augustini placitum labefactare conantur, non levi forte injuria afficere. Sed nos ab his penitus abstinemus, hac una responsione contenti, tortores damnatorum esse demones; & universorum judicem, ante cujus tribunal etiam pueri sisti debent, esse Deum. Ipse illorum causam aperte novit; nos quæ audivimus ab Augustino, referemus commiserantes Filiorum Adæ conditionem: quæ nisi talis erit, qualem nos opinamur, gratulabimur maximopere. Næ tortores dicuntur, qui nec percutiunt, nec damnant, & commiserantur damnatis!

3. Vetustis hinc conviciis, quæ late expungit Norisius in Vindiciis cap. 3. §. 5. nunc prætermisiss; animadvertendum est, quod Edmundus Simonnet Jesuita doctissimus Disput. v. de peccatis art. 12. ingenue faterur, Latinos Patres post exortam hæresim Pelagianorum magno consensu nostram tenuisse sententiam; quamquam oppositam post sæculum XII. amplexi fuerint fere omnes Doctores Scholastici. Imo nostram definitam in Concilio Florentino arbitratu Petavii alter celeberrimus Jesuita Tom. 1. Theolog. Dogmatum lib. IX. cap. 10. prope finem: quod sine ulla hæsitacione faterur Nicolaus L'Herminier Tom. VI. pag. 441. Quod vero de Scholasticis dictum est, nos utique negare non possumus. Cum enim Magister sententiarum scripsisset dist. XXXI. infantes nullum ignis materialis vel conscientie vermispœnam sensuros, qui primum in eum Commentaria ediderunt, fortasse de hac questione minus solliciti, nec data opera Patrum testimoniis expensis Magistro subscripserunt, tria quoque Scho-

lasticorum lumina D. Thomas, Scotus, & S. Bonaventura. Ob quorum auctoritatem, absit, ut huic assertioni vel minimam erroris notam nos audeamus impingere. At vicissim immerito à nonnullis vexamur, si ab istis recedimus. Nam major pro nobis stat numerus & auctoritas Patrum, si verum est nobiscum cum Augustino Latinos reliquos consentire; quod num verum sit, postea inquiremus. Nec destituimur Scholasticorum suffragiis. Nam parvulos luere pœnam ignis, si Thomam de Argentina exceperis, tenent omnes instituti nostri Doctores. Commemorandus primo Gregorius Ariminensis in 2. dist. 33. q. 3. qui tamen quæstionem his verbis absolvit: *Quia hujus quæstionis non vidi partem aliquam expresse determinatam ab Ecclesia, & tremendum mihi videtur negare auctoritates Sanctorum, e contra etiam non est tutum contraire communi opinioni, & consensui Magistrorum nostrorum; idcirco neutri parti alteram præferens, dijudicationem earum lectori relinquo.* Atque hanc moderationem nos tenere volumus lectoris judicium expectaturi. Sequuntur Alipius Raylof lib. VIII. de Anima cap. 2. Carolus Moreau Tom. 1. Tertul. p. 2. pag. 89. Cardinalis Norisius in Vind. cap. 3. Gervardi de Peccat. Originali q. 2. art. 5. Petrus Manso Tom. 2. q. XV. Nicolaus Girken Tom. 2. Tract. 1. dub. 4. q. 2. Leonardus Vanroy de Peccatis quæst. ultima, Aurelius Piette Tom. 2. cap. 2. q. IX. atque ut omittam Musæum, Paludanum, aliosque innumeros, Antonius Guerrero Tract. III. §. IX. prioris voluminis Operis Moralium, quod adhuc sub prælo sudat. Ex externis plures laudat citato loco Norisius præsertim ex discipulis Scoti, ut Joannem Poncium, Patrem Macedo, Florentium Conrium, alios. Sylvius 1. 2. q. 86. art. 2. faterur sententiam nostram esse *tum Scripturis, tum Patribus conformiorem.* Estius §. VIII. in dist. 33. secundi libri utriusque argumenta proponit, & affirmat hanc nostram, in quam magnopere inclinat, poni à Fulgentio inter regulas fidei; etsi neutra tanquam fide tenenda sit, nec possit e contra damnari, tanquam hæretica. Ex Sorbonicis Doctoribus luculenter pro nobis scripsit L'Herminier tom. 6. pag. 415. Augustini aliorumque Patrum Africanorum, & Gregorii Magni hanc esse mentem confirmat Ludovicus Habert de Peccatis cap. VII. §. 7. q. 10. Eisdem assentitur Juvenin. P. 7. dissert. 7. cap.

cap. 2. quæst. v. Hos commemorasse sufficiat. Nunc dirimendæ controversiæ bonis, ut inquirunt, avibus tantillum operis commodabo.

4. PROPOSITIO I. Pueri decedentes priusquam sint regenerati baptismo, supernaturali beatitudine minime potiuntur.

Hæc propositio est de fide adversus Pelagianos definita à variis Conciliis, ut scribit S. P. lib. 11. de Orig. animæ cap. 12. id est, à Diospolitano, Carthaginensi, & Milevitano. Quibus adde Tridentinum sess. v. can. 4. & Florentinum sess. ultima. Demonstratur 1. ex Scripturis; nam Jo. 111. 3. habetur: *Nisi quis renatus fuerit, &c. non potest videre regnum Dei.* Quo testimonio percussus Pelagius i fitebantur parvulos baptizandos esse non propter salutem, & propter vitam æternam, sed propter regnum cælorum, ut Augustinus refert Serm. de verbis Apostoli quartodecimo. Atqui non solum à regno cælorum, sed etiam à salute & vita æterna huiusmodi parvuli exclusi sunt. Ergo supernaturali beatitudine non fruntur. Minorem probamus primo, quia commentitia est illa à Pelagianis excogitata inter regnum Dei, & inter æternam vitam distinctio, quemadmodum evici cap. 1. huius libri proposit. 2. argum. 3. Deinde ex eodem cap. Joannis versu 16. *Ut omnis qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam æternam*, satis apparet eos, qui habituali fide non exornantur, esse æterna vita privandos. Quod in eodem Evangelio repetitur cap. v. 24. 40. &c. Demonstratur 11. Patrum auctoritate, maxime Augustini scribentis laudato Serm. de verbis Apost. 14. *Nos dicimus aliter salutem, & vitam æternam non habituros, nisi baptizentur in Christo.* Et in 11. de peccat. meritis cap. 16. *Multum autem fallit & fallitur, qui eos in damnatione prædicat non futuros, dicente Apostolo, Judicium ex uno delicto in condemnationem.* Adstipulantur Patres Concilii Carthaginensis, & Milevitani in Epistola ad Innocentium 90. & 92. inter Augustinianas: illi enim scribunt, *Parvulos etiam propter salutem, quæ per Salvatorem Christum datur, baptizandos (Pelagiani) negant, & sic eos mortifera ista doctrina in æternum necant: promittentes etiam si non baptizentur habituros vitam æternam, nec pertinere ad eos, de quibus Dominus ait: Venit enim filius hominis quærere, & salvum facere quod perierat.* Quam Pelagianam assertionem subinde anathematizant. Et Milevitani Patres: *Pueros*

quoque parvulos, si nullis innoventur Christianæ gratiæ Sacramentis, habituros vitam æternam nequam præsumptione contendunt, evacuantes quod dicit Apostolus, *Per unum hominem &c.* Vide & Innocentii Epistolam, ejusque sententiam apud S. Patrem libro 11. ad Bonifacium cap. 4. Nec non Gelasii ad Picensis Episcopos. Tertio refutatur hæresis Pelagianorum ratione: nam reposita beatitudo est Dei visio, ut docet Apostolus ad Corinth. 1. cap. 13. 12. & Joannes 1. cap. 3. 2. Hi pueri non videbunt Deum, ut est in se; Ergo privabuntur supernaturali beatitudine. Accedit nec Pelagianos tenuisse percipere, quænam sit hæc vita sempiterna extraregna cælorum, ut liquet ex Augustino cap. 21. de Peccato originali.

Advertendum obiter distare ab hæresi Pelagiana opinionem Gersonis affirmantis Ierm. de Nativ. Virginis quosdam pueros nondum natos, si forte morituri sint priusquam ad baptismum fluminis pervenire valeant, & præsertim parentes assidue orent, & in votis habeant, ut baptizentur, baptismi Spiritus Sancti misericorditer consecrari. Cujus opinionis suffragator est Gabriel Biel in 14. dist. 9. q. 2. & Cajetanus in 111. partem q. 68. art. 1. 2. & 11. Hi enim parvulis per Christi gratiam absque baptismo noxa originali deleta beatitatem, regnumque cælorum statuant. Sed paucos habet patronos commentum istud, meritoque refellitur. Primo enim diserte Augustinus lib. 11. de Origine Anim. cap. 12. adversus Vincentium Victorem affirmat, neminem, qui non renatus fuerit Christianæ fidei lavacro solvi ab originali peccato, nisi mysterium fidei in parvulis perficiatur atque impleatur, & perperam illius peccati abolitionem promitti absque Christi baptismo. Legatur & Epist. 57. ad Dardanum. Deinde non esse de parvulorum sine baptismo decedentium damnatione dubitandum, liquet ex Epistola 1. Siricii Papæ cap. 2. & ex Conciliis Africanis nuper laudatis, nec non ex plenariis Florentino, ac Tridentino, quæ definiunt necessum esse, ut peccatum originale lavacro regenerationis expietur, alias decedentes pueros æternam vitam non consequi. Legito Petavium lib. 1x. Theologorum Dogmatum cap. xi. Tandem si fide ac voto parentum possent pueri interiori baptismo consecrari; quamplures filii fidelium in utero matrum expiarentur, neque puerulos recens natos necesse foret ob damnationis periculum sacro fonte levare. Quod est nimium plaudere Novatoribus;

5. Opinio Gersonis & aliorum refutatur.

bus; à quorum dogmate Catholici omnes abhorrent.

6. PROPOSITIO II. Ficticia est illa naturalis beatitudo, quam benigniores quidam pollicentur infantibus.

Evincitur pluribus argumentis, quorum esto primum. Hæc assertio nulum in Scripturis vel Patribus fundamentum habet, quin, ut visum hæcenus, cum ex illis, tum ex his constat omnes ob Adæ delictum damnari, & excludi à regno, nisi lavacro regenerationis inmundentur. In quo exilii ac damnationis statu puerulos beatitate quadam potitos quasi ludere, & in arundine longa equitare, nos quidem anilem fabulam arbitramur. Alterum est, quod si ad naturalem aliquam beatitudinem huiusmodi parvuli pervenirent, foret hæc medius ille locus inter regnum cælorum, & condemnationem, quem locum commenti sunt Pelagiani, & de quo Augustinus in primo de Origine animæ cap. 9. *Non baptizatis parvulis*, inquit, *nemo promittat inter damnationem, regnumque cælorum, quietis, vel felicitatis cuiuslibet, atque ubilibet quasi medium locum, hoc enim eis hæresis Pelagiana promittit.* Ubi non solius supernaturalis felicitatis, sed *cuiuslibet*, parvuli, qui non renati decedunt, asseruntur expertes. Tertium argumentum illud est, quod hi parvuli non sunt immunes à pœna & miseria, ut sequenti propositione demonstrabitur. Nequit autem beatitudo aliqua cum oppressione animi, ærumnisque consistere. Proximum est, quod hi parvuli stant sub dæmonis potestate, ut S. Pater affirmat lib. vi. contra Julianum cap. 8. & lib. ii. de Nuptiis cap. 18. quod etiam liquido colligitur ex baptizandorum exsufflationibus. Sub vexatione autem Dæmonum, *nonne universa, quam Deus instituit, natura turbatur?* Ait ipsemet Augustinus lib. i. Operis Imperf. cap. 88.

7. His accedit, quod gravissimorum Theologorum iudicio, non aliam beatitudinem parvulis decedentibus sine baptisinate promittebat hæresis Pelagiana, quam naturalem felicitatem. Ita sentit Estius in distinctionem 33. §. 7. ita Petavius lib. ix. de Prædest. cap. xi. n. 2. ita L'Herminier loco citato Concl. 2. & ex Nostratibus Norisius, & quos supra commemoravi. Id vero mihi satis compertum est. Nam Pelagiani duogenera vitæ distinguebant; unum est ἀναπαύσις, sive expertis peccati animus, cuius quisque naturæ viribus sibi met esset auctor, ita ut sine peccato vitam degens congruentem felicitatem assequeretur.

R.P. Berti Theol. Tom. III.

Posterior vita est adoptio, & dignitas filiorum, ad quos regnum cælorum hæreditario jure devolvitur. Atqui Pelagiani fatebantur pueros non baptizatos tali hæreditate privari: Ergo iis non aliam beatitatem pollicebantur, quam quæ naturæ viribus posset comparari, & nulum haberet supernaturalis beneficii ornamentum. Præterea Pelagiani fatebantur parvulos non esse vasa in honorem, nec eis deberi vitam æternam paratam credentibus, sed quamdam tantummodo felicitatem, in qua sine cruciatibus vitam agerent. Ita nimirum constat ex Augustino lib. i. de Prædest. Sanctorum cap. 13. lib. i. Operis Imperf. cap. 137. lib. ii. de Nat. & grat. c. 21. Ergo Pelagiani nunquam parvulis absque Christi Sacramento denatis aliam beatitatem spoponderunt, quam naturalem.

PROPOSITIO III. Parvuli cum originali reatu morientes dolore aliquo afficiuntur.

Mihi quidem, nisi omnino perdidici communem sensum, videtur hæc thesis manifestissima. Quæ est enim pœna, quæ damnatio, quodnam supplicium, ubi nullus dolor excruciat? Certe pœnæ ideam percipere non valeo, nisi animadversionem, incommodum, multatamque cui reus animo, aut corpore subijcitur. Nec pœnam subire ac luere crediderim, qui nec suscipiunt, nec perferunt. At non ea est cæterorum perceptio. Age ergo, disceptetur de propositione paulisper. Primum ob originale peccatum pueri nascuntur filii iræ, ut Apost. loquitur 2. cap. v. 3. ad Ephes. id est filii vindictæ, filii pœnæ, filii gehennæ, ut lectione 1. docet S. Thomas: iram ergo, vindictam, pœnam, gehennam perferunt, ac dependent. Deinde fides docet illos damnari & arceri à regno cælorum, quod gravissimum supplicium esse tradunt unanimi consensione Patres, maxime Chrysostomus hom. 47. & 57. ad Populum Antiochenum, & Basilus in Psalm. 33. Insuper per Concilium Florent. sess. ult. definitum est, *Illorum animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas.* Quid est autem puniri, nisi castigari, plecti, supplicio affici?

Ex Augustino autem hæc delibo. Cap. 112. Enchirid. *Perire*, inquit, *à regno Dei, alienari à vita Dei, carere tam magna multitudine dulcedinis Dei . . . tam grandis est pœna, ut ei nulla possint tormenta quæ novimus comparari, si illa sit æterna.* Bene habet, inquirunt; sed hac pœna parvuli non excruciantur.

G

8. Conclusio tertia probatur.

9. Quæ confirmatur & auctoritate.

Ve.

Verum S. Pater lib. vi. contra Julianum cap. x. ita hanc responſionem expungit: *Si hoc eis non erit malum, non ergo amabunt regnum Dei tot innocentes imagines Dei. Si autem amabunt, & tantum amabunt, quantum innocentes amare debent regnum ejus, à quo ad ipsius imaginem creantur, nihilne mali de hac separatione patientur?* Et serm. 294. cap. 6. *Parvum malum est in hominis corde, qui societatem non querit Sanctorum, qui non desiderat regnum celorum? Si non desiderat, pena est de perversitate; si autem desiderat, pena est defraudata charitate.* Vide etiam lib. 111. contra Jul. cap. 3. & 12. & Operis Imperfecti lib. 111. n. 97. Præterea S. Pater lib. primo contra 2. Epistolas Pelagianorum cap. 22. expressis verbis scribit parvulos secundæ mortis subire supplicium. Item lib. 1. Operis Imperfecti n. 5. non solum rejicit medium illum locum Pelagianorum inter regnum Dei, & gehennam, sed etiam negat medium inter regnum bonis, & supplicium malis præparatum: & denique lib. 1. de peccatorum meritis cap. 16. & v. contra Julianum cap. 11. ait parvulos non baptizatos futuros in damnatione mitissima. At damnatio parvulorum dici non potest mitissima considerando in se pœnam damni: hoc enim sensu nulla tormenta possunt ei comparari, auctore ipsomet Augustino. Mitis est ergo & minus aspera, ut conficit premitque puerulos, quorum non est cruciamentum egregie summum, omnique immanitate eterimum, ut in adultis.

10.
Etratione.

Suppetit ad auctoritatem ratio. Primum quia cruciatur quisquis appetit adipisci non potest: Parvulorum animus quod appetit adipisci non potest, nempe Deum, ad cuius imaginem creati sunt: Ergo excruciantur. Deinde quomodo exules à patria, ac sub dæmonis potestate, ferrei scilicet, ac truculentissimi hostis, possunt non ingemiscere, nec indolere? Rursus ad versa opinio, ut inquit Clariss. Theologus Estius cit. §. 7. dist. 33. veritatem peccati originalis evacuat; etenim peccato proprie dicto pœna proprie dicta respondet: Parvuli non regenerati rei sunt peccato proprie dicto: Ergo necesse est, ut ei pœna aliqua vera, ac propria respondeat. Postremo cur hi pueruli supplicium subire non debent? Num quod sint innocentes? Hæc est vetus querimonia Pelagianorum. An quod Deus speciali providentia efficiat ne triste quidquam illis accadat? Somnium istud est; nam in vasa contumeliæ apta in interitum non talis cura exercetur, sed ira. Fortassis cœlestis

regni ignorantia laborant? Sed illud amant, ergo norunt: sunt Dei imagines, ergo illius desiderio exardescunt: judicabuntur, ac stabunt ante Christi tribunal; ergo audient esse regnum ante mundi constitutionem præparatum electis. Hæc de tertia propositione; nunc agamus quod instat.

PROPOSITIO IV. Pueri cum Originali peccato decedentes plectuntur aliqua pœna sensus, licet in comparatione adultorum, mitissima.

11.
Conclusio
4ta. ponitur.

Sit primum pro hac sententia argumentum. Describitur universale judicium Matth. 111. 12. XIII. 36. XXV. 32. Apocalypf. xx. 15. aliisque in locis. Priori loco hæc verba occurrunt: *Cujus ventilabrum in manu sua: & permundabit arcam suam, & congregabit triticum suum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.* Quæ verba repetuntur Lucæ cap. 111. 17. Altero in loco legitur: *Colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.* In tertio habetur: *Congregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hædis: & statuet oves quidem à dextris suis, hædos autem à sinistris: & v. 41. Tunc dicet his, qui à sinistris erunt, discedite maledicti in ignem æternum.* Postremo ita tragœdia absolvitur: *Et qui non inventus est in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.* Parvuli sane non sunt triticum, quod congregetur in horreum: non sunt oves, quæ statuuntur à dextris: non sunt prædestinati, qui scripti inveniuntur in libro vitæ. Sunt ergo paleæ, & zizania alliganda ad comburendum: sunt hædi locandi à sinistris, & in gehennam trahendi: sunt reprobi detrudendi in stagnum ignis. Notissima sunt Augustini verba hoc argumenti generis mirifice comprobantis: *Venturus est Dominus* (inquit serm. 14. de verbis Apostoli cap. 3.) *& judicaturus de vivis, & mortuis, sicut Evangelium loquitur, duas partes facturus est, dexteram & sinistram. Sinistris dicturis est: Ite in ignem æternum, qui paratus est Diabolo & Angelis ejus. Dextris dicturis: Venite benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi: hanc regnum nominat: hanc cum diabolo damnationem.* Nullus relictus est medius locus, ubi ponere queas infantes. Et paucis interjectis: *Qui non in dextera, proculdubio in sinistra. Ergo qui non in regnum, proculdubio in ignem æternum.*

Con-

13.
Refutatur re-
sponſio A.
A.

Contrariæ ſententiæ patroni reſpon-
dent primo parvulos non eſſe à Chriſto
judicandos. Sed hæc reſponſio everti-
tur validiſſimis momentis. Ac primum
iisdem, quæ produximus, literarum ſan-
ctarum testimoniis. Nam Matt. XXI. 36.
rogantibus diſcipulis ut edifieret pa-
rabolam zizaniorum reſpondit Dominus:
*Ager eſt mundus: bonum vero ſemen, hi
ſunt filii regni: zizania autem filii ſunt
nequam. Inimicus autem qui ſeminavit
ea, eſt diabolus. Meſſis vero conſum-
matio ſæculi eſt. Meſſores autem angeli
ſunt. Sicut ergo colliguntur zizania,
& igni comburuntur: ſic erit in conſum-
matione ſæculi. Omnis ergo qui in agro
mundi naſcuntur, ſive triticum ſint, ſive
zizania, in die meſſis ſunt colligendi,
atque vel in horreum congregandi, vel
igne inextingibili comburendi. Cap.
autem XXV. Congregabuntur, inquit Evan-
gelista, ante eum omnes gentes. Dein-
de futuros parvulos in ſiniſtra definit
Concilium Africanum celebratum an.
418. declarat. in Epist. ad Piconos S. Ge-
laſius: connumerat inter regulas fidei
Auguſtinus in Epist. 107. ad Vitalem,
ut demonſtrat laudato in loco Noriſius.
Rurſus: Pater omne iudicium dedit Fi-
lio: & poteſtatem dedit ei iudicium fa-
cere, quia filius hominis eſt, ut habetur
Joan. V. 22. 27. nimirum ideo Chriſtus
eſt iudex, quia Redemptor; atque, ut
explicat Auguſtinus, totum iudicare debet,
quia pro toto pretium dedit. Quid er-
go? Redemit omnes; omnes iudicabit.*

13.
Reſicitur
& aliorum
opinio.

Reſpondent alii eſſe quidem parvulos
judicandos, ſed non ituros in ignem.
Verum hos non moror. Nam ſi iudicandi
creduntur, aut in dextera ſtatuendi ſunt,
aut in ſiniſtra: ergo vel in regnum ibunt,
vel in ignem æternum. Ibunt, inquit
aliqui, ſed non cremabuntur. Nil ſoli-
dus hi crepant. Enimvero paleas com-
buret igni inextingibili: Zizania alli-
gabuntur in faſciculos ad comburendum:
Ibunt in ſupplicium æternum; clamat
Evangelista. Habet Græcus: *eis πόρας
αἰώνιον, in punitionem, & cruciatum
ſempiternum.* Deinde: quare hi parvu-
li mittuntur in ignem? Num ut inter
flamas cum pueris Babylonis Deo be-
nedicant? At inquit Regius Vates Pſal.
CXIII. 17. *Non mortui laudabunt te,
Domine, neque omnes qui deſcendunt in
infernum:* & Pſ. VI. 6. *in inferno autem
quis conſitebitur tibi?* Rurſus: ne igne
torqueantur, erunt flammæ ſingulari be-
neſicio cohibendæ. Sed cur tantus amor
in vaſa iræ, & vindictæ? Denique ſi fas
eſt hoc pacto ſacras literas detorquere,
dicamus & ſceleſtiſſimos in ignem æter-
R. P. Berti Theol. Tom. III.

num fore compingendos, non concre-
mandos. His autem obviam it Auguſti-
nus in 1. de Fide & Operibus cap. 15.
*Neque illud dici poteſt, in quo nonnulli
ſe ſeducunt, ignem æternum dictum, non
ipſam combustionem æternam: cum &
hoc prævidens Dominus ſententiam ſuam
concluſerit, ita dicens: ſic ibunt illi in
combustionem æternam; juſti autem in
vitam æternam. Erit ergo æterna com-
buſtio, ſicut ignis. Itaque ſi parvuli
ibunt in ignem; ibunt in ſup-
plicium, in combustionem, in ope-
rationem ignis, in cruciamentum, eis
μόρας αἰώνιον.*

Sunt qui reponunt cum Bellarmino,
hæcdoſ & agnoſ eſſe fideles, quorum
unus eſt paſtor, & agrum in quo ger-
minat triticum cum zizaniis ac paleis Ec-
cleſiam Catholicam. Quæ facillime con-
vellantur. Quid enim ſi dicatur nomi-
ne aræ intelligi etiam poſſe mundum uni-
verſum? ait eruditus Jeſuita Simonettus
in hac quæſt. reſp. 2. ad opp. 2. Ego,
quod ita intelligatur, contendo; quo-
niam Chriſtus parabolam illam edifferens
ait: *Ager eſt mundus;* & Evangelista
explicans ovium, hæcdoſumque magnum
gregem, inquit: *Congregabuntur ante
eum omnes gentes.* Animadvertit gravis
& præclarus Theologus L'Herminier
Tom. 6. pag. 419. Bellarminum hoc lo-
co ſibi non conſtare, nam fatetur quod
universali iudicio omnes omnino adervunt
puſilli cum magnis, fideles cum infidelibus,
juſti cum peccatoribus. Hi ergo ſunt agni
& hædi, frumentum & paleæ, triti-
cum & zizania.

Addam ex Scripturis nonnihil. Apo-
calypſeos xx. 6. legitur: *Beatus & San-
ctus qui habet partem in reſurrectione
prima: In his ſecunda mors non habet po-
teſtatem.* Prima reſurrectio eſt anima-
rum, ſecunda corporum: prima mors
eſt ſeparatio animæ & corporis; altera
animæ & corporis ab omni felicitate di-
verſio, & damnatio perpetua. Ita do-
cent Auguſtinus xx. de C. D. cap. 6. Ful-
gentius lib. 1. ad Monimum cap. 6. &
colligitur ex eodem loco Apocalypſeos
v. 14. *Et infernus & mors miſſi ſunt in
ſtagnum ignis, hæc eſt mors ſecunda.*
Itaque ſic argumentari fas eſt. Mors
ſecunda habet poteſtatem in eos, qui non
habent partem in reſurrectione prima.
Parvuli decedentes cum originali pecca-
to non habent partem in reſurrectione
prima. Ergo in parvulos decedentes
cum originali peccato mors ſecunda ha-
bet poteſtatem. Argumentum iſtud ſup-
peditat mihi Auguſtinus ſcribens ſerm.
de Oſt. Paſch. 6. ſive 162. de Temp.

G 2

Mors

14.
Refutatur
quoque Re-
ſponſio alio-
rum.

14.
Probat
concluſio ex
ſcriptura.

Mors autem secunda ipsa est corporis & animæ punitio sempiterna. Per mortem vero secundam anima solius mali hominis æternum cum corpore suo cruciatur. Utraque ergo mors omnem hominem tenebat obstrictum, quia natura transgressio unumquemque peccatis propagat obnoxium. Quo in loco non solum Augustinus declarat secundam mortem esse illam, quæ & anima & corpus torquetur, quod etiam affirmat in capite nuper commemorato Fulgentius; sed asserit quoque deberi hanc mortem originali peccato.

16.
Probatur auctoritate Patrum.

Insuper probatur thesis sanctorum auctoritate. Augustini nonnulla recitata sunt: restant, quæ possent in medium asserri, longe plura: curabo manifestissima delibare. *Alsit*, inquit cap. 12. de dono persever. ut causam parvulorum sic relinquamus, ut esse nobis dicamus incertum utrum in Christo regenerati si moriantur parvuli transeant in æteram salutem: non regenerati autem transeant in mortem secundam. Citato sermone de verbis Apost. xiv. explicata Dominica sententia: *Ite in ignem æternum*, inquit: *Ecce exposuit tibi, quid sit regnum, & quid ignis æternus, ut quando confiteris parvulum non futurum in regno, fatearis futurum in ignem æternum. Regnum enim calor est vita æterna. Nec aliud etiam Paulus Apostolus cum terret homines, non parvulos non baptizatos, sed scelestos, facinorosos, contaminatos, perditos, non eos terruit quod erunt in igne sempiterno, quo sine dubio ibunt, si non corrigantur: sed tantum terruit quia in regno non erunt; ut cum viderint se perdere spem regni, non viderent esse consequens, nisi penam ignis æterni.* In Epistola etiam 28. num. 166. Ad Hieronymum: *Certus sum, quæcunque anima (inquit) sine gratia Mediatoris & Sacramento ejus, in qualibet corporis ætate de corpore exierit, & in pena futuram, & in ultimo judicio recepturam corpus ad penam.* Libro v. contra Julianum cap. 8. nunc xii. aperte pronunciat de parvulis non renatis ignibus æternis arduos. Et denique in tertio Operis Imp. num. 199. ita Julianum alloquitur: *Si non eruitur à potestate tenebrarum, & illic remanet parvulus: quid miraris in igne æterno cum diabolo futurum, qui in Dei regnum intrare non finitur?*

17.
Refertur responsio ad ventariorum.

Quid ad tam aperta loca Adversarii? Quidam respondent, Augustinum rem habere cum Pelagianis, & impugnare duntaxat fictam illam beatitatem,

quam hi parvuli sp. omitebant: asserere, cum cæteris peccatoribus etiam pueros damnari, comparate ad carentiam visionis Dei, & loci infernalis horrorem; abreptum denique æstu disputationis adhibuisse rigidiorum, & Scythicam orationem. Arbitror solâ librorum Augustinianorum lectione hæc magnorum virorum dicta refelli. Augustini sententia est, parvulos non baptizatos ire in ignem æternum, affici pœna ignis æterni, arsurus ignibus æternis: nec rejicit tantummodo medium locum confictum à Pelagianis, sed qualemcunque inter dexteram & sinistram, inter regnum electorum, malorumque supplicium. Ac opinione nostra nec fallitur, quia Divinarum Scripturarum ducitur auctoritate: nec rigidiorum sententiam amplectitur, quoniam per unum hominem peccatum in omnes pertransiit, & qui gerantur ex Adam, sunt natura filii iræ, filii vindictæ. Debita reverentia dictum velim. Etiam Julianus Pelagianorum pestilentissimus lib. 1. Op. Imperf. num. 48. sententiam Augustini immanem ac funestam appellat, negans DEum æternis ignibus parvulos tradere. Nunquid obiectum sibi rigorem Augustinus emollit? Nunquid affirmat igne pueros non confici? Annuat, & agnoscendum deprædicat Judicium occultissimum quidem, sed sine ulla dubitatione justissimum.

Respondent alii, mentem Augustini aliunde ex ejus libris patescere. Nam memorata ad Hieronymum Epistola, *Sed cum ad penas, inquit, ventum est parvulorum; magnis mihi crede coarctor angustis, nec quid respondeam prorsus invenio.* Quibus videtur nihil S. Patrem finite pronunciavisse. Futuros etiam hujusmodi parvulos in damnatione missima scribit libro v. contra Julian. cap. xi. in 1. de peccator. meritis cap. 16. & Ench. cap. 93. Si autem loca Augustini penitus inspiciantur; his quoque assertum nostrum firmatur. In Epistola enim illa, integra Augustiniana periodus est: *Sed cum ad penas ventum est parvulorum, magnis mihi crede coarctor angustis, nec quid respondeam prorsus invenio, non solum eas penas dico, quas habet post hanc vitam illam damnatio, quo necesse est trahantur, si de corpore exierint sine Christianæ gratiæ Sacramento, sed eas ipsas, quæ in hac vita dolentibus nobis versantur ante oculos, quas enumerare si velim, prius tempus, quam exempla deficient.* Ergo ut in hac vita, ita in damnatione, ad quam trahuntur, parvulos

No
spo
A.
ciu

Ref
ten
gul

vulos poenam dare, Augustinus censet indubitatum. Arduum putat ac perdifficile demonstrare humana ratione quomodo traducatur peccatum, quod tantorum malorum est causa: unde inquit, quid de animorum origine sentire commodius valeat; aut si poenis tantis mulctari possunt parvuli sine peccato, rogat ut id ei velit Hieronymus edisserere.

Hæc pariter de mitissima parvulorum damnatione in v. contra Julianum libro leguntur: *Ego autem non dico, parvulos sine Christi baptisate morientes tantâ penâ esse plendos, ut eis non nasci potius expediret; cum hoc Dominus non de quibuslibet peccatoribus, sed de sceleratissimis, & impiissimis dixerit. Si enim quod de Sodomis ait, & utique non de solis intelligi voluit, alius alio tolerabilius in die iudicii punietur: quis dubitaverit parvulos non baptizatos, qui solum habent originale peccatum, nec ullis propriis aggravantur, in damnatione omnium levissima futuros? Itaque mitissima est parvulorum damnatio, quia non tanta poena plectuntur, ut peccatores nequissimi; qualis est Judas, cujus immane flagitium Salvator Matth. xxvi. 24. his verbis expressit: Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. Est enim in damnatis, ut unus altero iniquior, ita poena magis, aut minus acerba. Adde quod Augustinus poenam damni, ut proposuit, 3. dictum est, censet esse gravissimam. Erit ergo mitissima parvulorum damnatio, non poena damni, sed sensus.*

Confidentius regerunt alii, Augustinum proprio Marte, & absque opinio- num delectu contrariam ceteris Patri- bus sententiam eudisse. Hos detineam paululum, opus est. Principio memi- nisse juvat, S. Patrem sermonem 14. de Verbis Apostoli recitavisse Cartha- gine ad populum, jubente Aurelio Pri- mate totius Africæ anno 413. ex quo recte infert Norisius Augustinianam do- ctrinam nec novam fuisse, nec singula- rem. Secundo vetustissimus Auctor Hy- pognosticon, id est, subnotationum, lib. v. cap. 5. sic placitum, scitumque no- strum confirmat: *Finge Pelagiane lo- cum ex officina perversi dogmatis tui, ubi alieni à Christi gratia vitam requies, & gloriæ possidere parvuli possunt. Dex- tera est iusti iudicis sedentis, & sini- stra: regnum, & gehenna: vita & mors: iusti, & iniqui. In dextera igitur iusti sunt constituti, in sinistra operarii ini- quitatis: in regno requies baptizato- rum, in gehenna pena incredulorum.*

vita ad letitiam gloriæ, mors ad fle- tum & stridorem dentium: iusti in re- gno Patris cum Christo, iniqui in igne æterno parato diabolo, & angelis ejus. S. Fulgentius in libro de Fide ad Pe- trum cap. 27. *Firmissime, inquit, tene, & nullatenus dubita, non solum homines jam ratione utentes, verum etiam par- vulos, qui sive in uteris matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur, sive jam de matribus nati, sine Sacramento san- cti baptismatis, quod datur in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, de hoc seculo transeunt, ignis æterni sem- piterno supplicio puniendos.* Quæ non proprio privato iensu Fulgentius scri- psit, sed, ut constat ex priore capite libri, ei subscripserunt Episcopi quin- decim: nec ibidem contra Pelagianos disceptat, sed Petro Diacono clarissi- mo, doctissimoque viro quadraginta capitula ad regulam fidei, ut ait cap. 44. pertinentia proponit. Quare Fulgentii verba sub nomine Augustini à Gratia- no in canonem relata sunt de Conf. dist. 3. can. *Firmissime.* Idem confir- mat Fulgentius in libro 1. de verit. Præ- dest. cap. 12. & de Incarnat. & gratia Christi expressissimis verbis. Vide Pe- tavium Tom. 1. pag. 376. & Vossium Tom. 6. pag. 637. & iudex esto, num Fulgentius ita possit exponi, ut parvuli interminabilibus ignis æterni penis non cruciantur. In hæc enim verba statim offendes: *Neesse est cum corpore in- terminabilia gehennæ substinere suppli- cia: tum in hæc: interminabilibus ignis æterni cruciabitur penis. Quisnam? In originali peccato quisquis vivere ita in- cipit, ut ante finiat vitam, quam ab ejus obligatione solvatur: Imago Dei, quæ nihil potuit per seipsam delinquere.* Hæc Fulgentius. Addas librum de Incarna- tione editum nomine omnium Episcopo- rum in Sardinia ob fidei causam exulan- tium.

Jam summatim reliqui sunt perstrin- gendi. Hieronymus in fine tertii contra Pelagium Dialogi ait: *infantulis origina- ria labe inquinatis æternæ miseriæ cru- ciatus præparari.* Magnus Gregorius lib. 9. Mor. cap. 12. scribit: *Propterea tormenta percipiunt.* Prudentius Tri- cassinus Antistes de Prædest. cap. 16. *Perpetua plexione damnantur.* Isidorus Hispalensis lib. 1. num. 26. diff. sp. *Cum carne commune habebunt peccatum, & pari iudicio damnabuntur in ignem æter- num.* Aelredus Anglus Synchronus S. Bernardi lib. 1. speculi charitatis cap. 15. *Injustum æstimas, ut lignum in- utile & infructuosum ignis depascatur? Co- gita*

21.
Probatum ul-
terius con-
clusio au-
thoritate Pa-
trum.

19.
Novæ re-
sponiones
A. A. rejici-
untur.

20.
Referunt sen-
tentiam S. Au-
gustini.

gita quæso, totum humanum genus quasi lignum aridum, lignum infructuosum, lignum in ipsa radice vitiatum, utpote veneno antiqui serpentis inficiatum, iustissimis addictum flammis, igni destinatum, adjudicatum damnationi. Aelredi sententia deprompta videtur ex cap. 111. Matth. vers. 10. Alcimi Aviti in Carmine ad Fuscina Sororem hæc sunt verba,

Quæ flammis tantum genuerunt pignora matres.

Plura ex his collegit primum Ariminen- sis: selegit illustriora Petavius: permul- ta Vossius: omnia cumulate & erudi- te Norisius; hinc posteriores degusta- runt.

Allata sunt propositione 3. verba Flo- rentini Concilii. Horum sensus est: *Iisdem inferni penis puniendas eorum, qui cum solo originali peccato moriun- tur, animas, quibus cæterorum, qui in actuali mortali decedunt. Horum au- tem pena sunt combustio ignis, ut Augu- stinus supra citatus à nobis observat. Ut igitur quamvis eorum, qui in lethali cul- pa pereunt, dissimile sit in eadem concre- matione iudicium, una est tamen crucian- tium pena flammarum: ita parvuli in- æquali quidem flammarum cruciatu tor- quentur; sed torquentur tamen.* Agno- scis opinor, verba Petavii. Hactenus dictis satis superque refelluntur, qui verba Augustini aut detorqueant, aut elevant.

224
Ac ratione.

Sit postrema argumentatio à ratione; quamvis Theologo nulla validior est ratio, quam à Divinis Scripturis, eorumque Patrum auctoritate, qui dirimendæ contro- versie contulerunt quantum ipsorum animo erat roboris, & nervorum. Sæ- penumero dictum est parvulos esse sub diaboli potestate: quod probant exsus- fationes Ecclesiæ, scribit Augustinus lib. 1. de peccat. meritis cap. 34. lib. 1. de Nuptiis cap. 23. lib. 111. Operis

Imperf. cap. 200. & definit Tridantina Synodus sess. v. de Originali peccato. Atqui Diabolus, dum ei occulta iustitia permittitur, captivos parvulos in hac vita vexat, animam & corpus affligit, sensus, sanitatemque pervertit, ut ex- perimento compertum est, & idem Au- gustinus docet in 1. Op. Imperf. cap. 88. Iactabit ergo vehementius, affliget, pes- fundabit, cum directos, inferisque as- servatos vindice flamma constringet, Deinde si verum esset, quod Adversa- rii confidentissime urgent, Originali pec- cato nullam sensibilem pœnam corres- pondere, non possent absque injusti- tia plecti morte corporis: *Habet enim asperum sensum, & contra naturam vis ipsa, qua utrumque divellitur quod fue- rat in vivente conjunctum atque conser- tum, quamdiu moratur, donec omnis adi- matur sensus, qui ex ipso inerat animæ carnisque complexu, lib. XIII. de C. D. cap. 6.* Atqui ob peccatum originale pueri morte corporis afficiuntur. Ergo originali peccato pœna quoque sensibi- lis correspondet. Quidquid enim sit de statu puræ naturæ, in quo plurium sen- tentia homines nascerentur morti obno- xii; indubitatum nunc est, mortem me- rito infligam esse peccati. Postremo (videor enim satis de hac quæstione dis- seruisse) parvuli baptizati de alieno me- rito reportant bona corporis, quoniam in regeneratione spiritali evacuaturo ca- ro peccati, & per baptismum adiscuntur in Ecclesiam Christi, qui sanctificat animam, & glorificat corpora: ergo non baptizati reportant mala corporis, quia generatione corporali trahunt ex Adam carnem peccati, & per noxam originariam numerantur in familiam dia- boli, in cujus domo est cruciatus animi, & corpus esca flammarum. Vide quæ diximus cap. 1. huius libri ad ultimam objectionem.

C A P U T IX.

Refelluntur oppositæ sententiæ argumenta.

S U M M A R I U M.

1. Obiectio 1. Solvitur.
2. Obiectio 2. Refutatur.

à N. 3. Usque ad N. 13. aliæ adducuntur ob-
jectiones.

I.
Solvitur 1.
Obiectio.

Qui arbitrantur parvulos, si non re- generati è vita exceßerint, nullo ignis supplicio in inferis confici, primum adversus nos literarum sancta- rum auctoritate belligerant. Apostolus, inquiunt, in 2. ad Corinth. v. 10. ait:

Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit sive bonum, sive malum. Apocalypsis 18. v. 7. habetur: Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & lu- lum.

Sum. Et ipse iudex ad sinistram positus dicturus est, Matth. xxv. 41. 42. *Ite in ignem aeternum . . . esuri. Veni, & non dedistis mihi manducare, &c.* At qui parvuli nihil mali gesserunt, nunquam in delectamentis deliciisque fuerunt, neque denegarunt eleemosynam indigentibus. Igitur parvuli referre non debent mala corporis, non sunt plectendi tormentis nec perpetuis ignibus concremandi.

Resp. primo hoc esse argumentum Juliani apud Augustinum lib. vi. cap. 10. quod à Parente adversus callidum versutumque dialecticum retorquetur. Nam parvuli baptizati de alieno recte facto reportant bona corporis: ergo possunt de alieno peccato reportare malum. Vide ob. ultimam 1. capituli. Hac ratione alia loca in adversarios retorquentur. Quippe parvuli corporis delicias & oblectamenta non despexerunt, nec sunt elargiti pauperibus obulum, minimumque teruncium; & referent nihilominus gloriam corporis, regnumque electorum. Præterea respondetur nihil esse magis verum, quam mundi illecebris obscenisque voluptatibus deberi sensum afflictionem ignisque supplicium, & judicandum fore sine misericordia, qui misericordiam non fecerit. At nunquid damnati horum tantum scelerum poenas dabunt? Ergo neque hæresis, neque ambitio, nec desperatio, aliaque hujus generis crimina absque carnali delectamento patrata non erunt flammis ultricibus puniendi? Ergo qui pauperem alit & stipem erogat, volutatur autem in coeno libidinum, regnum Dei possidebit? Ergone, quia in iudicio durius agetur cum fidelibus, qui fuerunt naturæ asperi, & humanitatis expertes, infideles atque idololatæ absolverentur? Unum itaque genus peccatorum pro reliquis positum est, & maleficia magis nefaria pro noxis cæteris. Responsum reddo breviter & absolute: Distinguo majorem: Hæc dicta sunt ad exclusionem aliorum peccatorum, nego: sine tali exclusione, concedo.

2.
Solvitur Ob-
jectio 2.
Opponunt 2. verba Jobi cap. 3. ubi posteaquam ait diem nativitatis suæ fuisse atrum ac tristem; peroptat perijisset in utero matris, vel statim in lucem editus; reddique v. 13. hanc rationem: *Nunc enim dormiens flevi, & somno meo requiescerem.* Itaque parvuli decedentes ante usum rationis nullo sensibili supplicio torquentur. = Resp. dist. ant. Et Job puerorum, qui immaturâ morte abripiuntur, dormitionem & quietem appellat, quatenus immunes sunt à doloribus, miserisque hujus sæ-

culi, concedo. Quatenus ex hac vita migrantes in peccato, requie ac felicitate potiuntur, nego. De præsentis vitæ afflictione loquitur Jobus, de qua & nos, dum moritur homo infortuniis miserisque jactatus, licet impius sit, dicere consuevimus, Poenis & calamitatibus obrui tandem aliquando cessavit. Nimirum ob oculos nostros hujus vitæ conditio versatur, non futura. Ita Job: qui proximo vers. 17. suorum verborum sensum exponit: *Ibi impii* (scilicet in sepulcro) *cessaverunt à tumultu, & ibi requieverunt fessi labore. Et quondam vincti pariter sine molestia non audierunt vocem exactoris. Parvus & magnus ibi sunt, &c.* Quietem ergo ac dormitionem appellat mortem, qua omnes sive parvuli, sive adulti ab angustiis sæculi eximuntur. Exhibet ergo nobis miserorum lamenta, veluti ille, qui Elegia xiii. agebat in 3. Tristium:

Ecce supervacuus, quid enim fuit utile nasci)

Ad sua natalis tempora nosse adest. Præterea Gregorius lib. iv. moral. cap. 3. docet, hæc verba Jobi non esse literaliter accipienda. Atque premuntur eadem difficultate Theologi omnes, qui ob poenam damni censent parvulos contristari. Vide in hunc locum Hieronymum.

Tertio objiciunt auctoritatem Decreti de Baptismo Tit. 42. cap. 3. *Majores:* 3.
Ubi Innocentius IV. (non ut citari so-
let, III. cum sit Rescriptum an. 1250.) 3.
ait: *Pœna originalis peccati est carentia visionis Dei: actualis vero pœna peccati est gehennæ perpetuus cruciatus.* =
Resp. primo in Decretorum Codice dist. 4. de Consecrat. c. 3. *Firmissime* defini originale peccatum puniri *ignis æterni sempiterno supplicio.* Hujusmodi ergo decretum adeo perspicuum expressumque alteri valde ancipiti & ambiguo est præferendum. Deinde non addit Pontifex particulam *Tantum:* ideoque si ob peccatum actuale punitur damnatus & cruciatus gehennæ & privatione visionis Dei; plecti etiam potest propter originale privatione visionis Dei, & cruciatibus gehennæ. Insuper ibidem declarat Pontifex, pueros ante usum rationis esse baptizandos, quoniam *originale quod sine consensu contrahitur, sine consensu per vim remittitur Sacramenti: actuale vero quod consensu contrahitur, sine consensu minime relaxatur.* Objicienti autem cur pariter non baptizentur amentes ac dormientes, & in eis deleatur per baptismum originale peccatum, remanente actuali, respondet Pontifex

rifex primo quod Dominus, qui totum hominem sanum fecit in Sabbato, opus imperfectionis non novit: Et ob hoc peccata non ex parte, sed ex toto dimittit. Alteram idat responsionem, eoquod pena originalis peccati est carentia visionis Dei; actualis vero pena peccati est gehenna perpetuus cruciatus: unde si dimitteretur alicui primum altero non dimisso, talis non careret visione Dei propter originale dimissum, & cruciaretur in gehenna propter reatum criminis actualis: sed hac tanquam impossibilia minime patiuntur, imo sibi mutuo adversantur. Quarum rationum priorem probamus: altera ab imperito Secretario, ut habetur in Glossa, addita est; constat enim, adultum cui dimissum est peccatum originale, & decedit cum actuali mortali, utraq; poenâ puniri. Vide Gregorium Ariminensem.

4.
Solvitur Ob-
iectio 4.

Arguunt 4. auctoritate Augustini: qui in tertio de libero arbitrio cap. 23. ait: Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit media quadam inter recte factum, atque peccatum, & sententia iudicis media esse possit inter premium atque supplicium. In eo autem loco sermonem habet de parvulis. Rursus in v. contra Julianum cap. xi. non solum scribit parvulos futuros in damnatione mitissima, sed etiam negat tanta pena esse plectendos, ut eis non nasci potius expediret. Quod falsum esset, si torquendi forent ambustione perpetuarum flammarum. Rursus ferm. 14. de verbis Apostoli cap. 6. ait: Hæc illis sola pena est non esse in patria. Igitur præter poenam damni nulla alia parvulis irrogatur. Tandem Tract. 19. in Joannem asserit iudicis sententiam, Ibi in ambustionem æternam, esse de quibusdam sinistris. Non ergo ad omnes, qui in sinistra erunt, est referenda.

5.
Ulterius sen-
tentia S. Au-
gustini ma-
nutenetur.

Respondetur frustra hæc perpauca & contorta Augustini amplissimis ac expressissimis testimoniis opponi. Quæ antequam Adversariis nostris eripiantur, summam illorum erga Augustinum observantiam gratam acceptamque habeo, qui palam recedere à tanto Magistro erubescunt. Non enim probare me finit ingenium meum acrimoniam styli, quo L'Herminier Tom. vi. p. 453. scribit, At ego miratus sum persæpe illorum omnium audaciam, qui in opinionis suæ præsidium Divi Augustini auctoritatem super hoc negotio proferunt, &c. Non est audacia hæc, sed reverentia. Jam vero ex dictis constat, S. Patrem damnationem parvulorum appellare mitissimam comparate ad adultos; neque de illis

usurpandam Dominicam sententiam Melius erat si nati non fuissent; quæ nec de omnibus peccatoribus qui æterno igne cremantur, pronunciata est, sed de scelestissimis tantum, ad ostendendam inæqualitatem tum poenarum, cum peccatorum. Quæ sunt Augustini verba legentibus manifesta. Nam eodem cap. 92. Ench. ubi damnationem puerorum appellat mitissimam, ait: Quicumque vero ab illa perditionis massa, quæ facta est per hominem primum, non liberantur per unum mediatorem Dei & hominum, resurgent quidem etiam ipsi unusquisque cum sua carne, sed ut cum diabolo, & angelis ejus puniantur. Atque hoc loco istud addidi, ut videant Augustini mentem, qui docent ignem inferni non posse in parvulorum corpora vim nativam exercere. Quamquam non satis percipio istiusmodi subterfugiorum acumen; si enim ignis corpora adurat naturali virtute, si collatâ divinitus, ad præsentem controversiam nil atinet. Verba ex ferm. xiv. de verbis Apostoli, sunt ex concessis à Pelagianis illatio dogmæ Catholicorum. Illi fatebantur parvulos excludi à regno celorum, frui tamen aliqua tranquillitate. Sic eos revincit Augustinus: Hoc tantum non esse in patria maximum supplicium est: quam ergo quietem ac beatitatem fingitis in iis, qui à Patria perpetuo exulant? Ac subinde probat reprobos omnes ituros in combustionem æternam, ut precedenti capite demonstratum est. Tractatu in Joannem 19. n. 18. plectendos supplicio ignis appellat quosdam sinistros, relate ad omnes gentes, turbamque judicandorum universam. His ergo excussis, unum restat ex tertio libro de lib. arbitrio, quod jam expediam.

Agit S. Pater in hoc libro adversus Manichæos, qui existere principium malorum omnium nitebantur ostendere argumentatione petita à parvulis. Hi enim cruciatibus corporis affliguntur, cum nullum peccatum patraverint. Cum ergo mali non sint propria voluntate, consequens est, ut tales sint constitutione naturæ. Rursus dicebant, qualis in iudicio futuro deputabitur, cui neque inter justos locus est, cum nihil recte fecerit, neque inter malos, quoniam nihil peccavit? Itaque oportet, ut parvulus, qui damnatur, nec ullius reus est iniquitatis, sit malus conditione, ac substantia. Quid ad hæc Augustinus? Cum Manichæi fateri nollent originale peccatum voluntaria Adami prævaricatione transfusum, conterit argumentationes istas ex illorum assertionibus. Reci-

6.
Ac declara-
tur.

Recipiebant novum Testamentum, sciabantque necatos ab Herode infantes ab Ecclesia cum Martyribus honorari. *Quis ergo novit* (ait de pueris, qui doloribus ac mortibus flagellantur) *quid ipsis parvulis in secreto iudiciorum suorum bonæ compensationis reservet Deus?* Sic explodit unam Manichæorum instantiam, quod si nullum est peccatum in parvulis, temporales afflictiones non erunt poena peccati, sed meritum occultæ retributionis. Diluit eadem ratione quod objectabant Manichæi de parvulorum iudicio. Potest, inquit, horum parvulorum vita esse media inter recte factum, & peccatum? igitur poterit etiam sententia iudicis esse media inter præmium, & supplicium; ideoque nec ex temporalibus cruciamentis, neque ex futuro parvulorum iudicio inferitur illorum malam esse substantiam. Hæc vident omnes non cæci; qui legunt laudatum caput tertium ac vicissimum. Quid ergo juvat Adversarios nostros locus iste? Sequitur ex Augustiniana responsione parvulos morte non plecti propter Adæ peccatum? Minime. Sequitur vitam parvulorum esse mediam inter peccatum & recte factum? Minime. Sequitur in iudicio futurum locum parvulorum inter iustos & malos? Minime. Ergo nec sequitur sententiam iudicis posse mediam esse inter præmium ac supplicium; sed hoc sequeretur duntaxat, si parvuli nullum peccatum contraherent. Adde ex hoc Augustini testimonio Adversarios nostros contendere S. Patrem hic admittere statum *pura naturæ* possibilem. Nonne hinc statum illum medium inter iustitiam & peccatum se evincere jactitant? Igitur, velint, nolint, fateri debent sententiam illam *mediam* non spectare ad parvulos obnoxios originali peccato.

Ad hanc responsionem meam accedunt observationes Norisii, Augustinum in Epist. ad Hieronymum 28. nunc 166. cap. 7. differte contestari, quod in 111. de lib. arbitrio nihil dixerit de damnatione eorum parvulorum, qui sine baptismo emigrant de hac vita; imo cum Pelagiani, ac Massilienses hunc locum S. Patri objectarent, respondet de dono Perseverantiæ cap. 12, se minime de poenis parvulorum dubitasse, & adversus Manichæos instituisse disputationem; ac etiam si cum scripsit de libero arbitrio in hac dubitatione versatus esset, neminem debere esse tam injustum, atque invidum, qui se *proficere prohiberet, atque in ea dubitatione remanendum esse iudicaret.* Unde iust operam Bellarmini scribens Augustinum nunquam

R. P. Berti Theol. Tom. III.

quæ scripserat in eo cap. 23. retractasse. Ideo enim non retractavit quod olim docuerat de poenis parvulorum, inquit Norisius, quia de iisdem non dubitaverat. Sunt qui ulterius respondent, quod sicut vita parvulorum dicitur media inter recte factum atque peccatum, intelligendo peccatum actuale; ita sententia sit media inter præmium & supplicium, accipiendo mercedem & poenam, quæ retribuitur meritis personalibus. Quemadmodum ergo pueri baptizati non habent retributionem adultorum, habent tamen animi corporisque beatitudinem: ita non baptizati non afficiuntur cum adultis æquali supplicio; sed afficiuntur tamen. Sed vera est responsio prior, quamquam & hæc contrariam argumentationem atterit & eliminat.

Opponunt 5. aliquorum Patrum auctoritatem, qui videntur ab Augustiniana sententia recedere. Sunt hi Ambrosius, Gregorius Nazianzenus, Bernardus, & cum plurimis Scholasticis D. Thomas, ac S. Bonaventura. Ambrosius libro 2. de Abraham cap. ultimo scribit de parvulis sine baptismo ex hac vita migrantibus: *Habeant tamen illam apertam poenarum immunitatem, nescio an habeant regni bonorem.* Nazianzenus Orat. 40. quæ est in Sanctum Baptisma, eorum, qui non baptizati ex hac vita discedunt statuit tertium genus, id est parvulorum, qui lavacrum nec contempserunt, nec consequi poterunt; de quibus ait, *Nec celestis gloria nec supplicii a iusto iudice afficientur, utpote qui licet signati non fuerint improbitate tamen caveant, atque hanc jacturam passi potius fuerint, quam fecerint.* Habet consimilia Nyssenus scribens Orat. 1. huiusmodi pueros *in doloribus ac tristitia non esse.* Bernardus vero in Serm. de resurrect. 3. *Cesset* (inquit) *Voluntas propria, & infernus non erit.* Porro D. Thomæ aperta est sententia 3. p. q. 1. art. 4. & q. 5. de malo art. 2. sicut & D. Bonaventuræ in 2. dist. 33. art. 3. q. 1. huiusmodi pueros supplicium ignis evadere.

Resp. 1. Gregorium Nazianzenum & Nyssenum, aliosque ante exortam Pelagianam hæresim, non tam fuisse in hac controversia versatos, quantum in ea Augustinus & Africani Patres sese exercuerunt, unde, quemadmodum in materia de Prædestinatione & Gratia, ita in hac quæstione post illam hæresim ventilata, Latini Græcis præferendi sunt, maxime quod hi tantum duo Adversariis favere videntur, & si rigore accipiantur, scribunt pueros ante baptismi lavacrum carere improbitate & peccato, quod

7.
Solvitur 5.
Obiectio.

quod falsum est. Pro nobis autem stant Augustinus, Fulgentius, Patres Milevitani, & Carthaginenses, & confessio Petavii, & aliorum, Florentini Concilii decretum. Et nihilominus ob horum duorum, necnon D. Thomæ ac Bonaventuræ reverentiam, oppositam opinionem Catholice propugnari fatemur, eique nos vel unam censoriam virgulam minime hoc nostro scripto adjicimus. Sed singula expendenda jam sunt.

In Ambrosii cap. ultimo lib. 2. de Abraham opinantur PP. Benedictini Tom. 1. pag. 351. nonnulla ab aliquo hæretico fuisse intrusa. Nec immerito; nam supra num. 79. Ambrosius affirmative dixerat parvulos non baptizatos excludi à regno. Quomodo ergo posthac scripsit: *Nescio an habeant regni bonorem?* Deinde ultima pars postremi capituli cum præcedenti nulla ratione cohæret. Insuper absolute asserere quod hi parvuli habeant immunitatem pœnarum, videtur sapere Pelagianismum. Optima tamen est responsio nostri Vatrocy loqui Ambrosium per figuram concessionis, siquidem ait, *Habeant, non, habent.* Etenim perspicuum est illum tam de adultis, quam parvulis verba facere, & probare sancti lavacri promissæ necessitatem. Solent proferri & quædam de Ambrosii in Epistolas Pauli Commentariis: sed liquet hæc perperam sub tanto nomine celebrari. Observarunt in iis viri docti semina Pelagianismi: nos autem suspicamur conscripta ab Hilario Diacone, qui vixit sub Damaso, & Luciferianis adhæsit, ut diximus ad cap. 2. ad ob. ultimam. Idem asserendum est de Auctore QQ. ad Antiochum, scribente q. cxiv. de parvulis, qui non baptizati decedunt, *ὅτι εἰς βαπτισμὸν εἰσέρχονται, ἀλλ' ὅτι πάλιν εἰς νόστον, ἀμαρτίαν γὰρ οὐκ ἔπαυσαν*: Neque in regnum ingrediuntur, neque rursus in penam: peccatum enim non commiserunt. Spuriæ sunt enim quæstiones illæ, licet diu Athanasianæ habitæ sint, & alicubi nonnulla præferant ex Athanasio translata. At continent longe plura obscuri & imperiti Scriptoris: atque cum olim non excederent num. 35. jam extant 136. *Librariis* (inquiunt eruditi Censores Tom. 2. p. 252. edit. PP. S. Mauri) *novas quæstiones semper addentibus.* Laudatum D. Bernardi Sermonem habitum ad adultos liquet legentibus. Testimonium Nysseni premit eos etiam, qui ob pœnam damni parvulos mœrore aliquo affici tenent, quod sentit Adversariorum nostrorum pars major, & si perpaucos Thomistas exceperis, omnes propemodum.

Dubitatur etiam Nyssenus an *quælibet anima ante Judicis tribunal sistetur*, cum postea id fuerit definitum, ut cap. præcedenti dictum est: unde qui negat parvulos judicandos, auctore Beda in Proæmio Cantorum, *contradicit Catholica fidei.* Quare dicendum est cum Norisio Gregorium Nyssenum in ea quæstione, quam appellat *difficilem atque perplexam*, dubitanter locutum esse: alioqui erit in hac parte ipsius opinatio penitus rejicienda.

Unus restat Gregorius Nazianzenus. Hunc Nostrates satis commodè exponunt; quod sicut dum ait parvulos *care* *re improbitate, & iacturam potius pati quam facere*, loquitur de neglectu baptismatis: ita dum addit, *nec celestis gloria, nec supplicio illos affici*, accipendus est de punitione respondente huic neglectui, ac deficientiæ; ob quam proculdubio adulti contemptores baptismatis supplicio multo acerbiori plectentur. Atque hanc responsionem magnorum virorum consensione probatam refutare non ausim. Nazianzeni tamen sententia videri posset aliquibus manifesta; nam paullo ante scripserat medium quid intercedere inter gratiam, ac mortem, *γίνεσθαι τὴν μέσσην τῆς χάριτος, καὶ τῆς ἀνάγκης*. Tum post ea, quæ nobis obijciuntur, scribit non propterea quemquam aliquo dignum esse supplicio, quia non meretur honorem: *καὶ γὰρ ὅστις ἐτιμῆς, ἤδη καὶ κολάσεως*: parvulos vero sine lavacro decedentes neque gloriæ honorem, nec supplicium subituros, *ὥστε δοξαζήσεσθαι, ὡς τε κολασθήσεσθαι*. Insuper Græcus illius Scholiastes Nicetas ad hanc ipsam Orationem ita Nazianzeni sententiam explicat: *Nec celestis regni voluptates sentiunt, nec penis ullis torquentur.* In nonnullis etiam latinis editionibus, ut in Parisiensi an. 1609. additum est in margine, *Parvuli nulla pœna sensus mulctantur.* Sed primum animadvertendum est Nazianzeni verba etiam eos premere, qui censent pueros pœnam damni sentire. Deinde hæc scripta esse ante exorta dogmata Pelagiana; postea vero medium locum inter gloriam & supplicium à Patribus, & Conciliis fuisse explosum, atque exhibitum. Scholia autem, atque interpretationes non sunt eadem cum textu estimatione probanda. Quid vero de Divo Thoma Aquinate? Is quidem communem Scholasticorum sui sævi sententiam tutatus est; sed ut erat Augustini studiosissimus, hujus sparsit ubique semina. In 4. sent. dist. 46. q. 2. docet, *Peccato originali non tantum deberi carentiam visio-*

8.
Ac ulterius
declaratur.

visionis pro pena, sed etiam subiecti annihilationem: ex quo probat Godoy celebris & peracutus Thomista disp. 38. de peccat. §. 3. originali peccato obnoxios etiam poenā sensus fuisse ex rigore mulctandos. Subiecti enim annihilation est poena omnium gravissima, & ideo poena sensus est vera poena, quia ad subiecti annihilationem quodammodo tendit. Plura sunt, quæ idem evincunt, ab eodem Auctore ex D. Thoma de prompta Sylvius in 1. 2. q. 86. num. 6. ait, Beatum Thomam variis quidem in locis loqui juxta sententiam suo tempore communem. Si tamen suam Summam Theologicam absolvisset, non deest ratio existimandi eum in partem alteram fuisse declinaturum, quia lib. III. contra Gentes cap. 156. habet pro absurdo, quod sint aliqui homines, qui nec beatitudinem consequantur, nec poenam à Deo patiantur, quod juxta Scripturam Matthæi 25. omnibus in Divino judicio existentibus dicitur, *Venite, possidete paratum vobis regnum, vel, discedite in ignem æternum*. Multo magis ad nos accessisset, si postremum contra Julianum opus datum ei esset perlegere, ubi sententia nostra traditur expressissime, lib. 1. n. 48. lib. 3. n. 200. &c. Dictum supra, quod in Epistolam ad Ephes. lect. 1. scribit ob originale peccatum nasci unumquemque poenæ, & gehennæ addictum. Verba Beati Thomæ sunt: *Hoc est quod dicit, Erasmus natura, id est per originem naturæ, non quidem naturæ, ut natura est, quia sic bona est, & à Deo; sed naturæ ut vitiosa est, Filii iræ id est vindictæ, poenæ, & gehennæ: & hoc sicut & cæteri, id est Gentiles*. Hæc pauca pro mea erga D. Thomam observantia satis sit innuisse. De D. Bonaventura, omissa responsione Vanroy Tom. 1. pag. 288. tantum commemorabo Apostolicam ad Rom. XIV. §. hortationem, *Unusquisque in suo sensu abundet*, quæ nec Oveum fugit dicere solum,

His ego censuerim vetus hoc debere reponi,

Illa tibi placeant dum magis ista mihi.

Id vero non assero facta comparatione inter eximium Ecclesiæ Doctorem, nosque miserrimos in summa ignorantia versantes: sed propositis mihi Augustini, ac Bonaventuræ doctrinis hac in parte pugnantibus, in utrumque obsequentissimus illius placita debito filii officio complector; hujus sapientiam condignis laudibus prosequor. Atque hoc idem,

R. P. Berti Theol. Tom. III.

ubicunque Divi alicujus oppositam sententiam non sequor, aut verba absque interpretatione præmitto, me profiteor sensu animoque tenere.

Sexto objiciunt argumenta quædam à ratione petita. Ac primum: Poena sensibilis non est originali peccato proportionata: non ergo hac poena mulctantur pueri è vita migrantes absque baptisate. Probant antecedens I. quoniam peccatum originale non contrahitur per actum propriæ voluntatis: ergo nec illi respondet mulcta, ac supplicium proprii sensus. II. Peccatum illud est vitium naturæ, non personæ, igitur ejus causâ persona plecti non debet. III. Poena sensibilis debetur conversioni ad bonum commutabile; quæ non est in puerulis. IV. Ob pravam inclinationem & pronitatem ad malum, quæ ratione concupiscentiæ posset sensui puerorum hæere, nemo damnari potest, nisi illius motibus obsecundet. V. Nec quispiam reprehendi potest in eo, quod nequit vitare. VI. Etiam Augustinus lib. de duabus Animabus cap. 11. affirmat illud impio imputandum esse, unde illi liberum fuerat abstinere. VII. Nulla ob originale peccatum injungitur poenitentia: non ergo ei debetur mulcta, qua animadvertitur in adultos ob actualia.

Hæc omnia placuit simul congerere, quoniam facillimæ sunt solutionis, scitumque Augustinianum quater non valent, magisque corroborant. Itaque nego antecedens. Ac priorem probationem primum in adversarios retorqueo: Parvuli non contrahunt noxam originalem actu propriæ voluntatis, & nihilominus eorum voluntas à summo bono, quod appetit, ac tristitia cum pena divellitur: Ergo licet non deliquerint proprio sensu, juste poterit illorum sensus flammæ cruciamenta experiri. Deinde nego consequentiam; nam cuicunque peccato mortali, sive origine contrahatur, sive propria voluntate, cum displiceat Deo summo bono, debetur, si Deus velit, omnis poena, etiam infinite acerba si dari posset, inquit S. Thomas in 2. dist. 42. q. 1. art. 5. ad 2. Præterea peccatum quod in Adam fuit actuale, in posteris originale est: ideoque omnis poena, quæ debetur peccato actuali primi hominis, infligi potest peccato originali cæterorum. Insuper Doctores, qui adversum nos hæc objectant, putant originale peccatum esse proprium omnibus, quia omnium voluntates censebantur in Adam. Si id sufficit, ut pueri voluntate propria peccave-

9.
Solvitur
Objectio 6.

H 2

eaverint, cur non sufficit ut in proprio sensu tormenta percipiant? Rursus, damnari potest exelusione regni anima quæ non continebatur in anima Adæ: ergo plecti potest supplicio ignis corpus, quod præexistebat in Adæ corpore.

Secundum ita diluitur. Primo retorquetur in Adversarios. Quod originale peccatum sit vitium naturæ, non personæ non evincit, quin hæc persona sit peccatrix, debeatque damnari ad tartara: Ergo nec efficit, ut hæc persona gehennæ cruciamentum non sentiat. Deinde distinguo ant. Originaria culpa naturæ vitium est, non personæ, id est, inducta voluntate protoparentis, qui naturam communem viciavit, concedo: propagata per voluntatem Adæ, ita ut vere ac proprie non sit culpa omnium posterorum, nego antecedens.

Est tertium ejusdem similaginis. Principio in Auctores evibratur. Tametsi parvuli non sunt actû voluntatis suæ averfi à bono incommutabili, afficiuntur pœna damni: Ergo etsi conversi non fuerunt ad commutabile bonum, plecti poterunt pœnâ sensus. Deinde distinguo ant. In parvulis non est conversio ad bonum mutabile, actualis per determinationem arbitrii sui singularem, concedo: habitualis per concupiscentiam inseminatam origine, nego. Et quoniam in idem recidit quod sequitur quarto loco, similiter retorquetur: Ob concupiscentiam, cui inest habitualis averfio à Deo, parvulus non baptizatus plectitur pœna damni: ergo ob pronitatem cui inest habitualis propensio ad illicita, mulctari poterit pœnâ sensus. Deinde distinguo propositionem: inclinatio mala non castigatur nisi accedente voluntatis consensu, ad Tribunal Magistratus, qui curat duntaxat externam civium politiam, concedo: ad Tribunal Dei, qui scrutatur renes & corda, subdistinguo: si prævæ inclinationi adhæreat reatus & macula peccati, ut adhæreat concupiscentiæ non baptizatorum, & habituali peccato nondum remisso, nego: si concupiscentiâ, ablata interelusione, quæ separabat à Deo, soluta sit à reatu, ut est in baptizatis, atque in adultis, quibus peccatum habituale dimissum est, concedo. Vide quæ scripsimus ad propositionem 3. quinti Capitis.

Quod proxime sequitur, recidit in caput adversariorum. Parvuli posita Adæ prævaricatione vitare nequeunt reatum originarium, & nihilofecius illius causâ condemnabuntur. At qui potest dam-

nari, potest etiam vituperari ac reprehendi. Ergo parvuli reprehendi possunt ob prævaricationem Adæ, quæ evitari non potuerunt. Præterea distinguo antecedens: Non potest quis vituperari, ac reprehendi ob originale peccatum, tanquam malus arbitrii electione, concedo: tanquam malus natiuitate, & viciatâ naturæ origine, nego. Si enim hoc pacto nequit filius Adæ obfurgari; quomodo est naturâ filius iræ, filius vindictæ? Cur audient infantes, qui sine regenerationis Sacramento extremam diem obierunt, Judicem sic eos alloquentem: *Ite in ignem æternum?* Etiam si flammarum tormenta vitarent, an non ignominiosum est, Imaginem Dei in exilium propelli, subire tenebras exteriores, ac degere sub dæmonis potestate? Num probum, ac ignominia non est, furcæ alligari, damnari ad triremes, etiam si cervicem non frangat carnifex, nec remigare opus sit, vitamque arreptitiopane miserrimam agere? Compellabimus, si hoc verum est, Adversarium nostrum iisdem verbis, quibus Augustinus alloquitur, serm. 14. de verbis Apostoli, hominem Pelagianum, *Videris tibi misericors, quia non auferes ei vitam, damnas tamen quem separas à regno cælorum. Damnas, non eum percutis, sed in exilium mittis.* Quod ex libro Augustini de duabus animabus addebatur, eidem à Juliano fuit objectum: sed respondit S. P. in primo Operis Imperf. num. 48, se ibidem definisse peccatum actuale, non illud quod peccatum est, & simul pœna peccati: idque necessarium est Catholicos profiteri; alioquin originale, quod infantes ante usum libertatis contrahunt, non posset reputari peccatum. Atque istud contendunt Pelagiani hac eadem fallaci argumentatione ducti, quod nemo potest damnari ob id, à quo liberum non est abstinere.

Postremum argumentum potest similiter retorqueri. Enimvero mors, & vitæ hujus calamitates, exilium, & concepta illinc amaritudo, sunt in pœnam originalis peccati. Falsum ergo est filios Adæ ejusdem peccati pœnitentiam non agere. Ad hæc Cathecumenus priusquam baptismate abluatur, monendus est, se inimicum esse Dei, ac sub dæmonis potestate captivum: quod audiens, inquit Norisius, dolore corripitur. Parvuli quoque pœnitentes sunt modo suo, cum per verba gestantium Diabolo & huic sæculo renunciare monstrantur, ait Augustinus in 1. de peccat. merit. cap. 19.

Op-

10.
Solvitur
Obiectio 7.

Oppones 7. Parvuli, cum gratia destituti sint, nequeunt poenam gehennæ patienter sufferre: ergo in cruciatibus in impatientiam prorumpent, ac Deum blasphemabunt. Rursus: quis ignorat hoc Augustinianorum placitum feritatem, ac immanitatem olere? Denique, ut ut sit, hujus sententiæ promulgatio plura inter rudiores scandala parere, & piarum matrum animum perturbare, ac frangere potest.

Resp. ad 1. Nego consequentiam: ex quo enim ob originale peccatum gerant parvuli voluntatem à Deo averfam, non sequitur, ut debeant mox in Dei odium, & blasphemias prorumpere, & eandem malitiam habeant cum peccatoribus sceleratissimis, ac sint à dominante malitia in omne scelus abrepti; ut commentus est Bajus proposit. 48. & 49. Urgeri etiam potest istud argumentum de pœna damni: quam si ægre ac moleste ferant; blasphemabuntne? Ad alterum dixi nuper, quod si carent pueri peccato, nec in eos misericordes sunt, qui damnant, eosque in exilium mittunt, etsi non percutiant. Si peccatum contraxere, ut fides docet; exclamandum est, *Quam inscrutabilia judicia Dei!* Vidimus etiam superiori capite, hanc esse veterem Juliani querimoniam. Ad postremum respondere possumus, fortasse si hæc nostra divugaretur assertio, nec rusticos tam audeat casuros prægnantes uxores, nec tam frequenter compressas puellas curaturas abortus, nec allaturos conjuges interdum vel intemperantia, vel alia causa filiis nascituris interitum. Tunc enim illacrymantes clamarent: Veh! in sempiternum ignem infantulus dejectus est! Dignoscatur etiam facilius originariæ culpæ demeritum, atque ex illa, quam acerbum ferumque sit actualium criminum supplicium. Verum quandoque non expedit omnia dicere, nec in aures omnium, nec coram omnibus.

11.
Adducitur
Obiectio 8.

Opp. 8. Quibus ergo deferviet terra illa nova, quæ futura prædicitur Apocalypseos primo ac vigesimo; *Et vidi celum novum & terram novam?* Quibus, inquam, nisi parvulis immatura morte peremptis? Hi enim licet averti à Deo auctore supernaturali, naturalem ordinem servant, ideoque visione quidem Dei privabuntur, at non communicatione cæterorum bonorum.

Respond. 1. cum S. P. Aug. 20. de Civit. Dei cap. 16. futurum novum cœ-

lum, ac novam terram, *ut mundus in melius innovatus apte accomodetur hominibus etiam carne in melius innovatis.* Quapropter non erit nova illa creaturæ facies pro iis, qui veterem hominem non exuerunt. Cum soleat propterea prophetica locutio propriis verbis metaphoras admiscere, eo sensu dictum est *celum novum ac terram novam*, quomodo nova creatura, novum figmentum, novus homo, atque ipsomet loco nova Jerusalem. Illud vero, quod de aversione à Deo dictum est, ex præcedentibus abunde revincitur, cum in obnoxiiis originario peccato sit virium omnium inordinatio; imago Dei subiecta dæmoni, tota, inquit Augustinus, natura turbata. Rursus nec peccatum actuali naturalia prorsus tollit, cui tamen respondet gehennæ supplicium. Ac tandem, cum naturalia bona sint medium, ipse autem Deus finis ultimus creaturæ rationalis, atque ut D. Thomas docet 1. 2. q. 71. art. 6. ad 3. aversio à fine omnes alias inordinationes secum afferat, fieri non potest, ut qui avertitur à Deo, in recto ordine erga res creatas sese contineat.

Tandem sunt aliqua argumenta pro illis pueris, quos optarent parentes ad baptismum perducere, sed in utero matrum præfocantur, vel statim ac nati sunt moriuntur priusquam sacro lavacro abluantur. Quos diximus Gerisonem cum aliis perpauca celestis patriæ civibus accensere. Pro qua opinione hæc possent proferri. Primum, *voluntas*, ut fert commune proloquium, *reputatur pro facto*, & aliud, *Ad impossibile nemo tenetur.* Insuper: In pueris ante usum rationis locum habet baptismus sanguinis, cum inter martyres habeamus omnes infantes, quos Herodes Berthelemi interemit: ita potest illis prodesse baptismus flammis, scilicet votum, ac desiderium parentum. Item fides Elisabeth promeruit, ut Joannes Baptista sanctificaretur in utero. Præterea liberi Judæorum ante diem octavam sine circumcisione morientes haudquaquam Divina lege damabantur; ideoque privatio sola sacramenti in necessitate non ducit ad perditionem. Tandem effectus sacramenti impletur invisibiliter, cum *mysterium baptismi non contemptus religionis, sed articulus necessitatis excludit*, ait Augustinus lib. 4. de baptismo contra Donatistas cap. 21. Ambros. in Orat. de obitu Valentiniani, Innoc. III. in cap. *Aposto-*

12.
Adducuntur
reliquæ Ob-
jectiones.

Apostolicam, & Divus Bernardus epistola 77.

Jam diximus supra hanc Gersonis opinionem fallam esse, & fere ab omnibus refutari, quoniam & Evangelium Christi, & Concilia, & Patres non renatos baptismo excludunt à regno Dei. Nec votum parentum potest infantibus opitulari, quoniam spiritus ubi vult spirat, nec beneficia liberrimæ Dei voluntatis pendent ab hominum desiderio: sacramentis autem sunt vi solius Divinæ institutionis conjuncta. Eam ob rem Augustinus jure negat connumerandos inter filios Dei pueros decedentes sine regenerationis sacramento, etiam si moriantur, paratis ministris, ac parentibus festinantibus, eoquod non sint de numero prædestinatorum, quos secundum propositum elegit Deus ante mundi constitutionem. Sed de his alibi. Nunc ad argumenta, quæ adversus hæc dicta de parvulorum damnatione militant, ex ordine respondendum est. Ac prima ratio, uti excusat parentes qui vellent filios renasci, ita non prodest pueris qui voluntatem propriam non habent. Neque hi damnantur, quod non accesserint suomet neglectu ad baptismum, quod exequi non potuerunt, sed quoniam traxerunt ex Adam iniquitatem. Altera eliditur, quoniam in martyrio in se recipiunt infantes stigmata Salvatoris & sanguinem suum ad confirmandam fidem effundunt, ideoque merito, ut suos recipit Ecclesia fidelium. Voluntas autem parentum non est voluntas natorum. *Redimens enim terram Salvator per crucem & in latere vulneratus sanguinem & aquam emisit, ut alii quidem pacis tempore in aqua baptizarentur, alii vero tempore persecutionis propriis sanguinibus baptizarentur*, inquit Catechesi 111. Joannes Jerosolymitanus. Retorquetur & illa argutiuicula hoc pacto: Martyrium parentum nihil prodest natis, qui martyres non occumbunt: Igitur votum parentum non prodest filiis, qui votum illud minime eliciunt. De Joanne Baptista videtur esse opinio Augustini, fuisse quidem repletum Spiritu Sancto in utero, & sanctificatum in maternis visceribus, ut præconem Christi se gereret; sed nondum exornatum ea sanctitate, quæ vinculum solvit successionis obnoxia, id est, repletum per Spiritus Sancti gratiam dono prophetiæ, sed noxa originali adhuc obstructum,

priusquam circumcideretur octavo die. Quod Augustinus non solum scripsit Epist. 57. nunc 187. ad Dardanum, sed etiam lib. 4. Operis imperfecti contra Julianum num. 133. De qua sententia perlegendæ sunt Norisianæ Vindiciæ cap. 5. §. xi. Responderi tamen potest, quod de Præcursoris exultatione & prophetandi munere docet in eadem Epistola S. Doctor, privilegia Joannis habenda esse in miraculis Divinæ potentia, non trabenda ad humana exemplar naturæ, & de illo mirabiliter prædicari, quod in aliis non invenitur.

Memorata ad Dardanum Epistola cap. 10. num. 33. singulare suppeditat argumentum, quo non solum evincitur adversus Gersonem vota prægnantium matrum non præstare salutem pueris mortuis in utero ipsarum, sed etiam adversus recentiores quosdam irritum esse baptismum eis collatum priusquam illinc egrediantur. *Quod si quisquam dicit jam esse natum hominem, etiam cum adhuc est in utero matris, testimoniumque addibet ex Evangelio, quia dictum est ad Joseph de prægnante Virgine Domini Matre, Quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est: nunquid nam huic nativitati accedit secunda nativitas? Alioquin non erit jam secunda, sed tertia. Dominus autem cum hinc loqueretur, Nisi quis, inquit, renatus fuerit de novo, eam scilicet computans primam nativitatem, quæ fit matre pariente, non concipiente atque prægnante, quæ fit ex ea, non quæ fit in ea. Neque enim renatum dicimus hominem, quem mater peperit, tanquam iterum natus sit, qui jam semel natus fuerat in utero: sed illa nativitate non computata quæ gravidam facit, natus dicitur homo partu, ut possit renasci ex aqua & Spiritu. Hæc vero, cum tam aperta sint, & duplicem quæstionem dirimant, non erant prætermittenda. In veteri lege quemquam sanctificatum sine aliquo sacramento, sive circumcisio fuerit, sive aliud ignotum, negat in eadem Epistola S. Pater. Num itaque pueri ante diem octavum decedentes salutem æternam consequerentur, incertum omnino est; ac nisi eis subventum erat vel parentum sacrificio, vel alio gratiæ instrumento, certissime credimus condemnatos. Imo solam in sacris literis Circumcisionem invenimus, ob quam Deus perpercerit infantibus, ut exemplum commonstrat filii Sephoræ, ac Mpyß, cap. 1v. Exodi*

13. Ac refutatur.

di vers. 25. Diximus quippe in primo capite hujus libri, non solum in signum populi Dei, verum etiam in remedium originalis peccati Circumcisionem fuisse institutam. Nihil ergo prohibet, quin pueros omnes non circumcisos, quorum eadem erat cum decedentibus in uteris matrum originalis culpa & naturæ conditio, asseramus fuisse simili, rectissimoque judicio damnatos. In quarto denique libro de Baptismo cap. 21. docet S. Pater impleri invisibiliter effectum baptismatis, cum exterius sine contemptu prætermittitur, & valet quod ait Apostolus, *Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem*, videlicet in adultis ob fidei credulitatem & animi præparationem. Idem docet Innocentius in cap. *Apostolicam*, de Presbytero non baptizato, qui tamen Ecclesiæ diu humiliter ministraverat, eique se devovisset suscipiens regenerationis lavacrum, ubi accepisset

se non renatum. Eadem est in Epistola 77. doctrina Divi Bernardi. Hujusmodi ergo testimoniis nequit comprobari salus illorum, qui gratia fidei, ac animi præparatione sunt destituti. Atque hæc dicta sint de Originaria labe, & de anima non renatorum infantium:

Quæ, quia materiam peccati ex fomite carnis

Confociata trahit, necnon simul ipsa sodali

Est incentivum peccaminis; implicat ambas

Vindex pœna reas, peccantis mente sub una,

Peccandique cremat socias cruciatibus æquis.

His itaque verbis ex Prudentii Apotheosi excerptis finem libro tertio decimo constituimus.

DE